

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti

Michaela Ottová

Bakalářská práce

Studijní program: psychologie

Vedoucí práce: PhDr. Magdalena Koťová, Ph.D.

Praha 2022

Prague College of Psychosocial Studies

Rhinoplasty in women and its psychosocial context

Michaela Ottová

Bachelor thesis

Study program: psychology

The Diploma Thesis Work Supervisor:

PhDr. Magdalena Kot'ová, Ph.D.

Prague 2022

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí práce PhDr. Magdaleně Koťová, Ph.D za pomoc, cenné rady a čas, který mi věnovala. A také všem participantkám za jejich otevřenost a ochotu sdílet své zkušenosti.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tematikou plastických operací nosu. Hlavním cílem je zmapovat prožívání žen, které plastiku podstoupily a hlouběji porozumět jejich subjektivním emočním zkušenostem. V teoretické části je věnována pozornost sebepojetí, plastickým operacím a motivací je podstoupit. Empirickou část tvoří čtyři hloubkové rozhovory se ženami ve věku 20-31 let. Rozhovory byly vyhodnoceny metodou interpretativní fenomenologické analýzy (IPA). Výsledky poukázaly na společná témata jako například nadměrné zabývání se nosem, strach z odsouzení nebo nepochopení od rodiny či blízkých.

Klíčová slova: rhinoplastika, plastická operace nosu, fenomenologická interpretativní analýza, IPA

Abstract

This bachelor thesis focuses on rhinoplasty. The aim of this study was to approach emotional experience of women, who underwent plastic surgery and find a deeper understanding of their subjective emotional experience. In theoretical part of this study, the attention is paid to self-concept, plastic surgery and motivation. Practical part consists of four in-depth interviews with woman aged between 20-31. The interviews were evaluated using Interpretative phenomenological analysis (IPA). Results pointed out common themes such as hyperfocusing on noses, fear of judgement or misunderstanding.

Key words: rhinoplasty, nose job, interpretative phenomenological analysis, IPA

Obsah

Úvod.....	8
I. Teoretická část	8
1. Sebepojetí a plastické operace.....	8
1.1 Dimenzionální složka sebepojetí.....	9
1.2 Hierarchická složka sebepojetí.....	9
1.3 Možná a ideální já.....	9
1.4 Fyzická složka já.....	10
1.5 Body image.....	10
2 Plastické operace	11
2.1 Fenomén krásy.....	11
2.2 Plastické operace obličeje.....	13
2.3 Rhinoplastika.....	14
2.3.1 Průběh rhinoplastiky.....	15
2.4 Psychické zdraví pacientů, kteří chtějí podstoupit plastiku.....	15
2.5 Dysmorfobická porucha a zájem o plastickou operaci.....	16
2.5.1 Teorie vzniku dysmorfobické poruchy.....	17
2.6 Psychické zdraví po rhinoplastice.....	18
2.7 Věkové rozložení zájemců o rhinoplastiku.....	18
2.8 Zájem o plastickou operaci muži vs. Ženy.....	19
2.9 Rhinoplastika u adolescentů.....	20
2.10 Hodnocení úspěchu zákroku.....	21
3 Motivace k zákroku	21
3.1 Média jako prostředek k hledání informací o plastické operaci.....	22
3.2 Role sociálních sítí v plastické chirurgii.....	23
II. Empirická část.....	23
4 Cíle práce	24
4.1 Cíl výzkumné sondy.....	24
4.2 Výzkumné otázky.....	24
5 Metodika	24
5.1 Předporozumění zkoumané problematice.....	24
5.2 Metoda sběru dat.....	25
5.3 Tvorba scénáře rozhovoru.....	25
5.4 Výběr výzkumného vzorku.....	26
5.4.1 Charakteristika výzkumného vzorku.....	26
5.4.2 Způsob výběru výzkumného vzorku.....	27
5.5 Etika výzkumné sondy:.....	27
6 Výsledky	27
Přehled témat participantky 1.....	29
Přehled témat participantky 2.....	35
Přehled témat participantky 3.....	40
Přehled témat participantky 4.....	45
Diskuze.....	49
Závěr	50
Zdroje.....	51

Úvod

Plastické operace nosu jsou sálem dostupnějším prostředkem, jak změnit svůj vzhled. Část lidí je ale vidí jako něco povrchního, co podstupují pouze velmi bohatí lidé. Pro člověka, který celý život žije s částí těla, za kterou může zažívat posměch nebo na ní musí konstantně myslet, je plastika vysvobození. Operace na těle může mít obrovský dopad na osobnost člověka a odstartovat tak kaskádovitou změnu v různých oblastech života.

Pacienti, kteří žijí s „komplexem nevzhledného nosu“ často projektují svoji nespokojenost na okolí a žijí tak v přesvědčení, že ostatní vidí pouze jejich nos a že je za to hned odsoudí. Toto přesvědčení se pak může proměnit v sebenaplňující proroctví, a to vést k nízkému sebevědomí, úzkosti nebo dokonce depresím.

Cílem této práce bylo prozkoumat málo probádanou oblast rinoplastik a zaměřit se zejména na prožívání žen, které procesem operace prošly. Práce je rozdělena do dvou částí. Teoretická část shrnuje různé oblasti, které s plastikami souvisí jako je například sebepojetí, fenomén krásy, motivace k zákroku nebo psychické zdraví pacientů po plastické operaci. Empirická část si klade za cíl porozumět prožívání žen, které rinoplastiku podstoupily. Výzkum byl proveden pomocí čtyř hloubkových rozhovorů.

I. Teoretická část

„Korektivní operace kosmetických vad nosu patří v estetické chirurgii k nejobtížnějším výkonům. Je to proto, že nos je uložen v centrální části obličeje a jakýkoli nepřiměřený nebo technicky nedobře provedený operační zákrok může být příčinou nejen velmi obtížně řešitelných pooperačních komplikací, ale také narušení až ztráty identity.“ (Měšťák, 2008)

1. Sebepečetí a plastické operace

Vnímání sebe sama je komplexní proces, který ovlivňuje naše chování a prožívání. Pohled na to, co vlastně sebepečetí je a z čeho se skládá se v průběhu desetiletí měnil. Wiliam

James jako první rozlišil dva aspekty Já (self). Self-as-knower, kde je člověk subjektem duševní činnosti poznávajícího já a self-as-known, kde je člověk objekt duševní činnosti. Tyto dva aspekty lidského já označuje také jako I-self a me-self. (James et al., 1890) předpokládal, že sebepojetí je dimenzionální a hierarchicky uspořádané. Jeho představa se shoduje s tou, kterou máme o sebepojetí dnes. Studie poukazují na možnost, že narušený obraz sama sebe a nízké sebevědomí jsou jedním z hlavních důvodů, proč pacienti vyhledávají plastické operace (Pecorari, 2010). Plastická operace ale není zárukou zlepšení vlastního sebepojetí.

1.1 Dimenzionální složka sebepojetí

Sebepojetí je Jamesem definováno jako: Suma všeho, co člověk může nazvat svým vlastním. Do tohoto souhrnu patří zejména materiální, sociální a duchovní já. Do materiálního já je zahrnuto naše tělo, ale i naše osobní věci. Sociální já je založeno na zpětné vazbě od ostatních. Je to tedy to, co o nás říkají ostatní. A duchovní já je vnitřní já, které obsahuje nejtrvalejší aspekty naší osobnosti. Sem zahrnujeme: hodnoty, morální soudy a osobní charakteristiky.

1.2 Hierarchická složka sebepojetí

Ke každé ze zmíněných složek přikládáme nějakou osobní důležitost. Základem pro rozvoj ostatních já je materiální já, následuje sociální já a nejvyšší úroveň představuje duchovní já. Tuto hierarchii můžeme vidět i z vývojového hlediska.

1.3 Možná a ideální já

Já je systém složený z několika systémů reprezentací. Nejjednodušší dělení těchto reprezentací by bylo na: reprezentace minulého, současného a budoucího já (Markus & Wurf, 1987).

A také dělení na skutečné charakteristiky a představy, kým bychom mohli být. Ty označujeme jako možná já (possible selves) (Markus & Nurius, 1986).

Do možných já patří: pozitivní možná já (čím bych se ráda stala), neutrální možná já (čím bych se mohla stát za určitých okolností) a negativní možná já (čeho se chci vyvarovat).

Mezi možnými já zaujímá zvláštní postavení tzv. Ideální já. Tomuto tématu se v historii věnovalo řada velkých psychologů a psycholožek (Freud, Horney, Rogers).

Při zvažování, zda podstoupit či nepodstoupit plastickou operaci, se rozhodujeme, zda chceme určitou část našeho fyzického těla změnit a přiblížit se ideálu nebo ideální představě toho, jak chceme vypadat. Ideální já neobsahuje pouze fyzickou složku, ale fyzická složka je nedílnou součástí celého systému.

1.4 Fyzická složka já

Hranice toho, co jsem já a co už já nejsem z psychického hlediska, nejsou vždy jednoznačné. U našeho těla je toto ohraničení o trochu jasnější. Rozeznáme, že naše kůže patří nám, ale oblečení, které nosíme už my nejsme. Problém ale nastává v několika případech. Například transplantované orgány, prsní implantáty, zubní můstky. Nabízí se tedy otázka, kdy se něco cizího stává naší součástí?

Mimořádně zajímavým jevem jsou také fantomovy končetiny. Po odstranění některé části těla se občas stává, že majitel tohoto těla stále cítí prožitky, jako by o danou část nepřišel. Můžeme tedy říct, že obraz toho, co jsem já a co už nejsem se nebyl schopen ještě adaptovat na nový stav. Stejně jako se náš mozek ještě nestihl adaptovat na nedostatek impulzů z části těla, která už nám nepatří. Tímto fenoménem se blíže zabýval Oliver Sacks ve své knize: Na čem si stojím. (Sacks, 2009)

U plastických operacích pacienti často prochází fází kdy jim nová část těla připadá jako podivná nebo dokonce cizí. Tomuto tématu se věnuji dále v této práci.

1.5 Body image

Pojmem body image popisujeme mentální percepci velikosti, tvaru a vnějšího vzhledu (Hendriks, 2002). Nejedná se ale pouze o strohé vnímání tvaru a podoby. Vnímání našeho

těla je kombinací myšlenek a pocitů, které o těle shromažďujeme. Pocity mohou být pozitivní i negativní a v průběhu času se mohou měnit. Zdrojem celistvého obrazu vlastní body image jsou zpravidla socioenvironmentální faktory (naše okolí; prostředí ve kterém jsme vyrůstali; jaké zkušenosti máme atd.) a také naše vlastní myšlenky a osobnost.

Body image se skládá z 4 hlavních aspektů. **1) percepční body image** – odpovídá tomu, jak vidíme naše tělo. Ne vždy odpovídá realitě. Informace o podobě našeho těla vychází z fotek a odrazů v zrcadlech. Různé zdroje informací mohou být pro mozek problematické, protože odlišným fotoaparátem dostanete odlišné výsledky a mozek je v průběhu let složí do celistvého obrazu. **2) afektivní body image** – to, jak se ohledně našeho těla cítíme. Většinou jsou pocity velmi komplexní, a proto se shrnují do obecnějších kategorií celkové spokojenosti nebo nespokojenosti s jednotlivými částmi těla nebo váhou či tvarem celého těla. **3) kognitivní body image** – odpovídá tomu, jak o našem těle přemýšlíme. **4) Behaviorální body image** – je chování, které vzniká jako reakce na pocit ohledně našeho těla. Například pokud je člověk nespokojený se svým tělem, tak jeho chování může vypadat třeba tak, že se izoluje a nechce chodit mezi lidi, nebo třeba začne provozovat drastické kroky ke změně svého těla (Hendriks, 2002). Do poslední kategorie můžeme zařadit i estetické operace.

2 Plastické operace

2.1 Fenomén krásy

V každé kultuře je určitý ideál toho, co se považuje za krásné. Tento ideál je organický koncept. Neustále se vyvíjí a mění. Není ojedinělé, že je něco krásné a za 20 let je krásný pravý opak. Pokusím se tedy shrnout, co je považováno za dnešní ideál krásy v Euroamerické kultuře.

Za poslední roky mluvíme čím dál více o „nereálných standardech krásy“ a o tom, jaký vliv mají především na dospívající. Bylo zjištěno, že adolescentní uživatelky facebooku mají více zvnitřněný nezdravý ideál krásy, více se zabývají svým tělem a také se mnohem více porovnávají než dívky, které Facebook nepoužívají. (Tiggemann & Slater, 2014)

Pokud se v dospívajícím věku naučíme považovat něco nereálného za ideál, odnese se tyto představy i do pozdějšího života. A na to přímo navazují často radikální způsoby, jak se ideálu přiblížit a pocity zklamání a nízkého sebevědomí, když jsme od „ideálu“ daleko.

Plastické operace jsou jeden z radikálních kroků, jak se stát atraktivnějším. Jedná se o trvalé změny na vzhledu, za které jsou lidé schopni utratit statisíce korun.

Co je tedy ten ideál krásy?

- a) Mládí – Jednou z dimenzí krásy je určitě mladý vzhled. Modelingu už několik dekád dominují mladé ženy. Ideální věk na start modelingu je ještě před dovršením 15 let. Modelingové mládí ale končí zhruba ve 30 letech. Na moderní ženu to klade nárok, že po 30 letech věku musí vynakládat úsilí, aby se vyrovnala modelkám z katalogů, kterým je 20. To stejné platí pro ženy ve 40, 50, 65 letech.
- b) Postava – Zde začíná být vymezení složitá. Všeobecně platí, že štíhlá, sportovní postava je ideálem. V posledních letech dochází k mnohem větší rozmanitosti a objevují se například modelky, které by před 10 lety nesplňovali požadavky (plnoštíhlé, nižšího vzrůstu, s nevýrazným pasem atd.).
- c) Obličej – Ideálem krásy obličeje jsou vysoké lící kosti, malý a rovný nos, plné rty, velké oči a dobře vytvarované, vysoko postavené obočí. Také hrany obličeje musí být dostatečně definované, aby byl zřetelný přechod obličeje a krku.

Samozejmě toto nejsou všechny kategorie požadavků. Tento výčet je ve skutečnosti mnohem delší, ale v kontextu mé práce jsem zmínila jen základy.

Nežádanější plastické operace obličeje přímo odrážejí touhu přiblížit se výše uvedenému „ideálu“. Podle International society of aesthetic plastic surgery (zkráceně ISAPS) bylo v roce 2019 provedeno nejvíce operací víček, na druhém místě operace nosu a na třetím fat grafting (metoda přesunu tuku) obličeje. Ve statistikách je každoročně vidět nárůst počtu. Například u rhinoplastik je v porovnání roků 2018 a 2019 10.2% nárůst („ISAPS,“ 2020) Každoroční nárůst operací je stabilní, a to zejména proto, že povědomí o plastických operacích v médiích a na internetu už dosáhlo vrcholu. Nemůžeme tedy říct, že by

existovalo velké procento lidí, kteří nevědí o možnosti podstoupit plastickou operaci (Brown et al., 2009)

Tabulka 1: Nejčtenější plastické operace obličeje za rok 2019 podle ISAPS

Typ operace	Počet provedení za rok 2019
eyelid surgery	1 259 839
rhinoplasty	821 890
fat grafting - face	598 823
facelift	448 485
brow lift	270 917
neck lift	260 747
facial bone contouring	108 536
ear surgery	288 905

Tradiční ideál krásy se většinou odvozuje od toho, jak jsou lidé vyobrazováni v médiích, ve filmech, v reklamě, v magazínech ale také například v soutěžích krásy (De La Cruz, 2018). Zejména vyobrazování ideálních žen a mužů v televizi má dopad na utváření body image. Want et al., zjistili, že sledování televize za účelem zábavy má negativní vliv na vnímání těla a může vést k nespokojenosti sama se sebou (Want et al., 2009)

2.2 Plastické operace obličeje

Tato práce se zabývá plastickými operacemi nosu, ale pro širší kontext zde zmíním i další estetické zákroky obličeje. Tyto zákroky rozdělujeme na chirurgické a nechirurgické (nonsurgical). Do těch nechirurgických řadíme například výplně botulin toxinem (též známý jako botox), Hydroxylapatitem, kyselinou hyaluronovou a kyselinou polymléčnou; Omlazující procedury pleti jako například vyhlazování jizev (Micro-Ablative Resurfacing), odstraňování dermatologických znamének nebo chemický peeling. A v neposlední řadě nechirurgické metody odstraňování tuku a odstraňování chlupů.

Mezi chirurgické řadíme: Operaci víček, rhinoplastiku, grafting tuku, facelift, brow lift, neck lift, konturing obličejových kostí a operace uší.

Blepharoplastika (plastická operace víček) je operace, kterou sice řadíme pod estetické operace, nicméně má i praktické důvody. Víčka chrání naše oči před nečistotami a zraněními. Stárnutím a genetickými predispozicemi mohou horní víčka výrazně zasahovat do oka a bránit tak výhledu. V současné době je operace víček na prvním místě v počtu prováděných operací obličeje. V roce 2019 bylo na světě provedeno 1 259 839 blepharoplastik („ISAPS,“ 2020).

Fat grafting je metoda přenosu tuku z jedné části těla na druhou. Používá se primárně k výplni vrásek. Tuk se odebírá pomocí speciálních jehel z břicha, stehů nebo hýždí (Janis, 2018)

Facelift (rhytidectomy) je technika používaná k navrácení mladšího vzhledu obličeje. Tato procedura pomáhá zredukovat záhyby a propady tváře a brady. Technika spočívá ve vytažení a odstranění přebytečné kůže a následné úpravě tkáně obličeje, pro dosažení ještě lepšího výsledku. Po zákroku zbude pouze nepatrná jizva u ucha. Často je doprovázena také neck liftem (platysmaplasty), což je označení pro stejnou proceduru, ale je prováděna na krku. („Face-lift – Mayo Clinic“, 2018)

2.3 Rhinoplastika

Je plastická operace nosu, která se provádí v celkové nebo lokální anestezii a při nekomplikovaném průběhu trvá asi 1 až 2 hodiny („Estheticon,“ 2022). Operativně lze upravit chrupavčitou či kostěnou část nosu. Někdy též nazývána jako měkká a tvrdá část nosu. Rhinoplastikou lze dosáhnout různých výsledků jako je například: zmenšení nosu, zvětšení nosu, úprava tvaru špičky, úprava nosní přepážky nebo úprava rozpětí nosních dírek. Ačkoliv velká část pacientů chce upravit nos hlavně kvůli estetickým obtížím, operace nosu může řešit i jiné zdravotní problémy jako jsou například obtíže s dýcháním.

2.3.1 Průběh rinoplastiky

Existují dva hlavní přístupy, jak lze operaci provést. Otevřená a zavřená metoda. Dnes je častěji využívána uzavřená metoda, kdy je celá korekce nosu provedena nosními dírkami a po operaci nezůstávají žádné viditelné jizvy, protože všechny stehy jsou uvnitř nosu („Perfect clinic,“ 2022). U komplikovanějších případů a větších deformit lze použít náročnější otevřenou metodu, kde chirurg vede řez mezi nosními dírkami a má tak větší přístup ke chrupavčité a kostěné části.

Po operaci je do nosu zavedena tamponáda, která zůstane po dobu 2 dní. Také je přiložena sádra, která na nose zůstává nepřetržitě po dobu následujících 14 dní. Po uplynutí této doby chirurg sádru sundá a klient poprvé spatří svůj nový nos.

2.4 Psychické zdraví pacientů, kteří chtějí podstoupit plastiku

Vztah mezi pacienty, kteří chtějí podstoupit plastickou operaci a psychickým zdravím je velmi tradiční téma, které je stále aktuální. Mnoho pacientů, kteří vyhledávají plastickou operaci, má historii psychických problémů (Ohjimi et al., 1988). Plastičtí chirurgové často nemají přístup k jasné diagnóze, podle které by mohli vyhodnotit, zda operaci doporučí či nikoliv. V současné době nejsou v České republice žádné předpisy, které by určovaly kritéria, zda operovat či nikoliv vzhledem k psychickému stavu. Toto rozhodnutí závisí pouze na chirurgovi. Plastickou operaci jako řešení vyhledávají zejména lidé, kteří mají problém se svým vzhledem a chtějí dosáhnout lepšího vzhledu (Özgür et al., 1998). (Noles et al., 1985) zkoumali vztah mezi depresí a zkresleným vnímáním vlastního těla. Dospěli k závěru, že pacienti, kteří chtějí podstoupit plastickou operaci z estetických důvodů, mají nejen negativní body image, ale také často trpí depresí.

Spojení mezi psychologickými aspekty a estetickou chirurgií je téma studované již od druhé poloviny 20 století. Výsledky prvotních studií označují psychopatologické odchylky za běžný znak zájemců o plastickou operaci. Novější studie ukazují, že pacienti vykazují mnohem menší odchylku od normality, než jak bylo původně zamýšleno (Ferraro et al, 2005).

Ohjimi et al. vybrali 25 zájemců o plastickou operaci a udělali s nimi psychiatrické vyšetření. Zjistili, že 19 z 25 vykazovalo psychiatrickou abnormalitu. U pěti pacientů se prokázala dysmorfobická porucha, pět mělo poruchu osobnosti, u jednoho se našla schizofrenie, jeden byl mentálně retardovaný a zbylých 7 pacientů vykazovalo známky neuróz, obsedantně kompulzivní poruchy a hypochondrie. Pouze 6 pacientů z 25 nevykazovalo známky žádného psychického onemocnění.

Další studie zase ukazují výsledky, že běžný zájemce o plastickou operaci je normální jedinec, který pouze chce snížit inkonsistenci mezi vnímáním většiny těla a specifické části, kterou chce změnit. Z tohoto úhlu pohledu se nedá říct, že pacient plastické chirurgie je více neurotický než zbytek populace (Burk et al., 1985). Tyto výsledky jsou velmi časté právě u pacientek, které si přejí podstoupit rhinoplastiku. Trápí je pouze nos a ke zbytku těla mají pozitivní vztah (Cash & Horton, 1983).

Cílem těchto studií není nálepkovat zájemce o plastickou operaci psychiatrickými diagnózami. Cílem je odhalit specifické případy, kdy je zájem o plastickou operaci pouze špička ledovce a pod povrchem se nachází mnohem komplexnější problém. Bez odhalení skutečné příčiny není možné pacientovi skutečně pomoci (Ferraro et al, 2005). Plastické operace nejsou bezrizikové procedury, a proto musí být jejich zájemci posouzeni, a to zejména pokud už v minulosti podstoupili estetickou operaci a chtějí podstoupit další.

2.5 Dysmorfobická porucha a zájem o plastickou operaci

Je charakterizována zabýváním se jednou nebo více „vadami“ na těle, které vnímá pouze dotyčná osoba a ostatní ji buď vnímají jako nepatrnou, nebo jí nevidí vůbec. Tato obsese často vede k sociální úzkosti, strachu a vyhýbání se sociálnímu kontaktu (Raboch et al., 2015). Lidé trpící zmíněnou poruchou vnímají specifickou část jako ošklivou, neatraktivní, abnormální nebo dokonce zdeformovanou. Zabývání se vlastním tělem je vnímáno negativně jako stále vracející se neodbytné myšlenky, které mohou denně zabrat 3-8 hodin. Vznik této poruchy je připisován kombinaci třech faktorů – neurobiologický, psychologický a sociokulturní.

2.5.1 Teorie vzniku dysmorfobické poruchy

Sociokulturní teorie zdůrazňují vliv rodiny a vrstevníků na vznik dysmorfobické poruchy. Vyrůstání v rodině, která je odmítavá, zanedbávající nebo přílišně kritická, může vést k rozvoji zmíněné poruchy (Crerand et al., 2006). Velmi významné je také období puberty. Tělo prochází mnohými změnami a okolí často velmi nešetrně komentuje nebo si dobírá vzhled teenagera. Toto „popichování“ může vést k zvažování, zda mé tělo vypadá normálně, což může vést k přílišnému zabývání se svým vzhledem a neschopnosti vidět reálné proporce.

Někteří autoři neurobiologických teorií si mnohdy kladou otázku po tom, zda mohou být příčiny vzniku a rozvoje této poruchy genetické (Phillips et al., 2005). Další teorie se zase zabývají abnormalitami na úrovni neurotransmiterů. Zdá se, že lidé s dysmorfobickou poruchou mají odlišné hladiny serotoninu a dopaminu. Tato informace byla zjištěna, kvůli abnormálním reakcím na medikace upravující hladiny těchto hormonů. (Hadley et al., 2002; Crerand et al., 2006)

Z psychologického hlediska hrají významnou roli kognitivní faktory. Lidé s dysmorfobickou poruchou mají často přirozeně zvýšenou tendenci všimnout si chyb a nedokonalostí nebo si chybně vysvětlují reakce okolí jako kritické a našťvané i když to je velmi daleko od pravdy (Buhlmann et al., 2004).

Předpokládá se, že v populaci je asi 1,7-2,4 % lidí s dysmorfobickou poruchou (Rief et al., 2006). Není neobvyklé, že tito pacienti vyhledávají různé cesty, jak se zbavit nebo zlepšit část těla, která jim působí tolik potíží. Plastické operace jsou jednou z možností, jak dosáhnout trvalé změny. Výzkumy ukazují, že 26 až 40% lidí s BDD (body dysmorphic disorder) podstoupilo plastickou operaci (Veale et al., 1996). Jiná studie ukazuje výsledky, že u 5% žen, které chtějí podstoupit estetickou operaci se prokázala dysmorfobická porucha (Sarwer et al., 1998)

(Lai et al., 2010) zkoumali, u kolika zájemců o plastickou operaci se prokáže BDD. Mezi lety 2006 až 2008 navštívilo Taiwanskou kliniku estetické chirurgie 817 pacientů z nichž 763 podstoupilo plastickou operaci. 41 případů podstoupilo rhinoplastiku. Pacienti byli vyšetřeni přeoperačně i pooperačně a ke stanovení diagnózy byl použit Diagnostický a

statistický manuál duševních poruch IV. Vydání. U 54 pacientů (6.6%) se předoperačně objevila dysmorfobická porucha a bylo jim doporučeno operaci nepodstupovat. Mezi pacienty, kteří operaci podstoupili, se objevilo 9 případů, u kterých byla BDD odhalena až po operaci. Tito pacienti byli bezprostředně po operaci nespokojeni s výsledkem a stěžovali si na zmařenou operaci. Někteří dokonce označili svůj vzhled za horší než předtím. Nutno zmínit, že u plastických operací je třeba vyčkat, než se operovaná oblast zahojí a otoky se zmírní. Bezprostředně po operaci bude pravděpodobně každý vypadat hůře než předtím. Tyto pacienti ale odmítali vyčkat na zahojení a rozvinuly se u nich symptomy: potíže se spánkem, vztek, smutek a dokonce i myšlenky na sebevraždu.

2.6 Psychické zdraví po rinoplastice

Úspěšná plastická operace může zlepšit kvalitu života. (Saleh et al., 2012) zkoumali psychické zdraví pacientů před plastickou operací nosu (2 a 3 měsíce před operací) a poté znovu s odstupem času (8 měsíců po operaci). Ukázalo se, že po operaci se snížil neuroticismus a úzkost. A naopak se zvýšila extroverze. K měření byla využita italská verze dotazníku MPI, který měří neuroticismus a úzkost. A také IPAT dotazník, který zjišťuje míru úzkosti. Všechny dotazníky byly administrovány 2x před zákrokem a 3x po něm. Jako významné se také ukazuje, že muži po rinoplastice vykazují menší psychologické benefity než ženy (Ercolani et al., 1999). Toto zjištění poukazuje na to, že na ženy je vynakládán větší tlak společnosti, aby se podřídily ideálům krásy než na muže.

(Goin et al., 1980) zjistili, že u psychicky stabilních pacientů může rinoplastika snížit úzkost, sociální rozpačitost a interpersonální náchylnost, a naopak zvýšit sebevědomí.

2.7 Věkové rozložení zájemců o rinoplastiku

Plastickou operaci nosu je nejvhodnější podstoupit mezi 18 a 40 rokem života. Předpokládá se, že po překročení hranice 18 let bude pacient dostatečně vyspělý na to, aby dokázal zvážit své rozhodnutí (Rival, 2020). Hranice 18 let je také důležitá z hlediska ukončeného vývoje

obličej. Výhodou je také elasticita kůže, která vede ke snadnějšímu procesu hojení a méně komplikacím.

V praxi se ale setkáváme s tím, že jsou operace prováděny i před dovršením 18 roku života, ale i po dosažení hranice 40 let. Každý pacient je individuální a je na plastickém chirurgovi, aby zvážil jeho možnosti a vzal v úvahu všechna rizika („Rhinoplasty in older patients,“ 2021).

Podle mezinárodní společnosti plastické chirurgie („ISAPS,“ 2020) bylo v roce 2019 provedeno nejvíce operací nosu u klientů ve věku 18-34. Tato věková skupina odpovídá 64.5% všech rhinoplastik v tomto roce. Kompletní data o věku pacientů naleznete v tabulce níže.

Tabulka 2: Věkové rozložení zájemců o rhinoplastiku

	18 let a méně	19-34	35-50	51-64	65 a více
Počet rhinoplastik v roce 2019	53998	530202	196350	35423	5918
Procentuální zastoupení	6,6%	64,5%	23,9%	4,3%	0,7%

2.8 Zájem o plastickou operaci muži vs. Ženy

Většinu plastických operací podstupují ženy. V roce 2020 tvořili muži pouze 13% všech plastických operací a pouze 8% nechirurgických estetických zákroků. Co se týče rhinoplastiky, tak bývá první či druhou (záleží na roce) nejčastější plastikou u mužů.

Tabulka 3: Rozložení plastických operací muži vs. ženy (dle ASAPS)

	Plastické operace		Rhinoplastika	
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
2020	87 %	13 %	82 %	18 %
2018	87 %	13 %	75 %	25 %

	Plastické operace		Rhinoplastika	
	Ženy	Muži	Ženy	Muži
2017	87 %	13 %	76 %	24 %
2014	87 %	13 %	75 %	25 %
2010	87 %	13 %	75 %	25 %
2007	87 %	13 %	74 %	26 %
2005	86 %	14 %	72 %	28 %

2.9 Rhinoplastika u adolescentů

I když je nejpočetnější věkovou skupinou pacientů, kteří podstoupili plastickou operaci nosu, věkové rozmezí 19-34 let, část pacientů ji podstoupila i v mladším věku. Adolescenti jsou složitou skupinou pacientů kvůli komplexnímu prolínání psychosociálních, sociálních a fyziologických vlivů (Chauhan et al., 2010). Úspěšnost plastické operace závisí na subjektivní spokojenosti pacienta (Měšťák, 2008). Proto, je důležité věnovat větší pozornost otázce, za jakým účelem chtějí plastiku zejména adolescenti podstoupit? Jestli jsou pacienti mladší 18 let dostatečně zralí na zvážení všech rizik a změn, které plastika přináší, je předmětem mnoha diskusí.

(Hilhorst, 2002) zmiňuje 5 hlavních témat, proč je plastická operace nosu u teenagerů problematická. Prvním z nich je **stálost rozhodnutí**. Zdůrazňuje, že rhinoplastika je stálá operace a rodiče a chirurg by si měli být jisti, že adolescent si tuto nezvratnost uvědomuje. Druhým tématem, kterým se autorka zabývala, bylo pochopení toho, že plastická operace **není jediným prostředkem, jak změnit sebe sama**. Svoji identitu lze vyjadřovat i jinými prostředky, které většinou nebývají tak rizikové a neměnné jako plastická operace. Třetím tématem byla **komplexnost propojení těla a mysli**. Na plastikou operaci je třeba nahlížet jako na něco, co ovlivní tělo, ale i duši. Klade zde důraz na problematiku přijetí sebe sama v dospívání. Je tedy nutné rozpoznat, zda je nespokojenost s nosem skutečně zdrojem potíží nebo obtíže způsobuje něco zcela odlišného. Čtvrtou otázkou, kterou se zabývala bylo **realistické zvážení pro a proti výsledku**. A posledním tématem bylo **uvědomění, že plastická operace bude navždy součástí identity** osoby, která ji podstoupí

U adolescentních pacientů dochází často k velmi rychlé reorganizaci dosavadního sebepojetí. Není ojedinělé, že pár týdnů po operaci si už téměř nevybavují, jak vypadal jejich nos předtím. Někdy jsou dokonce překvapeni, když vidí fotografie svého původního já (McGrath & Mukerji, 2000).

2.10 Hodnocení úspěchu zákroku

Pro plastické operace je charakteristické, že se jejich úspěšnost hodnotí podle pacienta. Zdařilost se tedy nedá posuzovat podle objektivní krásy viditelného výsledku, ale pouze podle subjektivního názoru pacienta a také jeho reakce na změnu vzhledu (McGrath & Mukerji, 2000). Jedno z hlavních očekávání po plastické operaci je lepší pohled na sebe a své tělo. Někteří autoři proto plastickou operaci nazývají jako „psychosociální intervenci“ nikoliv jako elektivní kosmetickou operaci (Pertschuk, 1991). Každý případ je individuální a spokojenost s výsledkem může být ovlivněna mnoha faktory. Například (Reich, 1975) zjistil, že základem nespokojenosti u pacientek, které podstoupily plastickou operaci, je výsledek nespokojenosti v interpersonálních vztazích během předoperační, operační nebo pooperační fáze.

3 Motivace k zákroku

S přibývajícím dostupností plastických operací, je stále více relevantní prozkoumávat, co lidi motivuje k tomu, aby plastickou operaci podstoupit. Motivace mohou být velmi odlišné, nicméně v mnohých výzkumných studiích je poukazováno na určité společné znaky.

Moderní techniky plastických operací výrazně usnadnily celý proces. Zákroky jsou tak méně invazivní – tato skutečnost způsobuje kratší dobu hojení, ale také nižší cenu. Plasty tedy přestaly být takové riziko a důsledkem toho je více lidí, které plastiku zvažují a kteří se nakonec rozhodnou ji podstoupit (Edmonds, 2007).

Výzkumné studie zaměřené na téma plastických operací nosu se zpravidla soustředí na evoluční, psychosociální a zdravotní vlivy (např. zlepšení dýchání) ale také na to, jak se jedinci k plastikám staví, jaké mají hodnoty – jako například životní spokojenost, sebezpojetí, body image a víru (Özgür et al., 1998). Jako jedny z nejsilnějších faktorů se ukazují právě body image a kvalita života (subjektivně vnímaná).

Dalším důležitým aspektem jsou také komentáře vzhledu od spolužáků či rodičů. V extrémnějších případech se může jednat až o šikanu. Výzkumy ukazují, že adolescenti, kteří zažili posměch týkající se jejich těla v dětském věku, jsou později v životě méně spokojeni se svým tělem než vrstevníci, kteří tuto zkušenost nemají (Grilo et al., 1994).

(Markey a Markey, 2009) se zabývali otázkou, jaké jsou společné znaky mladých žen, které mají zájem o plastickou operaci. Zjistili, že nespokojenost se svým tělem vede k většímu zájmu o podstoupení plastiky. V této studii bylo 30% ze vzorku 101 žen nad hranicí obezity (body mass index >25). Tyto ženy přiřadily do samostatné skupiny, a následně pak porovnávali se zbytkem žen, aby se případně ukázalo, zda váha hraje roli v rozhodování se pro procedury. Ze studie vyšlo, že nadváha odpovídá většímu zájmu o plastickou operaci, ale zároveň není jediným předpokladem. Nespokojenost se svým tělem se vyskytuje i u žen, které nevykazují známky nadváhy. Toto zjištění indikuje, že je třeba brát v potaz nejen to, jak žena vypadá, ale spíše jak se cítí ve svém těle. Jedině tak je vidět skutečný obraz nespokojenosti s vlastním tělem. Z této studie také vyšlo, že ženy, které vnímají média jako ukazatel toho, jak by měly vypadat (a tyto představy si internalizovaly), mají větší zájem o plastiku než jejich vrstevnice, které necítí tlak vypadat jako ženy prezentované v médiích.

3.1 Média jako prostředek k hledání informací o plastické operaci

Vliv médií jako motivace k podstoupení plastické operace se zdá být významným faktorem. V posledních letech se nejvýznamnějšími médii staly právě sociální sítě. Tradiční média, jako je: televize, rádio a tištěné noviny zaznamenaly obtíže při snaze zaujmout odběratele. Nejvýrazněji tento jev vidíme právě u tištěných novin, protože internet nabízí mnohem jednodušší a rychlejší přístup k informacím (často v reálném čase). Navíc tyto informace jsou velmi často zdarma (Rajendran & Thesinghraj, 2014).

(Walden et al., 2010) ve své studii zjistili, že pro pacienty ve věku 20-50 let je internet, a to zejména vyhledávač Google, velmi důležitý zdroj informací. 41% pacientek, které prodělaly plastickou operaci, zvolilo Google jako první zdroj, který použili k vyhledání informací o proceduře plastiky prsou. Pouze 10% započalo získávání informací konzultací s plastickým chirurgem. Jako další odpovědi pak uváděli respondentky: kamarádky, rodinné příslušníky, webové stránky plastického chirurga, YouTube, nebo dámské magazíny.

3.2 Role sociálních sítí v plastické chirurgii

Pro plastického chirurga jsou sociální sítě novou příležitostí, jak zaujmout vědeckou komunitu, ale i šířit takzvané „evidence based“ informace (informace založené na důkazech) svým potenciálním klientům (Humphries et al., 2016). Pomocí interakcí a vytváření obsahu může plastický chirurg také zaujmout klientelu, a proto jsou sociální sítě také důležitým zdrojem reklamy. Potenciální klienti jsou tedy častěji vystaveni relevantním informacím o plastických operacích, které pocházejí z důvěryhodného zdroje (Wheeler et al., 2011). (Nayyar et al., 2018) se zabývali otázkou, která sociální síť je preferovaná u lidí, kteří vyjádřili zájem o plastickou operaci. Autoři výzkumu vybrali 7 sociálních sítích, ze kterých si participantů vybírali: Facebook, Twitter, Instagram, Pinterest, Snapchat, Tumblr, YouTube. Z této studie vyšlo, že nejvíce respondentů, by hledalo informace na sociální síti Facebook, na druhém místě skončila platforma YouTube. Respondenti také vybírali možnost, v jaké podobě by informace rádi obdrželi. Jako nejvhodnější formu zvolili videonahrávky, a za nejlepší označili právě ty, které jsou přímo od plastického chirurga (Nayyar et al., 2018).

II. Empirická část

Empirickou část bakalářské práce představuje kvalitativní výzkumná sonda, v jejímž rámci si autorka klade za cíl prozkoumat a popsat prožívání žen, které podstoupily plastickou operaci nosu. Metodou polostrukturovaných hloubkových rozhovorů byly realizovány čtyři rozhovory s participantkami, které autorka následně zpracovala pomocí metody

fenomenologické interpretativní analýzy (IPA). V rámci výzkumné sondy je nastíněno i vlastní předporozumění zkoumanému tématu.

4 Cíle práce

4.1 Cíl výzkumné sondy

Cílem výzkumné sondy bylo zmapovat prožívání žen, které podstoupily plastickou operaci nosu z estetických důvodů. Autorka se pomocí výzkumných metod pokouší zachytit jedinečný a subjektivní svět participantek.

4.2 Výzkumné otázky

Autorka si klade následující výzkumné otázky:

Co vedlo participantky k tomu, že se rozhodly podstoupit plastickou operaci nosu?

Jak plastickou operaci nosu participantky prožívaly?

Další výzkumné otázky:

Změnilo se po plastické operaci nějak sebevědomí?

Jaké bylo sžívání se s novým nosem po operaci?

5 Metodika

5.1 Předporozumění zkoumané problematice

Zdrojem předporozumění je pro autorku zejména její zkušenost s plastickou operací nosu. Autorka si vybrala téma plastických operací, protože plastiku nosu sama podstoupila. Díky osobní zkušenosti znala důkladně celý proces a dovolilo jí to blíže proniknout

k participantkám samotným. Důležité je také zmínit, že tato operace proběhla před 3 lety a nejedná se tedy o téma aktuální, které by nepříznivě ovlivňovalo výzkum. Autorka zároveň vnímala, že téma plastických operací je pro velkou část lidí něco naprosto neznámého, i když statistiky ukazují, že každý rok přibývá klientek a klientů, kteří se rozhodnou podstoupit kosmetických zákrok. Důkazem nedostatečného zabývání se problematikou je nedostatek prací publikovaných na toto téma. Zejména v Českém jazyce je nedostatek knižních publikací, které by plastické operace nosu pojímaly z psychologického, a nikoliv z medicínského hlediska.

Autorka je toho názoru, že plastické operace mohou výrazně zlepšit vztah ke svému tělu a zvýšit sebevědomí. Obzvlášť pokud je pacient či pacientka nespokojená s jednou konkrétní částí těla a ke zbytku těla má pozitivní vztah.

5.2 Metoda sběru dat

Sběr dat probíhal pomocí polostrukturovaných rozhovorů. Otázky do rozhovoru byly sestaveny tak, aby následná data byla vhodná ke zpracování fenomenologickou interpretativní analýzou. Rozhovory byly nahrávány pomocí aplikace diktafon na mobilním telefonu.

Po provedení prvního rozhovoru byl bezprostředně přepsán a díky opakovanému zastavování a znovuposlechu zvukového záznamu měla autorka možnost se zaměřit na chyby, které v úvodním rozhovoru dělala. Zejména první rozhovor probíhal v nervozitě a z přepisu bylo patrné, že v několika případech byl ještě prostor k doptání se, než se pokračovalo na další otázku.

5.3 Tvorba scénáře rozhovoru

Dle doporučení autorů metody IPA je vhodné si otázky rozhovoru předem připravit. Tento plán je složen z hlavních témat a otevřených otázek. Polostrukturovaný rozhovor umožňuje participantovi volně mluvit o tématu, reflektovat svůj postoj a rozvíjet své myšlenky. Zároveň může výzkumník v reálném čase sledovat, co se v rozhovoru vynořuje, co je pro

respondenta významné a zároveň dávat pozor, aby se respondent příliš neodchýlil od hlavního tématu (Řiháček et al., 2013).

Scénář rozhovoru obsahoval celkem 15 otázek. Pořadí otázek se někdy lišilo, protože se stávalo, že participantky začaly mluvit o konkrétním tématu dříve, než bylo v mém plánu. V rámci přirozenosti jednotlivých rozhovorů jsem participantky nezastavovala a klidně pozměnila pořadí jednotlivých otázek.

Prvotní otázky byly sestaveny ve snaze vytvořit atmosféru důvěry. Poté motivovat participantky k „rozpovídání se“, čímž se připraví půda pro složitější otázky. Je nutné počítat s tím, že jsou otázky, na které se participantovi odpovídat nebude chtít a nabídne pouze velmi strohou odpověď. V tento moment je na výzkumníkovi, aby se snažil (pokud možno co nejcitlivěji) zjistit více. A ujistit participanta, že se jedná o bezpečné prostředí.

Ani v jenom z případů se mi nestalo, že by participantka rozhovor přerušila nebo odmítla odpovědět na otázku. V závěru rozhovoru byly opět trochu lehčí otázky a také dotaz zda se během rozhovoru neotevřelo něco citlivého, co by bylo potřeba ještě probrat.

„Neukončujeme pouze výzkumnou situaci, ale ukončujeme především lidské setkání a měli bychom tento fakt respektovat“ (Miovský, 2006).

5.4 Výběr výzkumného vzorku

5.4.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek (n=4) tvořily čtyři ženy ve věku 20, 20, 22, 31 let. Všechny participantky měly nejméně 4 měsíce od operace, většina z nich byla po operaci více než jeden rok. Doba alespoň 4 měsíce byla důležitá zejména proto, že v prvotních týdnech od operace nos a okolí očí výrazně otéká. Tato skutečnost ovlivňuje spokojenost s výsledkem a také zvykání si na nové já.

Všechny participantky mají dokončené základní vzdělání, jedna je studentkou gymnázia v posledním ročníku, dvě jsou momentálně studentkami vysokých škol a nejstarší

participantka má dokončené vysokoškolské vzdělání a pracuje. Všechny participantky absolvovaly rhinoplastiku v Praze na různých klinikách. Ani jedna z nich neabsolvovala žádnou další plastickou či kosmetickou operaci.

5.4.2 Způsob výběru výzkumného vzorku

Vzorek byl vybrán metodou záměrného výběru. Každá z participantek byla selektivně vybrána tak, aby splňovala kritérium věku, které bylo stanoveno na 18-35. Dalším kritériem bylo, aby od operace neuplynulo více než 3 roky a participantky tak měly celý proces stále v paměti.

První participantku autorka vybrala na základě známosti a dále pak pomocí snowball metody získala kontakty na další participantky. Kontaktovala jsem celkem 5 participantek. 4 z nich byly ochotné rozhovor udělat. Jedna byla vyřazena kvůli tomu, že její operace nosu nebyla z estetických nýbrž ze zdravotních důvodů. Rozhovory probíhaly v domácím prostředí během několika týdnů. (březen–duben 2022).

5.5 Etika výzkumné sondy:

Participantky byly předem seznámeny se skutečností, že se rozhovory budou nahrávat, následně budou doslovně přepsány a anonymizované se objeví v této bakalářské práci. Všechny participantky byly obeznámeny s tím, že celý proces je zcela dobrovolný. Před každým rozhovorem dostala participantka k pročtení a podepsání informovaný souhlas. Vzor informovaného souhlasu se nachází v příloze práce.

6 Výsledky

Tabulka 4: Přehled společných témat všech rozhovorů

téma	P1*	P2	P3	P4
Nadměrné zabývání se nosem	•	•	•	•
Někdo na nos upozornil a bylo mi to nepříjemné		•	•	•
Nepochopení a obavy od rodiny či blízkých	•	•	•	•
Konzultaci s chirurgem si představovala jinak	•	•	•	•
Strach z odsouzení	•	•		
Nos byl citlivé téma a měla o tom problém mluvit		•		•
O plastice nemá problém mluvit	•			
Nervozita a strach v den operace	•	•	•	•
Pozitivní pocity po sundání sádry	•		•	
Sociální sítě nastavují standard krásy, se kterým se porovnávala		•		•
S novým nosem je sebevědomější		•	•	•
Lidé, kteří o operaci nevěděli, si toho nevšimli	•	•	•	•
Operace měla vliv na osobnost a chování (např. je jednodušší se seznamovat)		•		•

*P =Participantka

Přehled témat participantky 1

Participantka 1 (22 let, studentka vysoké školy)

První rozhovor trval 28 minut a byl uskutečněn v bytě participantky. Nebylo jednoduché se dostat k niterním prožitkům. Ačkoliv se dokázala svěřit i s velmi osobními věcmi, velkou část rozhovoru se šlo „po povrchu“ a bylo náročné se odprostit od toho, co si o daném tématu myslí a přejít k prožitku. Během rozhovoru se neobjevilo centrální téma, ale spíše více významných téma.

Tabulka 5: Přehled témat participantky 1

Téma	Citace + číslo odstavce
Zabývání se nosem	„Furt jsem se na to soustředila, i když věřím, že každému to bylo úplně jedno.“ (6) „Každej den jsem se na ten nos dívala. Každej den jsem si brala k zrcadlu další zrcátko, koukala se z profilu.“ (6) „Na každý fotce jsem to strašně řešila, nemohla jsem bejt trochu z profilu, nemohla jsem mít hlavu trochu dolu.“(6)
Důvody, proč šla na plastiku	„Tak mě hrozně štválo, že jsem vypadala úplně stejně jako táta. Ale úplně stejně. A to byl taky jeden z těch důvodů, co jsem řekla tomu doktorovi, proč chci plastickou operaci“ (54)
Proces rozhodování se	„No já jsem to měla hodně dlouhý. Tím jak to bylo, celkově ten proces, Tím. Jako zhoršovalo se to tím, že ty lidi mě v tom jako nepodporovali.“ (25)

Téma	Citace + číslo odstavce
Nepochopení okolí	<p>„Vyrovnání se s tím, že já jsem jediná, kdo to vidí, kdo to jako chce. A ostatní mi říkali: „Proč to děláš, jsi blázen, je to v pohodě“ (21)</p> <p>„Zas ti všichni prostě říkaj: „nedělej to, nedělej to, je to blbost“ (22)</p> <p>„Jeden, dva lidi byli, který mě v tomhle podporovali. Zbytek to spíš nechápal. „ (23)</p>
Sociální sítě a standard krásy	<p>„ Ale ten tlak, ten mě taky trošku jako... Každý den na sociálních sítích. To maličko pocit'uje“ (16)</p> <p>„Myslím si, že v dnešní době to má každý docela víc, než by to měl třeba před 30 lety, v našem věku. Tím jaká je doba, sociální sítě.“ (12)</p>
Pocity se sádrou	<p>„Strašný. To bylo fakt hrozný. To bylo úplně 14 dní fakt jako utrpení“ (36)</p> <p>„To bylo fakt jako 14 dní nervozity, protože se na to hrozně těšíš. Chceš to hrozně vidět. Ale prostě musíš počkat, a víš, že už jsi to udělal. Krok zpátky udělat nejde“ (37)</p>
Pocity po sundání sádry	<p>„No skvělý. Já jsem začala brečet. Brečela jsem. To byly hrozný emoce. „ (39)</p>

Téma	Citace + číslo odstavce
	<p>„Jsem měla pocit, že centrem pozornosti musí být ten můj nos. Takže jsme hned z té kliniky jeli do restaurace. Tam jsem furt se jako otáčela. (smích)“ (39)</p> <p>„Ty pocity byly jako takový. Úleva hrozná. Úleva a takovej pocit jako naplnění toho, že se to konečně jako stalo. Že už je to jako všechno minulost. Že je to jako za mnou a jede se na novo. (40)</p>
Sdílení své zkušenosti s plastikou	<p>„, můj táta. Do teďka to neví. A to se s ním docela vídám“ (51)</p> <p>„Viděl mě hned asi ještě když jsem měla ten nos oteklej. To bylo prostě pár dní po té operaci, nebo pár dní po tom sundání té sádry, a prostě si toho vůbec nevšimnul“ (51)</p> <p>„Nikde to nikomu neskrejvám, nestydím se za to, ikdyž jako chápu lidi, který to jako neříkaj.“ (49)</p> <p>„hodně to říkám. Hodně si z toho dělám srandu. (50)</p>
Konzultace s chirurgem	<p>„ta konzultace byla hodně zvláštní, protože ty tam přijdeš jako sám. Jako 18 letej člověk a řekneš, že chcešovej nos. (78)</p> <p>„Že jsem měla hrozně pocit, že mu jako musím říct nějaký fakt zásadní důvody, proč to chci.“ (78)</p> <p>„Měla jsem pocit, že mu musím říct fakt nějakou jako z psychologickýho hlediska úplně, věc, která mě fakt jako trýzní, trápí.“ (78)</p>

Téma	Citace + číslo odstavce
Strach z odsouzení	<p>„A i jsem se jako bála, že mě odsoudí. Že si řekne, pane bože, ty za dva roky si to rozmyslíš.“ (79)</p> <p>„A v 18 se fakt bojíš, že tě za to někdo odsoudí.“ (80)</p>

Přehled hlavních témat participantky 1

Podle hlavních témat z rozhovoru vznikla myšlenková mapa, která obsahuje 13 hlavních téma a 9 témat podřazených. Tato myšlenková mapa je k nahlédnutí v příloze práce.

Prvním tématem bylo **zabýváním se nosem**. Participantka hovořila o životě před rhinoplastikou, kdy se každý den zabývala tím, že je se svým nosem nespokojená.

„Každý den jsem se na ten nos dívala. Každý den jsem si brala k zrcadlu další zrcátko, koukala se z profilu“ (6).

Sama si byla vědoma, že je jediná, kdo její nos řeší. Okolí nechápalo, proč se nosem zabývá, když je na něm není nic nenormálního. Uvedla také, že pokud pořídila fotku, kde byl nos z profilu, tak jí to zkazilo celou vzpomínku.

Druhé téma se týkalo důvodů, **proč se rozhodla plastiku podstoupit**. Participantka vnímala svůj nos jako podobnost s otcem, kterou nechtěla mít.

„A to byl taky jeden z těch důvodů, co jsem řekla tomu doktorovi, proč chci plastickou operaci. Že nechci vypadat takhle moc jako táta.“ (54)

Dále také chtěla odstranit „vadu na kráse“, která jí způsobuje tolik trápení.

„Když je to něco, co mě celý život trápí, tak jsem chtěla, aby mi to udělali pořádně, aby mě to netrápilo dál. Aby mě z toho „vysvobodili“ (64)

Třetím tématem byl **proces rozhodování se jít na plastickou operaci**. Zde popisovala, že v jejím případě byl velmi dlouhý a náročný. Nejvíce komplikované bylo, že většina lidí z jejího okolí a rodiny jí operaci rozmlouvali, anebo nechápali, proč na ní chce jít. Kvůli nedostatečné podpoře od blízkých začala pochybovat o tom, zda chce plastiku podstoupit a od úvodní konzultace k telefonátu, že se chce objednat, uběhl rok a půl.

Čtvrté téma navazuje na téma předchozí a týká se **nepochopení okolí**. Participantka zde hovoří o tom, jak bylo obtížné, že jí téměř nikdo nepodporoval. Nejvíce jí překvapilo, že když měla po operaci, tak jí všichni nos pochválili a měli radost, že na operaci šla.

„No, to bylo právě to nejhorší. Že všichni moji sourozenci a mamka a takový ty lidi, co tě maj nejvíc podpořit, co ti jsou nejbližší, tak to vůbec nechápali, a pak všichni otočili, a všichni říkali, že jsem to klidně mohla udělat dřív“ (72)

Pátým tématem byly **sociální sítě a standard krásy**. Ukázalo se, že participantka vnímá, že sociální sítě nastavují jakýsi standard. Sama si myslí, že je vzhled důležitější, než před 30 lety. Zmiňovala také, že si dávala pozor, jakou fotku na sítě přidává a že to nikdy nebyla fotka, kde by byl nos vidět z profilu.

Šesté a sedmé téma se týkalo nošení a následného sundání sádry. Popisovala zde čtrnáctidenní dobu po operaci, kdy svůj nos neviděla.

„To bylo fakt jako 14 dní nervozity, protože se na to hrozně těšíš. Chceš to hrozně vidět. Ale prostě musíš počkat, a víš, že už jsi to udělal. Krok zpátky udělat nejde.“ (37).

Obávala se, že operace nedopadne podle jejich představ, protože předem nejde nikdy stoprocentně určit, jak bude nos vypadat. Po dvou týdnech poprvé uviděla svůj nový nos a toto odhalení bylo doprovázeno silnými emocemi a slzami. Kromě radosti uvedla také, že cítila ohromnou úlevu.

„Tak hned, ty pocity byly jako takový. Úleva hrozná. Úleva a takovej pocit jako naplnění toho, že se to konečně jako stalo. Že už je to jako všechno minulost. Že je to jako za mnou a jede se na novo.“ (40)

Další téma, které z rozhovoru vyvstalo, bylo sdílení své plastiky s okolím. V rozhovoru několikrát uvedla, že je velmi otevřená a s plastikou se netají. Později se ukázalo, že plastiku nesdílela se svým vlastním otcem. Očekávala, že si toho po operaci všimne. To se ale nestalo a doposud mu to neřekla (od operace uplynuly 2 roky). Hlavním důvodem, proč mu o plastice neřekla bylo, že se bála jeho odsouzení.

„Já jsem mu to jako poprvý neřekla z toho důvodu, že jsem věděla, že mě za to bude jako odsuzovat.“ (53)

Se zbytkem lidí v jejím životě neměla problém o své zkušenosti mluvit. Naopak říká, že si z toho často dělá srandu.

„Nikde to nikomu neskrejvám, nestydím se za to, ikdyž jako chápu lidi, který to jako neříkaj“ (49)

Předposledním tématem byla **konzultace s plastickým chirurgem**. Celá konzultace na ní působila jako zvláštní. Měla pocit, že je třeba uvést pádné důvody, proč operaci chce.

*„Měla jsem pocit, že mu musím říct fakt nějakou jako z psychologickýho hlediska úplně věc, která mě fakt jako trýzní, trápí. A potřebuju, aby mi to změnil, abych byla v pohodě
„ (78)*

Bála se odsouzení a také toho, že si chirurg řekne, že si určitě plastiku brzo rozmyslí a bude litovat. Později toto odznačila pouze za své domněnky.

A poslední téma je strach z odsouzení. Když padl dotaz, zda se bála, že jí někdo odsoudí, že chce jít na plastickou operaci, tak odpovídala, že ne. Další podobný dotaz byl, zda si přišla být souzená okolím, když nosila sádku. Zde odpovídala, že to vůbec nevnímala. Později se ale ukázalo, že strach z odsouzení cítila při konzultaci s chirurgem a také se bála odsouzení otce.

Přehled témat participantky 2

Participantka 2 (20 let)

Rozhovor trval 33 minut a proběhl v domácím prostředí. Participantka byla velmi otevřená a upřímná. Dokázala si zpětně vybavit své prožitky a detailně popisovala, jak náročné to pro ni bylo. Před operací byla ohledně nosu velmi úzkostná a několik let nedokázala nikomu říct, že jí to trápí a často na to myslí. Po operaci popisuje obrovskou změnu, kterou jí operace v životě udělala. Větší sebevědomí se promítlo i do ostatních sfér života.

Tabulka 6: Přehled témat participantky 2

téma	Citace + číslo odstavce
Zabývání se nosem	„Takže jakoby ještě něco takovýho, co člověk jako denně nějak vnímá a řeší je takový dost vysilující asi no.“ (88) „Vlastně pořád. Nebylo to, že bych to jako řešila, ale vlastně podvědomě jsem na to furt myslela. A podvědomě jsem se vůči tomu nějak chovala.“ (93)
Prožívání před operací	„Že jsem se třeba nerada potkávala s lidma novejsma. Kvůli tomu, že jsem se bála, že vlastně to bude první věc, čeho si na mě všimnou.“ (93) „Pro mě bylo i jako těžký, když jsme ve škole na biologii probírali prostě obličej a dýchací soustavu. Tak já jsem se strašně bála něčeho. Bylo mi fakt jako úzkostný, takže jsem o tom s nikým nemluvila.“ (92)
Důvody, proč šla na plastiku	„No, já jsem měla úplně stejnej (nos), jako to měla celá moje rodina, ale jakoby z mužský strany. Takže všichni měli takovej ten jakoby větší prostě a trošku jako (...) prostě nebyl drobnej. (86)

téma	Citace + číslo odstavce
Strach z odsouzení	<p>„Já se nejvíc bála těch jako trošku vzdálenějších kamarádů, že by třeba prostě. Že si o tom lidi budou třeba říkat, že to je takový. Že jsem se bála, jakože lidi, kdo většinou choděj na plastiky, tak je to jiná sorta lidí třeba, než znám.“ (97)</p> <p>„Ale nějak jsem z tohohle všeho měla strach, že mě lidi odsoudí.“ (98)</p>
Názor na plastické operace	<p>„Jako dělá se z toho takovej trošku.. nebo přišlo mi v tu dobu minimálně jako takový jako: „haha, plastika“ prostě spíš takovej jako vtip.“ (98)</p>
Období se sádrou	<p>„Bylo to hrozný a hlavně jsem z toho byla strašně nervózní. Že se třeba to třeba nějak špatně zahojí. Myslím, že pro mojí rodinu to bylo ještě horší než pro mě, protože jsem byla strašně jako vyschýzovaná a vynervená.“ (109)</p> <p>„Mamka mi pak dávala i nějaký neuroly, abych se prostě zklidnila, protože to bylo fakt hrozný.“ (109)</p>
Sociální sítě	<p>„Jsem dost vyrůstala na sociálních sítích a nešlo se nějak neporovnávat, což ale je samozřejmě doteď.“(94)</p> <p>„Že prostě dáš fotku, kde se sama sobě líbíš nejvíc. A to byla automaticky ta, kde ten nos nebyl výraznej.“ (95)</p>
Vliv operace na život	<p>„Ale za ten poslední rok se mi fakt nejvíc změnil život od té doby, co jsem se narodila. Začala jsem se kamarádit s lidma jinejma úplně a mam pocit, že jsem se přestala držet v takovym jako něčem a víc jsem se tak jako otevřela víc možnostem a světu obecně“ (118)</p> <p>„ A myslim, že to viděj i ostatní. Asi si to třeba nepřipisujou k tomuhle. Ale já to k tomu teda dost připisuju.“ (118)</p>

Přehled hlavních témat participantky 2

Z rozhovoru bylo vytvořeno 16 hlavních témat a 8 témat podřazených. Prvním tématem bylo **zabývání se nosem**. Toto téma je jedno z témat, které se objevilo v každém rozhovoru. Participantka zmiňovala, jak vysilující pro ni bylo, že musela na nos pořád myslet. Náročné bylo i to, že nos intenzivně řešila v období puberty, o které řekla, že je náročná sama o sobě. Zpětně vidí, že si celý „problém s nosem“ zveličovala v hlavě ona. Zajímavá byla také myšlenka, že si začala postupem času nos spojovat s tím, proč není tak krásná a úspěšná jako ostatní. Tento pohled velmi dobře ukazuje, jak může být nespokojenost s nosem hlavním centrem zájmu a že mu často mohou být připisovány i obtíže, které s nosem objektivně nesouvisí.

„Takže tím, jak se začne člověk tak jako sledovat v zrcadle a tak, tak si všimneš těch rozdílů. Jak vypadaj oni, jak vypadáš ty. A začneš si to třeba spojovat, že je to určitě ten důvod, proč člověk není tak krásnej a úspěšnej.“ (89)

Dalším tématem bylo **prožívání před operací**. Participantka a se vrátila do začátku puberty a vzpomínala na to, jak nos začala řešit. Ve 14 poprvé sdílela nespokojenost s nosem, kterou už sama delší dobu řešila. Matka jí slíbila, že pokud bude v 18 stále nespokojená, umožní jí jít na plastickou operaci. Až do 18 let o tom s nikým nemluvila. Velmi obtížné pro ni bylo i to, když se ve škole probírala dýchací soustava. Zmiňovala silné pocity strachu a velkou citlivost na dané téma.

„Tak já jsem se strašně bála něčeho. Bylo mi fakt jako úzkostný, takže jsem o tom s nikým nemluvila. A když to vytáhnul před celou rodinou, tak jako jsem se nějak rozbřečela.“ (92)

Sociální sítě

„Jsem dost vyrůstala na sociálních sítích a nešlo se nějak neporovnávat, což ale je samozřejmě doted.“ (94)

Téma sociálních sítí navazuje na zabývání se nosem. V rozhovoru participantka uvedla, že na sítích sleduje nos ostatních žen. Mluvila také o opatrnosti, co na sociální sítě dá. Fotky, kde by byl nos vidět z profilu dříve na sítě nedávala.

„Tak mě vždycky spíš na těch holkách prostě že mají takhle hezkej nos. Víc sedící a víc jemnej. A zas je to další něco, co se můžeš porovnávat.“ (94)

Strach z odsouzení a názor na plastiky. Zmiňovala, že se obávala, co na nový nos řeknou vzdálenější přátelé.

„Já se nejvíc bála těch jako trošku vzdálenějších kamarádů, že by třeba prostě. Že si o tom lidi budou třeba říkat, že to je takový. Že jsem se bála, jakože lidi, kdo většinou choděj na plastiky, tak je to jiná sorta lidí třeba, než znám. (97)

Participantka je toho názoru, že na plastiky chodí „jiná sorta lidí“. Mluvila o jakémsi prototypu ženy, která chodí na plastiku. Nazvala ho jako „Trophy wife“, což v angličtině znamená: žena, která je jakousi ozdobou či trofejí bohatého muže.

„Přišlo mi, že je to takovej balíček tohletoho, kterej jako najednou když řeknu někomu, že jdu na plastiku, tak že trošku dostanu ten odznak tohohle. A trochu jsem z toho měla strach. Ale samozřejmě to bylo hrozně taky ne úplně dobrej pohled.“ (98)

Období se sádrou popisuje jako „dva týdny naprostého utrpení“. Toto utrpení má dva důvody. Zaprvé po operaci měla fyzický diskomfort. V naprosté většině případů je operace nosu bezbolestná. Nicméně je třeba spát s hlavou vyvýšenou, kvůli otokům. Hůře se dýchá a konzumuje potrava. A zadruhé jde o psychickou náročnost. U pacientů po plastické operaci (nebo jiné operaci v oblasti obličeje) se většinou vyskytuje „brýlový hematoma“, což znamená, že se okolí očí zalije modřinami. Pro pacienta je často velmi náročné vidět se v takovém stavu a tako vycházet mezi lidi. Participantka 2 se kvůli tomu rozhodla celou dobu izolovat doma, aby jí nikdo neviděl.

„Ještě jak jsem byla zavřená doma – já jsem fakt nechtěla vycházet s tím, protože člověk s tím vypadá úplně hrozně žejo.“ (109)

Dále není možno říct, zda operace dopadla podle vašich představ. Nos poprvé uvidíte až po uplynutí zmíněné dvoutýdenní lhůty. Čekání je pro pacientky, které jsou na svůj nos často hodně obezřetné, psychicky velmi náročné. Participantka uvádí, že pro její rodinu to muselo být horší než pro ni samotnou.

„Myslím, že pro moji rodinu to bylo ještě horší než pro mě, protože jsem byla strašně jako vyschýzovaná a vynervená.“ (109)

Celou situaci prožívala tak intenzivně, že si vzala i prášky k léčbě úzkostných stavů. Dvakrát denně se údajně z celé situace naprosto složila. Toto tvrzení ovšem může být zveličením reálného stavu.

„Mamka mi pak dávala i nějaký neuroly, abych se prostě zklidnila, protože to bylo fakt hrozný. Ale no, potom mi to sundali a bylo to už v pohodě no“ (109)

Posledním tématem je vliv operace na participantčin život. Nespokojenost s nosem byla věc, kterou neustále řešila každý den. Ovlivňovalo to její myšlení i chování. Nechtěla se například poznávat s novými lidmi, ze strachu, že uvidí její nos. Po operaci ale tyto strachy zmizely. Otevřela světu, je více sebevědomější a lépe se cítí ve svém těle.

„Ale za ten poslední rok se mi fakt nejvíc změnil život od té doby, co jsem se narodila. Začala jsem se kamarádit s lidma jinejma uplně a mam pocit, že jsem se přestala držet v takovym jako něčem a víc jsem se tak jako otevřela víc možnostem a světu obecně.“ (118)

Zdůrazňuje, jak moc se změna promítla do ostatních oblastí života. Myslí si, že tu změnu vidí i ostatní, i když to třeba nepřipisují novému nosu. Ona si je ale jistá, že všechno zlepšila právě operace.

Přehled témat participantky 3

Participantka 2 (31 let)

Rozhovor s participantkou 3 byl rovněž proveden v domácím prostředí a trval 27 minut. Co se týče obsahu, tak se jednalo o nejstručnější rozhovor této práce. Mapa témat obsahovala pouze 99 pojmů. (ostatní rozhovory obsahovaly mezi 140–170 pojmy). Bylo velmi náročné se dostat k prožívání participantky. Pouze v několika případech se jí podařilo pojmenovat emoci, kterou prožívala.

V: ale ještě bych se vrátila k tomu momentu těsně před tou operací. Jak jsi vnímala, že už vlastně půjdeš na ten sál.

(121) R: to už jsem se bála. Trochu jsem už přemýšlela o tom výsledku. To bylo asi menší, opravdu říkám, toho jsem se tolik nebála, protože jsem si říkala, že to bude pořád lepší, než to bylo. Ale spíš jsem si jako říkala, jak to zvládnu po tom zákroku. Spíš s těma dětma. Jak to budu schopná všechno doma obstarat. Člověk se bojí i toho hojení. No ale bylo to všechno v pohodě

V: takže spíš takový organizační věci

(122) R: spíš ty organizační. Z toho jsem měla největší strach no.

V: takže pak nějaký pocity, to jde na druhou kolej?

R: no. To už opravdu musím říct, že to byla věc, která šla úplně mimo mě. Že jsem se opravdu bála toho, jak to člověk s tím hendikepem zvládne.

V této ukázce z rozhovoru je vidět, že participantka zmínila, že se bála. Když po tom mluvila o strachu více, nepřisoudila ho operaci, ale tomu, jak to zvládne po operaci s dětmi.

Tabulka 7: Přehled témat participantky 3

téma	Citace + číslo odstavce
Zabývání se nosem	<p>„No byla to věc, na kterou jsem myslela skoro každý den a skoro celý den“ (127)</p> <p>„Pro mě to prostě byl hlavní hendikep na kterej jsem myslela vždycky a všude. Na kterýkoliv fotce, na kterýkoliv akci.“ (129)</p>
Konzultace s chirurgem	<p>„Takže on se vůbec neptal jak si to představuju. To mě trochu překvapilo“ (145)</p> <p>„Překvapilo mě trochu, že už to nedělaj, že by to třeba někdo nastínil na počítači. Jsem čekala, že jako člověku trochu ukážou, jak by mohl vypadat, jaký by bylo zlepšení.“ (146)</p>
Odložení operace	<p>„No já jsem měla termín operace, a když jsem přišla na ten termín operace, tak mě v ten den, kdy už jsem měla být operovaná, vrátili. Už i s punčochama zpátky domů, že jako operovaná bejt nemůžu. Takže to bylo takový nepříjemný.“ (146)</p>
Komplikace se sádro	<p>„Takže jsem se v jednu chvíli ohnula a zjistila jsem, že sádra sklouzla úplně až dolů a už mi visela jenom na špičce nosu. Což byl trochu problém, protože zaprvý jsem byla dost hysterická z toho, jestli se mi něco někde nehne.“ (152)</p> <p>„No padalo mi to až do doby sundání sádry, opakovaně.“ (153)</p>

téma	Citace + číslo odstavce
Stahování nosu	<p>„Měla jsem i tendenci ten nos zužovat, nebo jak to říct. Svalově, nevím, jak moc to jde, ale určitě se zúžil, když jsem ho stáhla.“ (127)</p> <p>„Vycvičila jsem to tak, že už jsem na to pak vlastně nemyslela. Bylo to takový podvědomě. A zvládla jsem s tím takhle žít 10 let si myslím.“ (129)</p>
Narážky a nepochopení	<p>„A když jsem jim řekla, že mam z toho takovýhle psychotrauma, nebo jak to říct, tak vlastně mi říkali, že nechápou proč na tu operaci jdu. Že jim to zas tak hrozný nepřijde.“ (135)</p> <p>„Okolí mi říkalo, že to nechápe moc, proč na to jdu. Takže hlavně ze mě no“ (137)</p>
Pocity po operaci	<p>„To spíš jenom, že si člověk přijde celkově tak jemnějc. Ten výraz oproti tomu, než jak ho měl. Že ten obličej je jemnější no.“ (161)</p> <p>„Je strašně příjemný na sebe ráno kouknout a nebejt tak zděšená, co mám zase uprostřed obličeje.“ (161)</p>

Přehled hlavních témat participantky 3

Zabývání se nosem. Participantka hovořila o tom, že zabývání se nosem začalo asi ve 13 letech.

„ Že pro mě to prostě byl hlavní hendikep na kterej jsem myslela vždycky a všude. Na kterýkoliv fotce, na kterýkoliv akci. Takže tak.“ (129)

Konzultace s chirurgem

Na konzultaci ji překvapilo, že se jí chirurg vůbec neptal, jak by si nový nos představovala, ale řekl jí, co by s tím udělal on. Napadlo ji, že v dnešní době už třeba využijí počítačové simulace a ukážou, jak by nos mohl vypadat po operaci. Nic takového se ale nestalo. Chirurg ji nastavil velmi realistická očekávání, co může od operace očekávat. Kvůli tloušťce kůže šlo nos zmenšit jen o trochu.

„Tak samozřejmě, že by si člověk představoval modelkovskej nosánek. Ale on mě z toho rovnou vyvedl, a to ještě říkal, že bůhví jestli mi to udělá.“ (159)

„On jako rovnou tohle řekl, že jenom abych věděla, že o víc to nejde. Že to půjde jenom o trošku, jinak by ten nos otejkal hodně.“ (160)

Odložení operace

„Musím uznat, že po tom prvním termínu, co mě pustili domu, že nejsem schopná operace, tak už jsem pak byla hodně vyděšená, že to nevyjde no.“ (162)

„Tak potom naštěstí, tohleto před tou operaci ustoupilo a vzali mě no. Takže tohleto bylo na tom asi to nejsložitější.“ (162)

V den operace bylo participantce oznámeno, že ji kvůli problematické pleti nemohou operovat. Měla z toho velký strach, že operace nevyjde. Říkala si, že problematickou pleť bude mít vždycky. Poslali ji tedy domů, termín operaci odložili o 2 měsíce a dostala antibiotika.

Komplikace se sádrou

Během dvoutýdenní doby hojení se participantce stala velmi neobvyklá záležitost. Asi po 5 dnech od operace se naklonila hlavou dolů a sádra jí z nosu spadla. Po operaci je třeba dodržovat klidový režim, ideálně ležet a nevěnovat se žádným náročnějším fyzickým

aktivitám. Repondentka má ale dvě malé děti a ležet dva týdny v klidu pro ni nebyla možnost. Neustále se k dětem ohýbala a sádra jí několikrát spadla.

„Takže jsem se v jednu chvíli ohnula a zjistila jsem, že sádra sklouzla úplně až dolů a už mi visela jenom na špičce nosu.“ (152)

Stahování nosu

Hned na začátku rozhovoru participantka zmínila, že měla tendenci svůj nos zužovat či stahovat k sobě tak, aby působil menší. Postupem času si na to tak zvykla, že už to dělala automaticky. Vydržela takto chodit několik let.

„Měla jsem i tendenci ten nos zužovat, nebo jak to říct. Svalově, nevím, jak moc to jde, ale určitě se zúžil, když jsem ho stáhla.“ (127)

Narážky a nepochopení

Dalším tématem byly negativní reakce od okolí. Participantka mluvila o poznámkách rodiny a bývalých přátelů na původní nos. Ale také na nepochopení jít na plastickou operaci.

„My ho máme v rodině větší, takže tím, že si ze mě i otec dělal srandu, že vypadám stejně jako on, tak to tím trošku jako nevědomky podpotencoval.“ (131)

Okolí reagovalo spíše nechápavě. Nevěděli, proč chce na plastiku jít. Setkala se s reakcemi, které byly podporující. Ale také s reakcemi, kdy o ni mělo okolí strach. Báli si, že by ji to mohlo až příliš změnit.

„Tak vlastně mi říkali, že nechápou proč na tu operaci jdu“ (135)

„Pár lidí mi jako říkalo, že to je jako problém. Že by mi to mohlo změnit celkové výraz, že abych nebyla úplně jiná. (138)“

Pocity po operaci

S výsledkem operace je spokojená. Připadá si mnohem jemnější a také už se nemusí nosem pořád zabývat. Když nos poprvé viděla, tak hned viděla, že je menší. Ale nebyla schopná se k tomu hned vyjádřit.

„Je strašně příjemný na sebe ráno kouknout a nebejt tak zděšená, co mám zase uprostřed obličeje.,, (161)

Přehled témat participantky 4

Participantka 4 (20 let)

I poslední rozhovor proběhl v domácím prostředí a trval celkem 37 minut. Participantka měla větší nos v rodině a její matka i teta podstoupily plastiku nosu. Před operací nosu měla problém kohokoliv konfrontovat, protože se bála, že by na ni mohl zaútočit zpátky. A myslela si, že nos by byl první věc, která by byla použita proti ní. Po operaci se jí výrazně zvedlo sebevědomí a je schopná více se zastat sama sebe.

Tabulka 8: přehled témat participantky 4

téma	Citace + číslo odstavce
Prožívání před operací	„Ale já jsem pak třeba kvůli tomu se bála chodit mezi nový lidi, že mi přišlo, že „nejdřív jde můj nos a pak jdu já“ je to fakt hodně nepříjemný.“ (180)
Zabývání se nosem	„Tak to bylo takový, že jsem musela každé den se jakoby hlídat. Furt jakoby.,, že to byla věc, na kterou jsem myslela úplně každé den.“ (175) „Jo, každé den určitě. (myslela na nos) Bylo to jako furt a v různých situacích což si lidi jako obecně neuvědomují.“ (176)

téma	Citace + číslo odstavce
Strach z konfrontace	„A vlastně jsem se bála jít s někým do nějakýho argumentu, protože jsou lidi zlý a hrozně jsem se bála, že to někdo proti mně použije a že bych to jako neustála.“ (191)
Konzultace s chirurgem	„Ale vlastně to nebylo úplně tak, jak bych si to představovala.“ (194) „Já nevím jak jsem to.. v tu chvíli jsem to vnímala asi prostě ať už to mám hlavně za sebou.“ (195)
Sociální sítě	„Myslím si, že v dnešní době se to hodně řeší. Třeba na těch sociálních sítích se to řeší, jak moc je to reálný, jak moc je to nereálný, kdo co má udělanýho.“ (204) „A pak si myslím, že i se sociálníma médiama, když člověk je takhle.. vidá nějaký dejme tomu standard krásy.“ (179)
Narážky od okolí	„Ale nějak jsme byly s holkama na chodbě a měly jsme navzájem se pantomimicky popsat a navzájem jsme hádaly kdo je kdo. A vlastně jedna moje kamarádka jakoby znázornila právě tne nos a mě to nějak jakoby zůstalo v hlavě.“ (179) „Ale byly i nářky, který zle myšlený byly.“ (186)
Podpora a strach rodiny	„Možná jenom to, že mě mamka od začátku podporovala. Že s tátou byly trochu problémy, že říkal, že se to nepovede a že budu vypadat špatně a cosi kdesi.“ (189)

téma	Citace + číslo odstavce
Sebevědomí	Ale takhle zpětně. Asi si myslím, že je to třeba i tím sebevědomím. Že teďkon ho mám mnohem vejš, než jsem ho mívala, rozhodně. (188)

Přehled hlavních témat participantky 4

Prožívání před operací

„A vždycky jsem si jako... nikdy jsem si nepřišla hezká. Vždycky jsem si říkala: „Jak můžu být hezká když mam jako tohle na obličejí?“ (173)

Participantka začala svůj nos řešit už na základní škole. Zhruba ve 12 letech. Nos byl pro ni citlivé téma a nikdy o tom s nikým nemluvila. Nespokojenost s nosem jí hodně zasahovala do sebevědomí a nepřípadala si kvůli tomu hezká. Nechtěla poznávat nové lidi, protože si myslela, že jediné, co uvidí bude její nos. V době covidu byla ráda za nošení roušek, protože mohla nos schovat. Na veřejnosti prožívala pocity studu.

Zabývání se nosem

Nos řešila každý den v různých situacích. Bylo jí nepříjemné stát v metru k někomu bokem nebo se fotit z profilu. Také uvedla, že lidi si neuvědomují, jak moc může člověk s takovým komplexem na danou věc myslet.

„Furt jakoby.., že to byla věc, na kterou jsem myslela úplně každé den. S tím, že třeba když jsem byla v metru, jak tam jsou dveře a stojí se jako bokem k někomu, tak to mi bylo hrozně nepříjemný.“ (175)

Sebevědomí a strach z konfrontace

Před operací nosu měla malé sebevědomí. Bála se s někým nesouhlasit, protože nechtěla, aby někdo použil její nos jako útok. Věděla, že by takovou věc neustála.

„A vlastně jsem se bála jít s někým do nějakýho argumentu, protože jsou lidi zlý a hrozně jsem se bála, že to někdo proti mně použije a že bych to jako neustála.“ (191)

Strach z konfrontace se projevil i při **konzultaci s chirurgem**. Překvapilo jí, že se jí chirurg neptal, jak by si nos představovala a rovnou jí řekl, jak to udělá on. Bála se do toho nějak více zasahovat, protože nechtěla riskovat, že jí nos neodoperují.

„Asi zpětně, když bych se rozhodovala znova, tak bych šla k někomu jinýmu, protože vlastně tenhle doktor mě do toho nenechal moc mluvit. Jakože mi řekl, co mi s tím udělá a vlastně se úplně neptal, co chci já.“ (188)

Než se dostala k chirurgovi, který jí nos odoperoval, tak v 16 letech navštívila dvě jiná pracoviště plastické chirurgie. Jedno pracoviště jí odmítlo kvůli nízkému věku a druhý chirurg odmítl participantku operovat a řekl jí, že operaci nepotřebuje. Tato zkušenost jí velmi ublížila, protože byla na nos velmi citlivá a někdo, kdo jí měl pomoci, smetl celou situaci ze stolu.

„Což vlastně v tu chvíli, když to pro mě byl tak jako zásadní problém dejme tomu, tak mi to nějakým způsobem hrozně jako ublížilo. Že ten chlap totálně nevěděl jak se cejtím a vlastně se to ani nějak nesnažil pochopit.“ (188)

Sociální sítě

Participantka mluvila o tom, že vnímá na sociálních sítích standard krásy, se kterým se porovnávala. Sama na sítě dávala fotky, kde její nos nebyl tolik nápadný. Zmínila také strach z toho, že když jí někdo bude znát pouze z internetu a poté ji uvidí na živo, tak budou překvapeni, že si není podobná. V angličtině existuje výraz „catfish“, který popisuje osobu, která se na internetu vydává za někoho jiného. Nebo má až k nepoznání upravené fotky tak, aby vypadal atraktivněji.

„Vlastně na druhou stranu jsem se bála, že když mě někdo zná z toho instagramu, a pak mě jako uvidí na živo tak že to bude takovej ten jako catfish moment trochu.“ (184)

Narážky od okolí

„A vlastně když mi bylo třeba 12, 13 si myslím, tak jakoby jsem na to slýchala hodně narážky a tak. Hrozně mi to vždycky sráželo sebevědomí.“ (173)

Už od základní školy, se participantka stávalo, že jí někdo okomentoval její nos. Myslí si, že většina lidí to nemyslela špatně. Jen si neuvědomovala, jak citlivé téma to pro ni je.

„Což si myslím, že až na některý lidi, třeba i ta holčina na tý základce – že to jako nebylo myšlený nějak zle. Ale byly i narážky, který zle myšlený byly.“ (186)

Nepříjemné komentáře také participantka slýchala od svého otce, který komentoval její nos na fotografiích.

Podpora a strach rodiny

Participantčina matka sama podstoupila plastickou operaci nosu. Matka ji od začátku podporovala. Participantka se domnívá, že právě kvůli své zkušenosti věděla, co prožívá.

Otec nejdříve participantku podporoval. Když v 16 přišla s tím, že jí nos vadí tak se jí snažil pomoci. Společně šli ke dvěma plastickým chirurgům na konzultaci. Když mělo ale na operaci vážně dojít (o 2 roky později, když participantka dosáhla plnoletosti), tak najednou podporující nebyl.

„Jakoby on ze začátku byl jakože jo, vyřešíme to. Když mi bylo nějak těch 16. A pak vlastně když to mělo přijít tak z nějakýho důvodu obrátil. Upřímně nevím proč. Ale měl na to právě takový jako řeči, že budu vypadat blbě a že to nebude dobrý a nevím co.“ (190)

Diskuze

Výzkum byl zaměřen na jedinečnou zkušenost participantek, které podstoupily plastiku nosu. Z výzkumu vzešlo, že některá témata byla velmi častá a objevovala se téměř v každém rozhovoru. Téma nadměrného zabývání se nosem před operací se objevilo v každém z rozhovorů. Tato skutečnost poukazuje, jak psychicky náročné pro participantky bylo žít mnoho let s částí těla, která jim vadila. Participantky byly mnohdy překvapené, jak

intenzivně celou situaci prožívaly a kolik času dokázaly trávit zkoumáním a následným trápením se nad jednou částí těla.

Většinu participantek také spojovala zkušenost, že někdo na jejich nos upozornil a ony to prožívaly velmi negativně. Vzpomínaly na zážitky ze základních škol nebo poznámky od rodiny, které si dokázaly doslovně vybavit i po pěti až deseti letech od jejich vyslovení. Přínosem pro participantky bylo, že se mohly o tyto zážitky podělit a zároveň reflektovat, jak se jejich život změnil po operaci.

Dalším společným tématickým okruhem bylo nepochopení okolí. Všechny respondentky se setkaly s nepochopením jejich rozhodnutí jít na operaci. Často pocházelo od jejich nejbližších, a to komplikovalo celý proces rozhodování se. Část participantek také zmiňovala strach z odsouzení. Což poukazuje na všeobecně zakořeněný názor o plastických operacích.

Téměř všechny participantky zmínily, že jsou po operaci mnohem sebevědomější, než bývaly a mnohdy uváděly, že je pro ně jednodušší se seznamovat. Plastické operace a její dopady na chování a prožívání jsou velmi rozsáhlé a je až překvapivé do kterých oblastí se změna promítne.

Limity výzkumu

Mezi hlavní limit patří omezený počet rozhovorů. Tato práce byla zaměřena pouze na prožívání žen, ale zahrnout do výzkumu i muže by mohlo poukázat na další významné zkušenosti nebo poukázat na rozdíly v prožívání mužů a žen.

Závěr

Práce se zabývala prožívání žen, které podstoupily plastickou operaci nosu. V teoretické části se podařilo zmapovat různé aspekty, které jsou pro rhinoplastiku relevantní. A v empirické části bylo cílem porozumět a popsat jedinečnou zkušenost participantek. Výzkum byl přínostný nejen z vědeckého hlediska, ale také pro participantky i pro mě osobně. Fenomenologická interpretativní analýza umožňuje aby se výzkumník autenticky účastnil a interpretoval výsledky. Na rozdíl od jiných výzkumných designů, kde je požadována nazaúčastněnost a objektivita – subjektivita je považována za chybu. Všechny

respondentky prošly stejným procesem plastické operace, která má určité fáze, každá z nich ale hovořila o nějaké skutečnosti, která se odlišovala od ostatních.

Zdroje

Brown, A., Furnham, A., Glanville, L., & Swami, V. (2007). Factors that affect the likelihood of undergoing cosmetic surgery. *Aesthetic Surgery Journal*, 27(5), 501-508.

Buhlmann, U., & Wilhelm, S. (2004). Cognitive factors in body dysmorphic disorder. *Psychiatric Annals*, 34(12), 922-926.

Buhlmann, U., & Wilhelm, S. (2004). Cognitive factors in body dysmorphic disorder. *Psychiatric Annals*, 34(12), 922-926

Burk, J., Zelen, S. L., & Terino, E. O. (1985). More than skin deep: a self-consistency approach to the psychology of cosmetic surgery. *Plastic and reconstructive surgery*, 76(2), 270-280.

Cash, T. F., & Horton, C. E. (1983). Aesthetic surgery: effects of rhinoplasty on the social perception of patients by others. *Plastic and Reconstructive Surgery*, 72(4), 543-550.

Crerand, C. E., Franklin, M. E., & Sarwer, D. B. (2006). Body dysmorphic disorder and cosmetic surgery. *Plastic and reconstructive surgery*, 118(7), 167e-180e.

De La Cruz, D. M. (2018). Perceptions of traditional beauty standards in televised pageants

Edmonds, A. (2007). 'The poor have the right to be beautiful': cosmetic surgery in neoliberal Brazil. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 13(2), 363-381.

Ercolani, M., Baldaro, B., Rossi, N., Trombini, E., & Trombini, G. (1999). Short-term outcome of rhinoplasty for medical or cosmetic indication. *Journal of Psychosomatic Research*, 47(3), 277-281. [https://doi.org/10.1016/S0022-3999\(99\)00042-2](https://doi.org/10.1016/S0022-3999(99)00042-2)

Face-lift - Mayo Clinic. (2018). MayoClinic.org. <https://www.mayoclinic.org/tests-procedures/face-lift/about/pac-20394059>

Ferraro, G. A., Rossano, F., & D'Andrea, F. (2005). Self-perception and self-esteem of patients seeking cosmetic surgery. *Aesthetic plastic surgery*, 29(3), 184-189.

Goin, M. K., Burgoyne, R. W., Goin, J. M., & Staples, F. R. (1980). A prospective psychological study of 50 female face-lift patients. *Plastic and reconstructive surgery*, 65(4), 436-442.

Grilo, C. M., Wilfley, D. E., Brownell, K. D., & Rodin, J. (1994). Teasing, body image, and self-esteem in a clinical sample of obese women. *Addictive Behaviors*, 19(4), 443-450.

Hadley, S. J., Newcorn, J. H., & Hollander, E. (2002). Body dysmorphic disorder: neurobiology and psychopharmacology. *Disorders of Body Image*. Hampshire, England: Wrighton Biomedical, 139-155

Hendriks, A. (2002). Examining the effects of hegemonic depictions of female bodies on television: a call for theory and programmatic research* This article was accepted by the previous CSMC editor, Dr. James W. Chesebro. *Critical Studies in Media Communication*, 19(1), 106-123.

Hilhorst, M. T. (2002). Philosophical pitfalls in cosmetic surgery: a case of rhinoplasty during adolescence. *Medical Humanities*, 28(2), 61-65.

Humphries, L. S., Curl, B., & Song, D. H. (2016). # Socialmedia for the academic plastic surgeon—Elevating the brand. *Plastic and Reconstructive Surgery Global Open*, 4(1).

Chauhan, N., Warner, J., & Adamson, P. A. (2010). Adolescent rhinoplasty: challenges and psychosocial and clinical outcomes. *Aesthetic plastic surgery*, 34(4), 510-516.

International Society of Aesthetic Plastic Surgery. (2020). ISAPS. <https://www.isaps.org/medical-professionals/isaps-global-statistics/>

- James, W., Burkhardt, F., Bowers, F., & Skrupskelis, I. K. (1890). *The principles of psychology* (Vol. 1, No. 2). London: Macmillan.
- Janis, J. E. (Ed.). (2018). *Essentials of aesthetic surgery*. Thieme.
- Jiří Raboch, Hrdlička, M., Mohr, P., Pavel Pavlovský, Radek Ptáček, & American Psychiatric Association. (2015). *DSM-5® : diagnostický a statistický manuál duševních poruch*. Hogrefe - Testcentrum.
- Lai, C. S., Lee, S. S., Yeh, Y. C., & Chen, C. S. (2010). Body dysmorphic disorder in patients with cosmetic surgery. *The Kaohsiung journal of medical sciences*, 26(9), 478-482.
- Markey, C. N., & Markey, P. M. (2009). Correlates of Young Women's Interest in Obtaining Cosmetic Surgery. *Sex Roles*, 61(3), 158–166. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9625-5>
- Markus, H., & Nurius, P. (1986). Possible selves. *American psychologist*, 41(9), 954.
- Markus, H., & Wurf, E. (1987). The dynamic self-concept: A social psychological perspective. *Annual review of psychology*.
- McGrath, M. H., & Mukerji, S. (2000). Plastic surgery and the teenage patient. *Journal of pediatric and adolescent gynecology*, 13(3), 105-118.
- Měšťák, J. (2008). *Nos očima plastického chirurga*. Grada Publishing as.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada.
- National Eating Disorders Collaboration. (2021). *Body Image*. Nedc.com.au. <https://nedc.com.au/eating-disorders/eating-disorders-explained/body-image/>
- Nayyar, A., Jadi, J., Garimella, R., Elkins-Williams, S. T., Gallagher, K. K., Kalliainen, L. K., Hultman, C. S., & Wu, C. (2019). Are You on the Right Platform? A Conjoint Analysis of Social Media Preferences in Aesthetic Surgery Patients. *Aesthetic Surgery Journal*, 39(9), 1019–1032. <https://doi.org/10.1093/asj/sjy238>

Noles, S. W., Cash, T. F., & Winstead, B. A. (1985). Body image, physical attractiveness, and depression. *Journal of consulting and clinical psychology*, 53(1), 88.

Ohjimi, H., Shioya, N., & Ishigooka, J. (1988). The role of psychiatry in aesthetic surgery. *Aesthetic Plastic Surgery*, 12(3), 187-190.

Özgür, F., Tuncali, D., & Güler Gürsu, K. (1998). Life satisfaction, self-esteem, and body image: A psychosocial evaluation of aesthetic and reconstructive surgery candidates. *Aesthetic plastic surgery*, 22(6), 412-419.

Pertschuk, M. (1991). Psychosocial considerations in interface surgery. *Clinics in plastic surgery*, 18(1), 11-18.

Phillips, K. A., Menard, W., Fay, C., & Weisberg, R. (2005). Demographic characteristics, phenomenology, comorbidity, and family history in 200 individuals with body dysmorphic disorder. *Psychosomatics*, 46(4), 317-325.

Plastika nosu (Rhinoplastika). (n.d.). [Www.perfectclinic.cz](http://www.perfectclinic.cz).
<https://www.perfectclinic.cz/plastika-nosu-rhinoplastika/>

Rajendran, L., & Thesinghraj, P. (2014). The impact of new media on traditional media. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 22(4), 609-616.

Reich, J. (1975). Factors influencing patient satisfaction with the results of esthetic plastic surgery. *Plastic and reconstructive surgery*, 55(1), 5-13.

Rhinoplastika. (n.d.). [Www.estheticon.cz](http://www.estheticon.cz). Retrieved July 28, 2022, from
<https://www.estheticon.cz/zakroky/plasticka-operace-nosu-rhinoplastika>

Rief, W., Buhlmann, U., Wilhelm, S., Borkenhagen, A. D. A., & Brähler, E. (2006). The prevalence of body dysmorphic disorder: a population-based survey. *Psychological medicine*, 36(6), 877-885.

Rival, D. R. (2020, June 28). Am I Too Young? What's The Right Age For A Nose Job? Richard Rival, MD, FRCS. <https://rhinoplastytoronto.ca/blog/about-rhinoplasty/am-i-too-young-whats-the-right-age-for-a-nose-job/>

Říčan, P. (2010). *Psychologie osobnosti*. Grada publishing as.

Sacks, O. (2009). *Na čem si stojím...: Prožitky odcizení části vlastního těla a cesta zpět k původní celistvosti*. dybbuk.

Saleh, A. M., Younes, A., & Friedman, O. (2012). Cosmetics and function: Quality-of-Life changes after rhinoplasty surgery. *The Laryngoscope*, 122(2), 254-259.

Sarwer, D. B., Wadden, T. A., Pertschuk, M. J., & Whitaker, L. A. (1998). Body image dissatisfaction and body dysmorphic disorder in 100 cosmetic surgery patients. *Plastic and reconstructive surgery*, 101(6), 1644-1649.

Tiggemann, M., & Slater, A. (2014). NetTweens: The Internet and Body Image Concerns in Preteenage Girls. *The Journal of Early Adolescence*, 34(5), 606–620.

<https://doi.org/10.1177/0272431613501083>

Tomáš Řiháček, Ivo Čermák, & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Masarykova Univerzita.

Veale, D., Gournay, K., Dryden, W., Boocock, A., Shah, F., Willson, R., & Walburn, J. (1996). Body dysmorphic disorder: a cognitive behavioural model and pilot randomised controlled trial. *Behaviour research and therapy*, 34(9), 717-729.

Walden, J. L., Panagopoulous, G., & Shrader, S. W. (2010). Contemporary decision making and perception in patients undergoing cosmetic breast augmentation. *Aesthetic Surgery Journal*, 30(3), 395–403.

Want, S. C., Vickers, K., & Amos, J. (2009). The influence of television programs on appearance satisfaction: Making and mitigating social comparisons to “Friends”. *Sex Roles*, 60(9), 642-655.

What can rhinoplasty accomplish for older patients? Buckingham Center for Facial Plastic Surgery. (2021, November 6). Retrieved July 27, 2022, from <https://buckinghamfacialplastics.com/blog/rhinoplasty-in-older-patients>

Wheeler, C. K., Said, H., Prucz, R., Rodrich, R. J., & Mathes, D. W. (2011). Social media in plastic surgery practices: emerging trends in North America. *Aesthetic Surgery Journal*, 31(4), 435-441.

Seznam příloh

- 1) Informovaný souhlas
- 2) Scénář rozhovoru
- 3) mapy témat participantek (4 strany)
- 4) Přepis rozhovoru s participantkou 1 (13 stran)
- 5) Přepis rozhovoru s participantkou 2 (11 stran)
- 6) Přepis rozhovoru s participantkou 3 (12 stran)
- 7) Přepis rozhovoru s participantkou 4 (15 stran)

Informovaný souhlas s poskytnutím výzkumného rozhovoru a jeho následným vyžitím pro účely bakalářské práce Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informován/a o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Michaely Ottové s názvem: Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti. Cílem výzkumu je zmapovat proces plastické operace skrz individuální zkušenost jedince, který ji podstoupil.
- Bylo mi sděleno, jak dlouho bude rozhovor a jaký bude mít průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpovědět na jakoukoli otázku, případně odmítnout účast na výzkumu.
- Souhlasím s nahráváním výzkumného rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán. Transkripce bude přístupná pouze komisi u obhajoby bakalářské práce, jinak nikomu až na části citovány v textu práce, který bude volně dostupný online.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno a jakým způsobem bude zajištěna anonymita i po skončení rozhovorů, která znemožní identifikaci mé osoby. Nikde nebude uvedeno mé jméno či jiné osobní údaje, díky kterým bych mohl/a být identifikován/a.
- Dávám své svolení k tomu, aby výzkumnice použila rozhovor pro potřeby své bakalářské práce a některé části v ní může citovat, zvuková nahrávka a transkripce rozhovoru však bude po ukončení výzkumu smazána.

Kontakt na výzkumníka:

Michaela Ottová

email: ottova.michaela@outlook.cz

Datum:

Podpis respondenta

.....

Podpis výzkumníka

.....

Otázky k rozhovoru

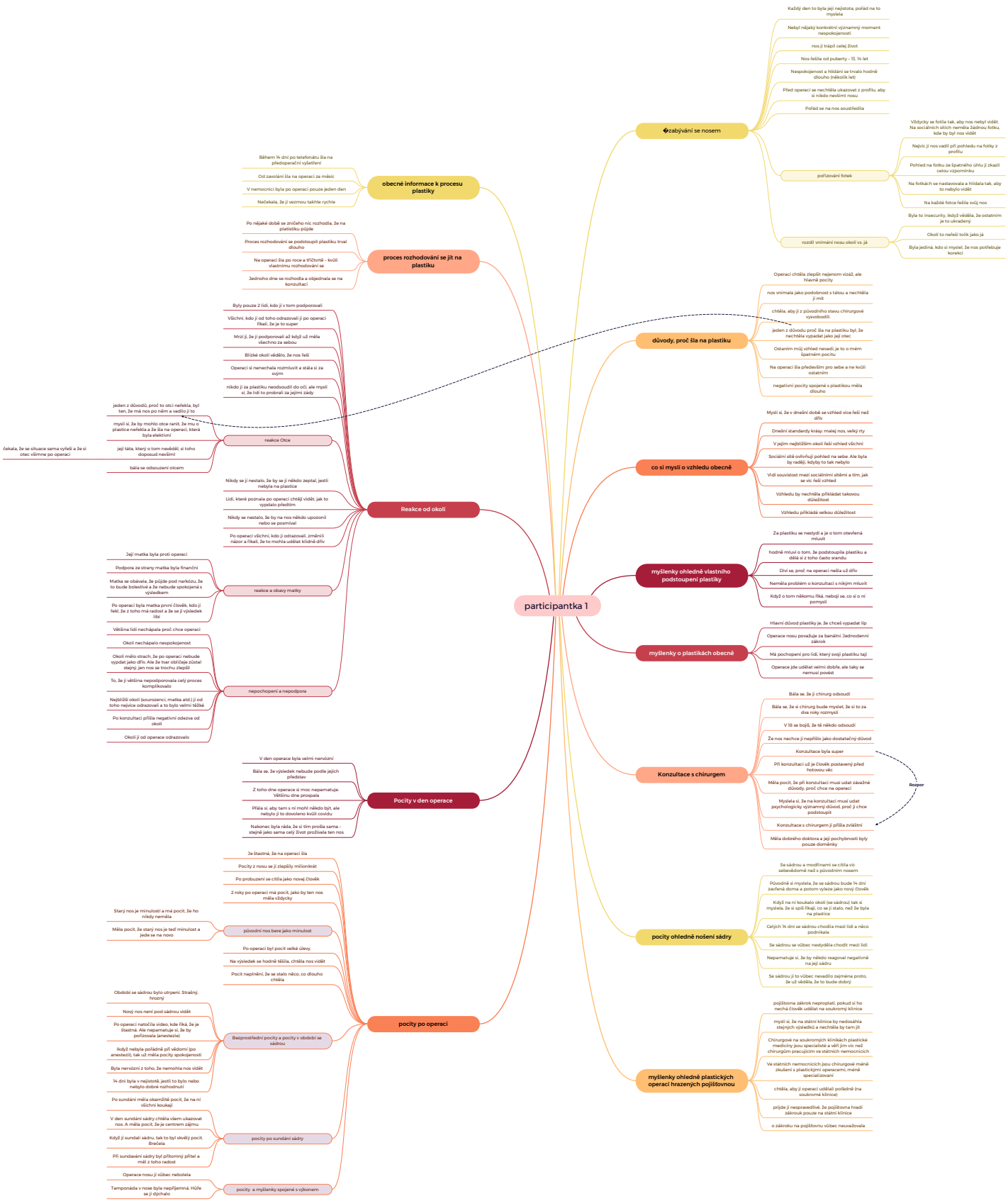
Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti

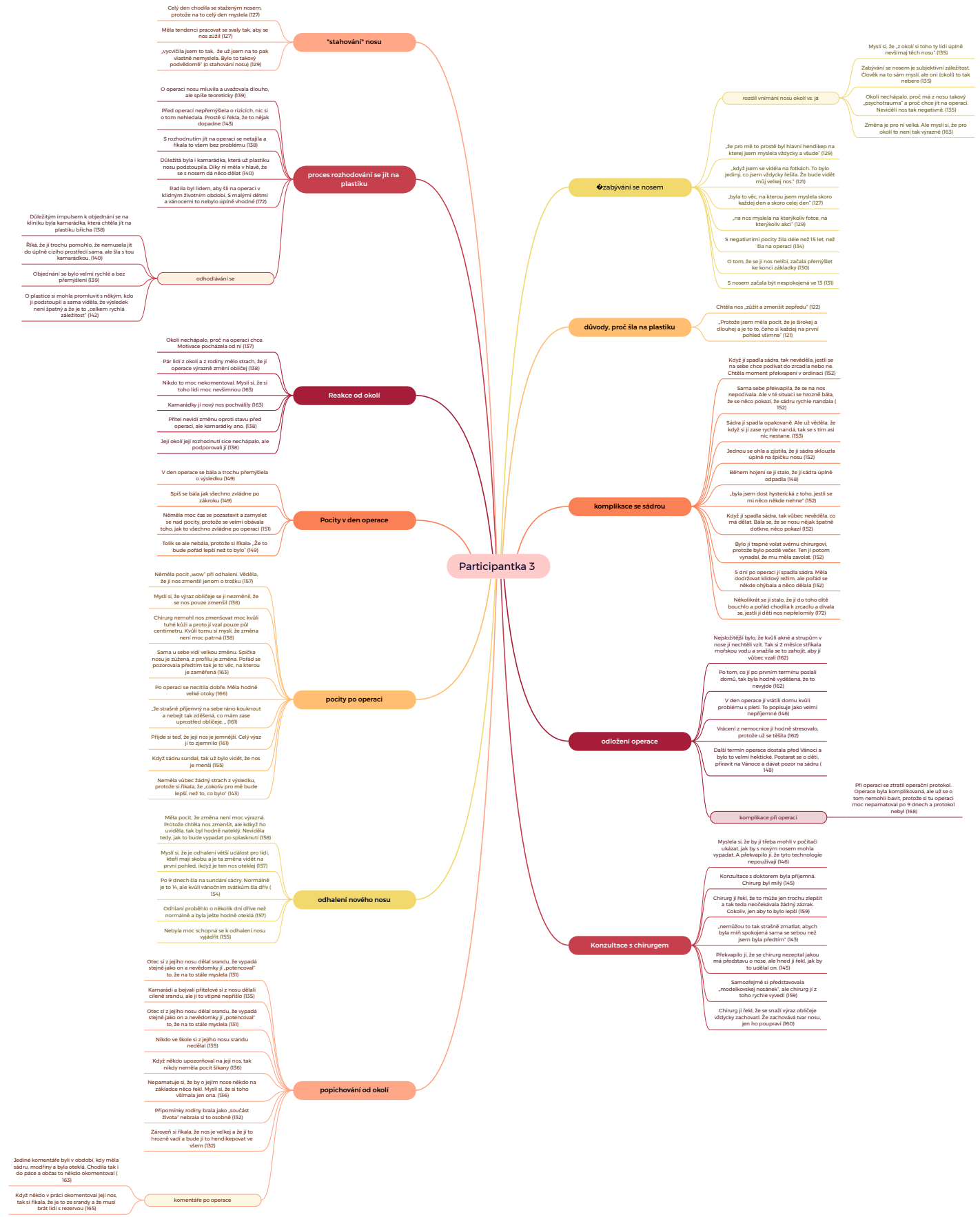
- 1) Informovaný souhlas a oznámit, že má právo na odmítnutí zodpovědět na cokoliv
- 2) Vysvětlit nahrávání, že slouží pouze k přepisu
- 3) Zeptat se na věk v době operace, rok operace a věk teď

DOPTÁVAT SE!

Otázky:

- Jak se dnes máš? Máš něco v plánu později?
- Když se teď vrátíš do minulosti, před operaci, jaké to bylo žít s tvým původním nosem?
- Vzpomeneš si na nějaké významné momenty, kdy sis třeba začala uvědomovat, že jsi s nosem nespokojená?
- Jak to máš osobně se vzhledem? Příkladáš mu důležitost?
 - Co tvoje okolí? Rodina?
 - co sociální sítě? Myslíš si, že nějak ovlivňují to, jaký máš vztah k svému tělu?
- Stalo se ti někdy, že by někdo upozornil na tvůj nos?
- Můžeš mi říct, co vedlo k tomu, že ses rozhodla jít na plastiku? Celý proces od nějaké první myšlenky až po rozhodnutí jít na úvodní konzultaci.
- Co jsi prožívala, když se rozběhl celý proces operace?
- Jaké to bylo těsně po operaci? Vím, že pak nastává období 14 dní se sádrou. Jaké to bylo?
- Zkus mi popsat pocity při sundání sádry. Když jsi poprvé nos viděla
- Jak se změnil tvůj pohled na tělo po plastice?
- Je něco, co tě třeba překvapilo nebo zaskočilo? Vypadat jinak může být nezvyk.
- Jak se stavíš k tomu, že jsi podstoupila plastiku?
- Setkala ses s nějakými reakcemi od okolí?
- Je pro tebe ještě něco důležité a nemluvily jsme o tom?
- Jaký byl pro tebe rozhovor? Jak ses cítila?
- Dotkly jsme se něčeho, co bylo příliš osobní?

Rozhovor č.1 – participantka 22 let

Výzkumník – V:

Respondent R1:

V: začneme lehkou otázkou. Jak se dneska máš?

(1) R1: Mám se výborně, jak se máš ty?

V: Já se mám trochu nervózně. Z toho

(2) R1: Já jsem taky nervózní.

V: seš nervózní?

(3) R1: mmhh (souhlasné)

V: máš dneska něco v plánu? Po tomhle?

(4) R1: Už ne.

V: Už ne? Takže už jenom tenhle rozhovor a pak volno

(5) R1: Jo. Pak volníčko.

V: Tak jo.

Když se vrátíš do minulosti, před operaci, jaký to bylo žít s tím tvým přirozeným, původním nosem?

(6) R1: hele, pořád jsem měla.. furt jsem se na to soustředila, ikdyž věřím, že každému to bylo úplně jedno. Každý den jsem se na ten nos dívala. Každý den jsem si brala k zrcadlu další zrcátko, koukala se z profilu. Na každý fotce jsem to strašně řešila, nemohla jsem bejt trochu z profilu, nemohla jsem mít hlavu trochu dolu. Každý den to byla moje insecurity – já nevím jak to mám říct.

V: nejistota nějaká?

(7) R1: prostě nějaká nejistota no. I když vím, že ostatním to bylo úplně ukradený.

V: a to teď kon popisuješ v jakém věku?

(8) R1: No, já si myslím, že u mě to trvalo fakt hodně dlouho. Že kohokoliv se zeptáš z mého blízkého okolí, tak že jsem to říkala hodně dlouho, že to chci. Takže klidně od nějakých třeba 13, 14, až do té doby, než jsem to udělala. Což je do dvaceti.

V: vzpomeneš si přímo na nějaký významný momenty, kdy sis jako fakt uvědomila, že seš s tím nosem nespokojená?

(9) R1: mmm, asi jako jeden nějaký konkrétní významnej moment mě nenapadá, spíš to bylo většinou. Nejvíc to byly prostě ty fotky. Kde jsem byla prostě nějak z profilu.

V: kdykoliv ses prostě viděla, tak sis na to nějak vzpomněla.

(10) R1: jojo, ikdyž to byla fotka, která třeba. Její význam je hezkej z nějaký jako hezký vzpomínky tak.. prostě.

V: ti to vadilo

(11) R1: tak mi to zkazilo celou tu, tu. Vzpomínku

V: jo, rozumim.

V: Jak to máš osobně se vzhledem? Jakou mu přiřkládáš důležitost?

(12) R1: no. Ačkoliv bych nechtěla, tak velkou. Velkou. Myslím si, že v dnešní době to má každej docela víc, než by to měl třeba před 30 lety, v našem věku. Tím jaká je doba, sociální síť.

V: když říkáš každej, tak to vnímáš i u okolí?

(13) R1: jo, určitě. Nebo minimálně v mojí bublině každej. A kdo tvrdí že ne, tak ještě víc. (smích)

V: a co sociální síť. Myslíš si, že to hodně ovlivňuje třeba to, jak se díváš na sebe?

(14) R1: určitě. Jo. Hodně. Nechtěla bych, ale ovlivňuje. Nevím, co k tomu víc jako říct.

(15) R1: Dneska je jako moderní, abys měl malej nos, velký rty.

V: takže by se dalo říct, že cejtíš nějaký tlak, jakoby vypadat jako nějaký ideál?

(16) R1: jo, asi taky. Ale, já to jako nedělala jsem to především jako abych pro ostatní vypadala dobře. Když. Říkám, ostatním to bylo jedno. Spíš to bylo jako můj pocit. Ale ten tlak, ten mě taky trošku jako... Každý den na sociálních sítích. To maličko pocituje.

V: a myslíš si, že bys na tu. Nebo jako, jestli by tě napadla ta plastika kdyby třeba nebyl takovejhle svět jako.. tak na očích na těch sociálních sítích?

(17) R1: jo, určitě

V: takže to byl nějaký dlouhodobý plán

(18) R1: mmhh

V: Stalo se ti někdy, že by tě někdo upozornil, na ten nos. Jakože by to viděl nějak jinak. Nebo prostě někdo jiný že by..

(19) R: právě, že ne, nikdo

V: nikdy nebyl třeba nějaký posměch, nebo..

(20) R1: ne

V: nikdy? Takže to prostě je..

(21) R1: spíš to bylo jako opačně můj problém. Vyrovnání se s tím, že já jsem jediná, kdo to vidí, kdo to jako chce. A ostatní mi říkali: „Proč to děláš, jsi blázen, je to v pohodě“

(22) To bylo podle mě takové jako jiný způsob, jak se s tím vypořádat. Jako. Nechci říkat, že těžký. To ne. Ale jestli mi rozumíš, že jako. Zas ti všichni prostě říkají: „nedělej to, nedělej to, je to blbost“

V: jo, vlastně ti to všichni v podstatě rozmlouvají

(23) R1: jo. Nebyl by jedinej člověk, kterej by mi řekl snad jako.. dobře kterej jakoby. Jeden, dva lidi byli, který mě v tomhle podporovali. Zbytek to spíš nechápal.

V: takže sis za tím fakt musela jít, aby se to stalo.

(24) R1: jo, jo jo

V: všichni byli proti.

V: Můžeš mi nějak popsat, celý ten proces toho rozhodování se? Od té první myšlenky, až po tu konzultaci? Jak to třeba gradovalo

(25) R1: jo, jo. No já jsem to měla hodně dlouhý. Tím jak to bylo, celkově ten proces, Tím. Jako zhoršovalo se to tím, že ty lidi mě v tom jako nepodporovali.

(26) Takže já, když jsem se po těch X letech rozhodla, že se objedná, na tu konzultaci, tak jsem na tu operaci šla vlastně až jako rok a třičtvrtě po té konzultaci. Rok a půl po konzultaci jsem se objednávala na tu plastiku.

V: a bylo to fakt tím, jako, tím okolím?

(27) R1: jo, určitě. Protože já jsem měla strašně dlouho tyhlecty všechny pocity. A říkám si jeden den. Jo! Tak já se objedná, a prostě už to nebudu řešit. Objednala jsem se na tu konzultaci, bylo to super, a neměla jsem problém to s nikým sdílet. A to právě přišlo taková ta, jako negativní odezva odevšech, že jako ne, nedělej to. Je to prostě blbost. A celý to, takhle se ten domeček z karet zbořil.

V: tak strašně tě to znejistilo.

(28) R1: jo, jo jo. A pak zase z ničeho nic prostě. Návalově přišlo to, že . Jo, udělám to! Chci to, udělám to! A tím že oni. Zrovna se jim i uvolnil nějaký termín. Když jsem tam volala, že bych se chtěla jako objednat, už na tu operaci. Tak jsem šla fakt jako od toho zavolání asi do měsíce jsem šla prostě na tu operaci.

V: takže jakmile ses fakt rozhodla, tak už to bylo jakoby rychle.

(29) R1: jo! Fakt to byla jakoby rychlovka

V: tak možná jestli bys ještě tědkon popsala celej ten proces tý operace. Teď jsme se dostaly někam k tomu objednání. Tak možná jako od nějakýho toho nástupu.

(30) R1: no to bylo v podstatě taky docela rychlý. Tím, že já jsem nečekala, že mě jako vezmou takhle rychle. Myslela jsem si, že mě vezmou nejdřív třeba za 3 měsíce. Tohle fakt bylo jako. To fakt nebylo ani měsíc. Takže jsem hned za 14 dní šla na tu, předoperační vyšetření. A pak když jsem nastoupila, tak vím, že to je jako v uvozovkách, banální operace. Že seš tam jenom. Že je to jednodenní.

(31) Chceš po mě popsat přesně jako co jsem dělala, když jsem tam jako přišla?

V: jo, jo. Spíš jako jak ses cejtila. Nebo jako..

(32) R1: já jsem byla strašně nervózní. Mě hrozně štválo, že tam se mnou nemůže nikdo bejt. Já jsem hrozně chtěla, aby tam se mnou jedna osoba byla. A nebylo mi to dovoleno, protože byl ten covid. Já ani nevím, jestli to jako dělaj normálně. Ale jelikož jsem šla na tu operaci v době covidu. Tak tam se mnou nikdo nemohl bejt. Takže jsem to sdílela sama se sebou, což na jednu stranu, si myslím, o to víc... Jako když jsem to celej život sdílela sama se sebou, tak o to víc jsem si v tom byla taková jako. Že mě to. Jak to mám popsat. Prostě o to víc jsem za to ráda třeba. Než kdybych to takhle jako sdílela. Tak nevím, jak bych to úplně prožívala. No když jsem tam přišla. Já jsem nastoupila ráno. Hned ráno mě přijali. Pak jsem čekala asi až do jedny hodiny odpoledne, než jsem šla na sál, což už bez toho jídla bylo dost takový nepříjemný. A po

operaci, když jsem se probudila, Tak já si to nepamatuju, ale mam to na mobilu. Jsem natočila video. (smích) Kde strašně brečím a říkám tam, Všude mam zapásanej ten obličej, teče mi tam ta krev, a říkám tam, že jsem strašně šťastná, že jsem to udělala. Že jsem to konečně udělala. Vůbec si to nepamatuju, ale (smích) mam to zdokumentovaný. Tak to bylo asi podle mě, popisuje nejvíc ty pocity. Že jakože jsem ani nebyla při vědomí, pořádně. A měla jsem už tyhle pocity. Takže.

V: mi přijde zajímavý, že sis to jako.. hned sis to chtěla jako zaznamenat.

(33) R1: hned. Jako já fakt z toho nemam vůbec. Z toho dne celkově. Protože já jsem pak hodně po tý anestezii spala. Že jsem to prospala, až jako celej večer. A probudila jsem se v podstatě až jako ráno. Protože mě s tím nespojovali žádný bolesti. Mě to vůbec nebolelo. Jediný co, tak tě otravuje ta tamponáda v tom nose, že se ti jako hůř dýchá.

V: můžeš jenom pusou dýchat.

(34) R1: že dýcháš jenom pusou. Ale jinak to bylo v podstatě bezbolestný, takže jsem spala až do rána. A ráno už to bylo taky takový. Jako probuzení úplně jakoovej člověk. Zajímavý.

V: a kolik jsi tam byla dní? V tý nemocnici.

(35) R1: jenom ten jeden. Jeden den mě přijali, ráno, a druhý den ráno, mě hned zase pustili.

V: jaký pak bylo to období.. Já vím, že máš 14 dní tu sádru. A celou tu dobu nevidíš ten nos. Tak jaký to bylo, tajto období?

(36) R1: strašný. To bylo fakt hrozný. To bylo úplně 14 dní fakt jako utrpení, protože fakt jako já jsem měla takovou tu sádru, fakt jako ovázanou, fakt opásanou přes celej obličej. Takže není vůbec sebevědomí vidět tvar toho nosu, Ta sádra je fakt jako pevná. Teď jsem tam měla několik jakože vrstev těch.. Jak se to jmenuje.

V: pásků?

- (37) R1: pásků prostě. Takže fakt není vidět vůbec nic. A z toho jsem byla nejvíc nervózní. To bylo fakt jako 14 dní nervozity, protože se na to hrozně těšíš. Chceš to hrozně vidět. Ale prostě musíš počkat, a víš, že už jsi to udělal. Krok zpátky udělat nejde, a teď nevíš, prostě 14 dní furt nevíš, jestli jsi udělala jako dobře.

V: a bála ses, že to jako třeba, se ti nebude líbit?

- (38) R1: bála jsem se. Že to nebude podle mejch představ. Protože jako tahle operace jde udělat hodně podle představ, a stejně tak se to nemusí úplně povístit, no.

V: tak teď se tedfa dostáváme k tomu, kdy ti tu sádru sundali. Jaký to bylo? Tajto první jako, když jsi to poprvý uviděla, ten nos?

- (39) R1: no skvělý. Já jsem začala brečet. Brečela jsem. To byly hrozný emoce. Byl tam se mnou i přítel. Tak ten měl taky velkou radost. A hned jsme. Já jsem měla hned pocit, že jako. Jak jsem celou dobu se nechtěla jako ukazovat z profilu. A nechtěla se jako otáčet, aby si nikdo nevnímal můj nos. Tak teď jsem měla pocit, že centrem pozornosti musí být ten můj nos. Takže jsme hned z té kliniky jeli do restaurace. Tam jsem furt se jako otáčela. (smích) Jako: „Dívejte se, mám novej nos“

- (40) Takže jako myslím si, že tam byl jako takovej ten, hned, ikdyž ten nos je prostě oteklej a vypadá to jinak, než to potom vypadá ve finále. Tak hned, ty pocity byly jako takový. Úleva hrozná. Úleva a takovej pocit jako naplnění toho, že se to konečně jako stalo. Že už je to jako všechno minulost. Že je to jako za mnou a jede se na novo.

V: Mě přijde hrozně zajímavý, jak jsi jako říkala, že před tím jsi říkala, že na něj třeba všichni koukaj. Já nevim, že všichni to viděj. A po tom hned, že ses cejtila hrozně krásná.

- (41) R1: jo, jo jo. Hned. Okamžitě.

V: to bylo strašně jako.

- (42) R1: hned, rázem jakmile mi sundali sádru

V: jako by to byla hrozně velká část tebe

- (43) R1: obrovská, jo jo

V: to je hrozně zajímavý

Jo, ještě předtím jsi mluvila o tom okolí. Jakože ti to trochu rozmlouvali. Nebo že nebyli úplně pro. Jaký teda byly ty reakce, když jsi to udělala?

(44) R1: to je právě vtipný, že mi každej teď říká, že je tak super, že jsem to udělala. Že to vypadá fakt líp. Že to předtím neviděli. A, že se jim to strašně líbí. Že se báli, jak budu vypadat jinak, a že mi jako tvar obličeje zůstal furt stejnej, jenom že to vypadá fakt dobře. Takže se jako tak převrátili. Mě to mrzí, že to bylo až takhle jako.. až po tom.

V: že by bylo lepší, kdyby na začátku podporovali. Nebo celou dobu kdyby podporovali.

(45) R1: no, jasně.

V: stalo se třeba, žes měla nějaký období, nebo tě někdy nějak jako překvapil ten vzhled. Jakože vypadáš jinak?

(46) R1: myslíš po tý operaci?

V: no

(47) R1: asi, asi jako ne. Asi jsem s tím.. já mám normálně. Jako. Teď to bude 2 roky od tý operace. A já mám pocit, jak kdybych ten nos měla jako vždycky. Uplně se tam to před tou operací stalo jako takovou minulostí, že mam pocit, že jsem ho nikdy jako neměla.

V: mě napadá, jestli třeba máš nějakou tendenci ty jako.. třeba na těch sociálních sítích, když máš ty fotky, jako z minula. Tak třeba jako, né je smazávat, ale prostě třeba žít těma novějma fotkama. Nebo jestli jsi nějak zaznamenala, že třeba..

(48) R1: no takhle. Tohle je jednoduchý. Já jsem to fotila vždycky tak, že to nebylo poznat. Nikdy jsem neměla tam. Nemyslím si, že bych tam měla někde nějakou fotku, kde by vyloženě to bylo poznat. Lidi, se kterejma jsem se seznámila třeba teď na vysoký, a řeknu jim to. A projedou mi instagram. Tak mi řeknou prostě“ „Jak to

vypadalo jako předtím? Tady to nikde není vidět. Takže takovou tendenci jsem nikdy neměla, protože jsem to cílila na to, aby to prostě nebylo vidět.

V: rozumím.

Jak se stavíš k tomu, že jsi podstoupila tu plastiku? Jako všeobecně takovej názor.

(49) R1: dost otevřeně. Nikde to nikomu neskrejvám, nestydím se za to, ikdyž jako chápu lidi, který to jako neříkaj. Nebo, jak to říct. Né, že se za to styděj, to určitě ne, ale mluvím o tom dost otevřeně. Každýmu to říkám, nemyslím si, že: „Ježiši marja, ten si bude myslet, že jsem po plastický operaci“.

(50) Jako nestalo se mi, že by se mě na to někdo zeptal. „Vypadáš, jinak, nemáš plastickou operaci nosu?“ to se mě nikdy nestalo. Ale hodně to říkám. Hodně si z toho dělám srandu.

V: a stalo se ti někdy, že si toho někdo, kdo to nevěděl, vůbec nevšiml?

(51) R1: jo, můj táta. Do teďka to neví. A to se s ním docela vídám. A do teďka to neví. Viděl mě hned asi ještě když jsem měla ten nos oteklej. To bylo prostě pár dní po tý operaci, nebo pár dní po tom sundání tý sádry, a prostě si toho vůbec nevšimnul.

V: a plánuješ mu to nějak říct?

(52) R1: asi. Asi v budoucnu, možná. Nevim. Zatím jako ne. Myslím si, že je lepší, když se to nedozví. Protože si myslím, že by ho to mohlo akorát ranit, že jsem mu to neřekla a že jsem se nechala dobrovolně uspat.

V: myslíš, že by ho to zpětně ranilo?

(53) R1: bojím se, že jo. Proto jsem mu to neřekla. Já jsem mu to jako poprvý neřekla z toho důvodu, že jsem věděla, že mě za to bude jako odsuzovat. To jsem nechtěla, tak jsem mu to neřekla. Řekla jsem si: Tak uvidím, až mi to sundaj. To určitě pozná. Budu mu to muset říct. Ale tím, že to nepoznal, mi nahrál do karet. A už dva roky to bude. Prostě to neví vůbec.

(54) Že to nechci říct tomu Tátovi, taky je z důvodu toho, že ten nos. Jako když mě někdo předtím vyfotil z profilu, tak mě hrozně štválo, že jsem vypadala úplně stejně

jako táta. Ale úplně stejně. A to byl taky jeden z těch důvodů, co jsem řekla tomu doktorovi, proč chci plastickou operaci. Že nechci vypadat takhle moc jako táta. Tím, že táta není v mém životě tak moc, jak by měl bejt, tak to je i důvod, proč to tak jako oddaluju. Jak to mám říct, mu to, že jsem to udělala.

V: Takže jsi ten nos vnímala jako nějakou podobnost s tím tátou?

(55) R1: jo, jo

V: kterou jsi vlastně nechtěla mít?

(56) R1: kterou jsem nechtěla mít. Byl to taky jeden z důvodů

V: a setkala ses ještě s nějakým odsouzením od někoho jiného?

(57) R1: jakože jsem podstoupila tu operaci?

V: mmh

(58) R1: ne, vědomě. Věřím tomu, že si to někdo řekl.

V: Ale do očí..

(59) R1: Do očí mi to nikdo neřekl. Ale věřím tomu, že jsou takový lidi, který to určitě probrali.

V: bylo ještě něco důležitý, o čem jsme nemluvíly?

(60) R1: možná jenom jako z toho psychologickýho hlediska, mi přijde jako někdy nespravedlivý, že některým lidem proplácí tu plastickou operaci pojišťovna, pokud si to nechají udělat tu operaci ne na soukromý klinice. Když jim to udělaj ve veřejný, státní nemocnici. Ale do Motole na to třeba nechceš jít, kde nejsou plastický chirurgové, který to udělaj jako..

V: A myslíš jako z estetických důvodů?

(61) R1: z estetických důvodů. Víím, že to dělá, ale neproplácí to.. Ta pojišťovna to neproplatí, pokud si to necháš udělat na soukromý klinice.

V: to jsem jako popravdě nevěděla, že si to jako můžeš udělat, když nemáš jako vyloženež žádněj dýchací problém.

(62) R1: tak to jde. Ale neproplatí ti to.

V: a uvažovala jsi o tom, že by sis to nechala udělat na tu pojišť'ovnu?

(63) R1: mhh mhh (nesouhlasné), vůbec.

V: a proč? Ta soukromá byla lepší volba?

(64) R1: tak tam se na to specializujou. Tam to je jejich práce, tím oni se živí, takže věřím tomu. Jako bych, když je to něco, co mě celej život trápí, tak jsem chtěla, aby mi to udělali pořádně, aby mě to netrápilo dál. Aby mě z toho v uvozovkách, vysvobodili. Kdybych šla normálně do státní nemocnice, kde to dělá doktor, kterej mě asi nevim uplně. Uplně by mi asi neudělal rozbořenej nos, ale kterej na to není specializovanej. Tak to nebyl určitě ten důvod, proč jsem to chtěla udělat.

V: Jo, prostě bylo lepší zajít někam, kde to fakt jako dělaj

(65) R1: Určitě, kde mi pomůžou z těch.. jak to mám říct, aby to neznělo hrozně.. (smích) jako klišé. Prostě kde mi to zlepší a kde mi zlepší nejenom tu vizáž, ale hlavně ty pocity.

V: a zlepšilo se to? Ty pocity?

(66) R1: jo. Milionkrát.

V: vypadáš, že se tak usmíváš.

(67) R1: jo, já jsem hrozně šťastná, že jsem to udělala

V: (s nadsázkou) Takže doporučila bys všem?

(68) R1: Určitě! Jako říkám si, proč jsem to neudělala dřív. Ale tak mohla jsem se k tomu dokopat až ve čtyřiceti, což naštěstí se mi nestalo.

V: tak, to je asi všechno. Jenom, jaký to pro tebe bylo teď kon ten rozhovor, jak ses u toho cítila?

(69) R1: jo, dobře. Tím, že to bylo takhle, že se známe. Tak to bylo úplně v pohodě. Byla jsem nervózní z toho, na začátku. Ale jakmile jsi položila druhou otázku, tak to bylo dobrý

V: tak to jsem ráda, že jsem vytvořila takovou uvolněnou atmosféru.

(70) R1: přesně tak!

Dodatky:

V: kdo byl proti tomu?

(71) R1: hlavně moje mamka. Ta mě sice podporovala v tom, hlavně finančně. A řekla, ať si to teda udělám, když chci. Ale nestála za tím 100%. Asi hlavně kvůli tomu strachu, že půjdu pod narkózu, a že mě to bude bolet, a že s tím třeba nebudu spokojená. A pak byla první, kdo za mnou přišel, s tím, že je hrozně ráda, že jsem to udělala. Že vidí, jak já z toho mám radost, a že se jí to hrozně líbí.

V: to bylo asi těžký, když mamka jakoby

(72) R1: no, to bylo právě to nejhorší. Že všichni moji sourozenci a mamka a takový ty lidi, co tě maj nejvíc podpořit, co ti jsou nejbližší, tak to vůbec nechápali, a pak všichni otočili, a všichni říkali, že jsem to klidně mohla udělat dřív. Takže úplně paradox žejo. Naštěstí jsem se nedala, stála jsem si za svým a udělala to.

V: ještě něco tě napadá?

(73) R1: taky možná jak ses ptala, jestli jsem se třeba styděla to někomu říct. Tak k tomu ještě, že vůbec. Že jsem neměla ani problém jako chodit mezi lidi těch 14 dní s tou sádkou, že jsem normálně byla na vodě s kamarádama, pak jsme byli na výletě na Miladě. Všichni na mě koukali, měla jsem prostě opásanej celej obličej. Vůbec mi to

nevadilo kvůli tomu, že jsem viděla tu vidinu toho, že už to prostě bude dobrý. Už jsem v tu chvíli se cejtala víc sebevědomě, než předtím. Ikdyž jsem měla modřiny a zapáсанej obličej.

V: to je hodně zajímavý. Že ses cejtala prostě s modřina a se sádrou, když na tebe paradoxně všichni koukali, líp, než když..

(74) R1: jo jo, vůbec mi to nevadilo. A myslela jsem si, že 14 dní budu zavřená někde doma. Ať to hlavně nikdo nevidí, že jsem si to nechala udělat. A pak vylezu jako nověj člověk. Tak jsem s tím neměla vůbec problém. Fakt jsem normálně celejch těch 14 dní, tím, že to bylo ještě jako v létě. To má každej volno, furt se něco podniká, Tak já jsem fakt každej den někde byla, furt jsem něco dělala.

V: ukazovala sádru

(75) R1: Jo. Uplně do divadla jsem s tím teda nešla, ale normálně jsem chodila ven mezi lidí.

V: a byly ještě na to nějaký reakce, od okolí. Jako, že třeba lidi nějak nepříjemně koukali. Jakože nějaký odsouzení nebo prostě od náhodnejch kolemjdoucích.

(76) R1: tyjo, a víš že jsem to nějak . Asi si to nepamatuju, nebo nevnímala jsem to. Vůbec jsem to jako neřešila. Neuvědomuju si, že by to nějak to

V: prostě ses soustředila na svůj nověj nos a bylo to jedno.

(77) R1: fakt si nevybavuju. Určitě se možná někdo podíval jako: ježiš marja, co se jí stalo. Ale asi jsem to neřešila za účelem toho, že si jako říkali: ježiši marja, ona si nechala nos. Spíš jsem si říkala: ježiš, to si myslej, co mě se stalo.

V: Tyjo, ještě když jsi zmínila, to o tom doktorovi, jaká teda byla jako ta konzultace? On se tě jako ptal, na nějaký otázky, proč to chceš

(78) R1: ta konzultace byla hodně zvláštní, protože ty tam přijdeš jako sám. Jako 18 letej člověk a řekneš, že chceš nověj nos. Tak co si asi může myslet padesátiletej chlap. Tak ta (konzultace) byla taková jako zvláštní. Že jsem měla hrozně pocít, že mu jako

musím říct nějaký fakt zásadní důvody, proč to chci. A ne jenom, že: nechci ho, chci vypadat prostě líp. Že mi to přišlo prostě jako důvod, kvůli kterému by mi to neměl udělat. Což je jako blbost. Přitom hlavní důvod, proč to děláš je, že chceš vypadat líp. Měla jsem pocit, že mu musím říct fakt nějakou jako z psychologickýho hlediska úplně věc, která mě fakt jako trýzní, trápí. A potřebuju, aby mi to změnil, abych byla v pohodě.

V: takže ses bála, že by ti to neudělal tu operaci, že by ti to rozmluvil?

(79) R1: no. A i jsem se jako bála, že mě odsoudí. Že si řekne, pane bože, ty za dva roky si to rozmyslíš. Tak toho odsouzení jsem se trošku bála. Já jsem naštěstí měla tak dobrýho doktora, že to byly jenom moje nějaký doměňky.

V: to je docela zajímavý, že když jsi předtím mluvila o těch plastikách, tak to znělo jako, že seš s tím v pohodě, že ti to nevadí, že bys to nikomu netajila. Že sádra ti nevadila. Ale vlastně prvního odsouzení ses bála až u toho doktora?

(80) R1: až toho doktora. Ale tím, že on byl takovej pohodář, tak to zas to zase ze mě hneh spadlo. To už je takový, že se postavíš před hotovou věc, před člověka, kterej ti to má fakt udělat. A v 18 se fakt bojíš, že tě za to někdo odsoudí. Nebo bojíš, je to takovej jako nepřijemnej pocit.

Rozhovor č.2 – participantka 20 let

Výzkumník: Tak možná začnu, v kolika letech jsi měla tu operaci?

(81) Respondent: mh, no, přesně.. no, teďka už to není teda přesně. Ale skoro před rokem. Což znamená, že mi bylo 19

V: mh, takže teď je ti 20?

(82) R: Jo.

(83) No, vlastně. Asi možná to bylo chvíli před devatenáctjma. Bylo to 5. února minulej rok. A třeba za tejdén po tom mi bylo 19.

V: takže je to v podstatě ještě čerstvý.

(84) R: jo jo

V: ještě to máš v paměti

(85) R: jo, jo

V: jakej jsi ten nos měla, nebo jako proč.. jaká byla ta vize, čeho jsi chtěla dosáhnout

(86) R: no, já jsem měla úplně stejnej, jako to měla celá moje rodina, ale jakoby z mužský strany. Takže všichni měli takovej ten jakoby větší prostě a trošku jako.. né jakoby vlastně.. prostě nebyl drobněj. A u těch kluků to vždycky vypadalo hezky a pak jsem to měla já. Jako jediná z dcer tátových. A mně se to nelíbilo.

V: takže jsi chtěla nějakej, kterej k tobě víc sedne?

(87) R: jo, nějakej takovej víc dívčí, kterej není.. mě přišel, že prostě je na mě hrozně výraznej.

V: když se teďko vrátíš, jaký to bylo žít s tím původním nosem, až do těch 19?

(88) R: no, jako já to nechci nějak dramtizovat, že to bylo nějak jako strašný a nežitelný, ale v porovnání s tím, jaký je to teďka to rozhodně bylo jakoby horší. A mhh, jako mhhh. A psychicky náročnejší pro to vyrůstání. Pro tu pubertu je to prostě náročný,

ta je náročná sama o sobě. Takže jakoby ještě něco takovýho, co člověk jako denně nějak vnímá a řeší je takový dost vysilující asi no.

V: když jsi takhle zmínila tu pubertu, tak došlo tam třeba k něčemu, že tě na ten nos někdo upozornil? Nebo proč to bylo psychicky náročnější?

(89) R: mh, myslím si, že nejvíc jsem si to jako v hlavě zveličovala já určitě. A jako bylo pár momentů, kdy mi na to někdo upozornil. A buď to byl jako někdo z mých kamarádek klidně, a nemyslím to jako že to třeba myslely nějak špatně, ale prostě někdy ty děti, nebo napůl děti, neuměj být asi úplně empatický třeba. A i se mi vlastně jednou stalo, že jeden kluk v autobuse na to upozornil. Protože mám kamarádku, která má dost stejnej problém. No. Problém.. (smích) prostě no měla takovej podobnej nos. A myslím si, že na to nějak upozornil a to bylo jako takový jako. Vlastně poprvé někdo jako úplně mimo nějaký moje okruhy si toho takhle všiml. Ale jako jinak to bylo spíš jako vyvolaný mojí hlavou. Vídíš kolem sebe jinak jako ty svoje kamarádky, který to třeba nemají. Nebo prostě na internetu. Milion holek, který jsou jako krásný a žádná z nich to jako neměla. Takže tím, jak se začne člověk tak jako sledovat v zrcadle a tak, tak si všimneš těch rozdílů. Jak vypadaj oni, jak vypadáš ty. A začneš si to třeba spojovat, že je to určitě ten důvod, proč člověk není tak krásnej a úspěšnej.

V: a v kolika to tak bylo letech? Když popisuješ to pozorování v zrcadle

(90) R: vlastně celkem brzo podle mě. Nebo jako já to mam i zapsaný v deníku nějak. Ale tam mam zapsanej moment, kdy jsem to řekla mámě, že jsem s tím nespokojená. A to bylo, když mi mohlo bejt třeba jako, 14. Ale to už jsem to nějakou dobu řešila sama. Ale já jsem o tom nerada mluvila. A potom jsem to jenom řekla mamce. A ta mi právě slíbila, že pokud mi to bude ještě v 18 vadit, tak mi tu plastiku zaplatí. A já si to zapsala do toho deníku, že mi to slíbila v ten den a že to tak bude. A vlastně v tu dobu jsem to začala víc řešit. Ale určitě jako v nějakých třeba 13.

V: takže s tou pubertou

(91) R: no

V: a když jsi takhle zmínila tu mamku, jakože by ti finančně to jako zaplatila nebo tak, tak co táta? Jak ten na to reagoval?

(92) R: no, ono v tu dobu jsem to řešila jenom s mamkou a ta si myslela, že to přejde. Protože já jsem s nim.. s nikým o tom nemluvila až zase do těch 18. A ta si v tu dobu myslela, že to prostě přejde. Tím, že jakoby ona ten problém neviděla, tak na to asi nějak zapomněla. A potom jsem to vytáhla jednou v 18 znova. Nebo teda, on to vytáhnul totiž přítel mojí sestry, na to udělal narážku. Ale tím, že nevěděl, že je to pro mě takhle jakoby nějaký úzkostný téma. Tak na to udělal nějakou jako narážku. A já jsem to nezvládla v těch 18. To bylo jakože jsem o tom nemluvila. Pro mě bylo i jako těžký když jsme ve škole na biologii probírali prostě obličej a dýchací soustavu. Tak já jsem se strašně bála něčeho. Bylo mi fakt jako úzkostný, takže jsem o tom s nikým nemluvila. A když to vytáhnul před celou (rodinou?), tak jako jsem se nějak rozbrečela. No a začali jsme o tom mluvit. A vlastně jsem říkala, že bych si plastiku přála. A sestry a mamka byly.. jako by z toho byly překvapený. Ale byly vlastně celkem podporující. A když jsme se teda shodly, že bych do toho šla, tak mamka musela jít za tatškou. Oni jsou teda rozvedený rodiče, takže to je takový složitější. Protože jsme potřebovali minimálně tu finanční podporu od něj. A s tátou to bylo ze začátku jako hodně.. ten z toho byl úplně v šoku a nechápal to. A vlastně nebylo to tak složitý, jak jsem čekala. Rozhodně to nebylo rovnou ne. Byl takovej jako, spíš asi ho to mrzelo, že třeba mě to trápí. Nebo vlastně to bylo celkem v pohodě. Zpětně. Chtěl, abych si to promyslela. Spíš se bál toho, aby to třeba bylo jakoby, což mi říká do teď, aby to nespustilo něco, že bych chtěla víc plastik. Moc nechápal v tu dobu, že je to jenom nějaké estetickej.. jako vylepšení, ale že to je prostě spíš jako psychický a spíš jako změna něčeho, aby mě něco netrápilo. Než abych se cejtila jako.. abych se nejcejtěla blbě. Nebo jakože z tohohle hlediska tomu moc nerozuměl. Ale vlastně potom v pohodě. Ohledně tý operace byl jako podporující.

V: mně přijde zajímavý, jak jako říkáš, že jsi vyložene byla ohledně toho jako úzkostná. Že vlastně ty pocity tam byly jako silný.

(93) R: jo, to hodně no. Jo, ale to jsem si uvědomila, až když jsem to začala řešit konečně. Až když jsem o tom začala s někým mluvit. Jak moc jsem to měla úplně nezdravě celý vsugerovaný. Že jsem se třeba nerada potkávala s lidma novejma. Kvůli tomu, že jsem se bála, že vlastně to bude první věc, čeho si na mě všimnou. A že vlastně. No nevím, teďka, když to zpětně říkám, tak mi to přijde bizarní a že to nedává smysl.

Ale nějak to byly moje prvotní myšlenky vždycky. Na nový setkání. Nebo prostě, když jsem byla okolo lidí, tak jsem se snažila stoupat, abych nebyla okolo lidí z profilu – který neznám. Vlastně pořád. Nebylo to, že bych to jako řešila, ale vlastně podvědomě jsem na to furt myslela. A podvědomě jsem se vůči tomu nějak chovala. A že právě i od té doby, co tu plastiku mám je pro mě milionkrát jednodušší se seznamovat. Ten život se celkem změnil od té doby.

V: ještě jsi předtím nějak zmínila ty sociální sítě. To porovnávání se. Napadá tě k tomu něco?

(94) R: Asi, že to tak prostě je. Jsem dost vyrůstala na sociálních sítích a nešlo se nějak neporovnávat, což ale je samozřejmě doteď. Nebo mi přijde, že tím prochází každé. A že zrovna u někoho to je ohledně toho, že se necejtí v plavkách, tak jako to tam má nějaká holka na instagramu z pláže. Tak mě vždycky spíš na těch holkách prostě že mají takhle hezkej nos. Víc sedící a víc jemnej. A zas je to další něco, co se můžeš porovnávat.

V: ještě mě napadá, ohledně toho. Když jsi třeba předtím, ještě před tou operací jako sdílela fotky. Tak dávala sis na to nějak větší pozor?

(95) R: jo, určitě. Asi jsem třeba. Fotku z profilu bych fakt nikam nedala. Jednou jsem jednu někam dala. Ale to bylo takový jako, to jsme se ségrou dělaly takovej artsy, zajímavěj photoshoot. To byla taková sranda. A z nějakýho důvodu, jak to bylo takový zajímavě esteticky, tak mi to tak nevadilo. Ale jinak jsem si na to dávala celkem pozor. Spíš to bylo takový přirozený. Že prostě dáš fotku, kde se sama sobě líbíš nejvíc. A to byla automaticky ta, kde ten nos nebyl výraznej.

V: co vedlo k tomu, že ses rozhodla jít na tu plastiku? Myslím teď celej ten proces toho rozhodování. Tys to vlastně už trochu popsala, že jsi to plánovala dýl.

(96) R: jako já jsem to spíš měla takový, že jsem to plánovala, ale nikdy jsem si.. netušila bych, že se to stane. Třeba tejdén předtím, než jsem to reálně měla, než jsem tam volala. Tak bych netušila, že se to může stát. Že, sice za to můžu poděkovat tomu sestřinému příteli, kterej to jako vytáhl. Protože alespoň jako jsme tu debatu nějak vznesli. A idkyž to v tu dobu bylo jako o něj nějak nešetrný, tak díky tomu se to celý stalo. A jsem ráda, že jsem to v tu dobu udělala. Protože to bylo takový, že v tu dobu

jsem nějak měla online školu, takže se to celý.. všechno tomu celkem jakoby přidalo, proč jsem to udělala v tenhle moment. Taky mi bylo čerstvě těch 18, kdy se to dalo udělat. Protože řešit to potom pozdějš, kdy vlastně. Je dobrý s tím třeba nastoupit na vejšku, aby to člověk v novym kolektivu nemusel jakoby řešit a tak. Tak to vlastně celkem bylo fajn. No, tím, že mi rodiče řekli, že jo, tak já jsem to nějak podvědomě věděla. Sice to bylo fakt náročný, se fakt rozhodnout to udělat. Z pozice toho, že jsem se hrozně bála, že mě budou za to třeba lidi odsuzovat. Ale nějak jsem věděla, že to prostě chci udělat. A holt mi to za ten risk stojí. Takže to bylo celkem jednoduchý se rozhodnout asi.

V: a co to odsuzování? Teď kon, když jsi to zmínila.

(97) R: No asi jsem měla fakt největší problém, že jsem se fakt hrozně bála, že mi i třeba moji blízký kamarádi. Že jim to bylo fakt těžký říct. Ale zpětně nechápu proč. Protože vždycky, až teda na jednu holku, která byla taková víc ohledně toho skeptická, tak všichni byli naprosto, že to pochopili a že. Vlastně nikdo mi na to nedal žádnou špatnou reakci, zpětnou vazbu. Nebo jakoby, když jsem to řekla, že nad tím vůbec přemýšlím nebo že tam jdu. Že jako ani z rodiny. Já se nejvíc bála těch jako trošku vzdálenějších kamarádů, že by třeba prostě. Že si o tom lidi budou třeba říkat, že to je takový. Že jsem se bála, jakože lidi, kdo většinou choděj na plastiky, tak je to jiná sorta lidí třeba, než znám.

V: Jako v čem?

(98) R: no jakoby třeba co vidíme za lidi na sociálních sítích, co mají třeba spoustu plastik, že už je takový to, že si toho všimneš, tak to třeba jsou prostě lidi, který třeba nemusej bejt úplně sympatický. Nebo jakoby nějaký, já nevím, ehm, takový trošku jako vyumělkovaný. Nějaký jako influencerky. Jako dělá se z toho takovej trošku.. nebo přišlo mi v tu dobu minimálně jako takový jako: „haha, plastika“ prostě spíš takovej jako vtip, kterej si dělaj trophy wives, který jako jezděj v autě. Takový jakože.. přišlo mi, že je to takovej balíček tohletoho, kterej jako najednou když řeknu někomu, že jdu na plastiku, tak že trošku dostanu ten odznak tohohle. A trochu jsem z toho měla strach. Ale samozřejmě to bylo hrozně taky ne úplně dobrej pohled. Ale nějak jsem z tohohletoho všeho měla strach, že mě lidi odsoudí. Ale vlastně pak jsem si řekla, že nějak si za tím musím asi stát, když už to chci a že prostě takhle já akorát naopak

odsuzuju další lidi za to, že to udělali z nějakýho důvodu a vlastně to byl celej jako hroznej šílenej vír emocí ohledně toho. A vlastně mi pak pomohly kamarádky. A rodina, který mě tak jako pomohli s tím, že teda jako když to chci, tak ať do toho jdu a nemůžu se zamýšlet nad tím, co si o mě budou myslet jiný lidi. Že to dělám nějak pro sebe a tak by to mělo zůstat. Takže že začátku to bylo celkem těžký a vůbec jsem si neuměla vůbec představit vyjít někam po tom. Že jsem se bála, že to bude hrozně výrazný. Ale vlastně spousta mých kamarádů si toho ani nevšimla, zpětně. Takže tyhle strachy před tím byly taky zbytečný. Ale je to taky nějaká součást toho procesu.

V: ty kamarádi to věděli, že na to jdeš?

(99) R: jako ne všichni. Jako vědělo to třeba jako 10 mejch nejbližších kamarádů podle mě. Pak se to možná dozvěděli nějaký další trošku. Ale já jsem to řekla třeba 10. Teďka zpětně to možná ví dalších pár lidí, ale jakože to nevěděli. Třeba kamarádka, kterou jsem měla dlouhodobě, teď spolu i bydlíme, tak to vlastně zjistila pár měsíců zpátky. Jakože to ani nevěděla. Bydlet jsme spolu začaly až potom. Ale zase se známe dost dobře

V: jo takže jste se znaly už předtím a nevšimla si toho?

(100) R: mhh. Ona právě byla ta online škola a ten lockdown, tak to byla taková jako část života, kdy bylo jednoduchý na měsíc zmizet a nikomu to nepřišlo úplně divný. Takže to bylo na to dost ideální čas no.

V: myslíš si, že třeba pro to to ví tak málo lidí? Jestli nějak ten covid napomohl tomu, že to vlastně tak trochu držíš..

(101) R: no asi jo. Já už teďka nemam potřebu to držet a vlastně mi o tom nevádí mluvit s nikým. Takže to už není o tom, že bych to nějak tajila, ale zároveň to nijak nevytahuju. Ale určitě to bylo jednodušší v tý škole, protože spousta mých spolužáků to do teď neví. A přitom jsme spolu byli v tý třídě. Ale prostě tím, jak jsem mohla mít vyplou kameru v tu dobu, kdy jsem měla dlahu na obličej, tak se to skrylo dost jednoduše. A potom jsem přišla do školy, a jak říkám, spousta těch lidí, si myslím, si toho ani nevšimla. Což mě jako přijde úplně bizardní, protože vypadám úplně jinak, ale reálně to asi takovej rozdíl není třeba.

V: jaká byla ta konzultace?

(102) R: celkem v pohodě a taková rychlá. Jakože já jsem vlastně čekala, že to bude hrozně, mnohem víc.. mhh. Že se mě bude ptát právě jako: jak se ohledně toho cejtím a proč to dělám. Takový to, na co se mě normálně ptali lidi. A tady ten chirurg prostě přišel, podíval se na mě a řekl: jojo, chápu, dobrý. Tady to prostě zúžíme, tady bych to udělal takhle, takhle, dobrý. Nějak si mě vyfotil a byl jako: jojo, tak super. Tak to by bylo jednoduchý, máte to celkem rovný. Nějak to zkonstatoval a byl konec. A celkem mě to překvapilo. Mi došlo, že to je vlastně pro něj tak běžná věc. Že si to dělá tolik lidí, že jakoby to, jak se ohledně toho já cejtím ho fakt nezajímá (smích). To bylo celkem vtipný no.

V: a nezaskočilo tě to nějak? Nechtěla bys třeba, aby to s tebou víc probral?

(103) R: mhh, jakoby nevím. On se mě asi zeptal, že jestli.. Ale on podle mě tím, že tam měl tolik lidí a že to nebylo o tom, že kdybych tam přišla s tím, že jsem měla nějak celkem hezkej nos a chtěla bych ho ještě nějak upravit, nějak jako zdokonalit. Ale tím, že jsem ho měla nějak, kdy jako chodí asi dost podobných holek s podobnýmnosem, si udělat podobnou proceduru. Že prostě zná tyhle příběhy a asi to nepotřeboval ani extra vědět. Takže tak.

V: takže to byla ta konzultace, tam jsi byla jednou a pak už jste se dohodli na tý operaci?

(104) R: mh

V: a za jak dlouho to tak bylo?

(105) R: byla to celkem rychlovka. Já jsem tam podle mě volala někdy na podzim, třeba v listopadu, říjen listopad. Oni mi řekli, že to může být až třeba za rok, což mě trochu vyděsilo. Nebo je to takový, že když už se k tomu člověk odhodlá, tak je to hrozný, to čekání, ale potom mi dali ten termín na 5. února, což bylo prostě čtvrt roku po tom, což bylo hrozně rychle. To bylo taky právě kvůli tomu covidu, že se lidi odepali. Takže jsem šla celkem rychle a tak no. Takže celej ten proces byl hrozně jako rychlej.

V: a co si třeba pamatuješ za pocity, ten den toho nástupu?

(106) R: já jsem se na to těšila, byla jsem na to připravená. Ale tak tejdén před tím jsem začala hrozně přemýšlet, jestli to jako udělat nebo ne. A začla jsem o tom hodně pochybovat. Ale už to prostě bylo dohodnutý a už byla nějak i záloha. Tak jsem si říkala, že do toho prostě půjdu. Ale byla jsem hodně nervozní. To ráno bylo takový hodně zvláštní. Ale vlastně to bylo celkem v pohodě celý. Že jsem tam nějak byla. Mamka mě tam hodila. Byla jsem tam s nějakou holkou další na pokoji. A vlastně to bylo celkem fajn no, akorát jsem ještě vůbec nečekala, že mě čekaj dva tejdny naprostýho utrpení po tom. Takže to byla celkem příjemná chvíle. Ale začala jsem mít takový pocity, jestli vlastně třeba nebudu vypadat hůř nebo jestli se mi to nebude líbit nebo vlastně, že to teďka není tak hrozný a tak. Ale jako

V: takže vlastně nějaký pochybnosti, jestli je to dobrý rozhodnutí?

(107) R: Jo, ale to je prostě asi takový nevim, člověk jde do něčeho velkýho, tak se snaží na to koukat..

V: jak dlouho jsi byla v tý nemocnici?

(108) R: no, jeden víkend. Od pátku do neděle. Takže dvě noci.

V: pak jsi vlastně dostala teda tu sádru. Ty jsi říkala dva týdny utrpení.

(109) R: jo, to bylo hrozný. Myslím si, že jsem jí měla dva týdny. A bylo to fakt strašný. Jakože nemohla jsem vůbec dýchat, nic. Prostě jedlo se špatně, musela jsem ležet tak jako blbě. Musela jsem to tak jako očišťovat i. A nebolelo to vůbec. Ona ta operace je jako naštěstí nebolestivá, ale hrozně je to jako nepříjemný. Že se s tím fakt blbě, Jak to má člověk uprostřed obličeje. Tak se to zdá, že vlastně prostě nevim, blbě se mi dýchalo. Každá ta noc, vůbec jsem nespala. Bylo to hrozný a hlavně jsem z toho byla strašně nervózní. Že se třeba to třeba nějak špatně zahojí. Myslím, že pro mojí rodinu to bylo ještě horší než pro mě, protože jsem byla strašně jako vyschýzovaná a vynervená. Pak mě do toho jednou neteř trošku praštila. Ještě si to nemůžeš sundat, takže vlastně nevíš do konce, jestli se to teda zahojí dobře. Takže to bylo prostě dva tejdny jenom tohle, že jednou za dva dny jsem se z toho naprosto složila. Protože jsem z toho byla ještě nějak napůl na práškách. Mamka mi pak dávala i nějaký neuroly, abych se prostě zklidnila, protože to bylo fakt hrozný. Ale no, potom mi to sundali a bylo to

už v pohodě no. Ale dva tejdny.... Ještě jak jsem byla zavřená doma – já jsem fakt nechtěla vycházet s tím, protože člověk s tím vypadá úplně hrozně žejo. Potom máš už teda, ne úplně tu celou věc na obličej, ale jenom tak, že to vypadá už trošku líp. Ale že člověk je žlutej, pak fialovej, jak se všechny ty modřiny vybarvěj. Hrozný úplně.

V: takže to bylo takový hodně náročný.

(110) R: jo, to bylo fakt strašný. Fakt nejhorší 2 tejdny mého života. Ale stálo to za to.

V: no, a když ti to sundali?

(111) R: no, bylo to divný. Jsem tam vůbec nebyla já.

V: přímo na tý klinice?

(112) R: jojo, tam mi to sundala, ta paní. A byla taková hodná, Asi věděla, jaký to je. Tak jakože se mnou trošku prožívala ten pocit toho prvního sundání. Ale jsem byla úplně vyděšená. Hlavně, když jsem vypadala jinak než teďka vypadám. Protože prostě ten nos byl jinej. To se prostě další 2, 3 tejdny – teda měsíce Ještě dost jakoby celý urovnávalo. Vypadala jsem hrozně jak avatar. Protože ten nos byl tady jakoby víc (ukazuje na kořen nosu) spojenej. Jsem vypadala fakt o dost jinak. Když se teďka podívám na sebe, tak to není takovej rozdíl jako v tu dobu. Já vůbec neviděla sama sebe, takže to byl trošku takovej šok. Ale jako dobrý. A pak jsem vyšla právě a úplně jsem si říkala: „jak bude reagovat mamka?“. Ta naopak reagovala hrozně jako – jestli se cejtím v pohodě. Že jsem se bála, že bude mít divnej pocit z toho, že tam jako nesedí její dcera. Nebo jakože fakt kouká na někoho jinýho. A ona říká: „tyjo, mě to nepřijde vlastně tak moc jiný“ A já jsem to vůbec nechápala, jak moc celý to bylo v mojí hlavě. Jakože každej se vnímá tak hrozně intenzivně – svůj vlastní vzhled. A ty ostatní prostě tak míň intenzivně. Že je tak velkej rozdíl v tom vnímání, že ani ta máma.. prostě měla pocit že vlastně to není tak intenzivní, přitom já jsem měla pocit, že jsem fakt úplně jinej člověk. Tak to bylo takový jako zvláštní. Ale dobrý no. To už je jakoby, alespoň jsem se uklidnila, že mě ho neterž nezlomila. A byla jsem v klidu.

V: takže vlastně ty první emoce kolem toho byly jakože se nepoznáváš?

(113) R: jo. Jako ten první pohled do zrcadla. Pak jsem všude, jako když jsme šli k autu, tak jsem se všude koukala do zrcátek a takhle a vůbec jsem nevěděla, jak na to reagovat. Že to vůbec nebylo jako někdo, koho znám.

V: a byly tam ještě nějaký jiný pocity z toho?

(114) R: jako hlavně pozitivní. Jakože to bylo super. Bylo to spíš právě podmíněný tím, že jsem úplně tak jako nebyla si jistá. Spíš jsem byla jako hrozně šťastná

V: setkala ses s nějakýma reakcema od okolí na to, že jsi podstoupila tu plastiku

(115) R: mhh, no jakoby.. ohledně toho jakoby nosu samotnýho nebo tý plastiky

V: jako ohledně tý plastiky. Ale můžeš pak říct i ohledně toho nosu

(116) R: no, ohledně tý plastiky – spíš byly dobrý. Ale vím, že tam byly nějaký.. jo, třeba taková určitá část rodiny na to reagovala divně. Třeba moje teta byla hrozně.. můj nevlastní táta a teta byly takový jakože to nechápali. Jako, prostě, některý lidi, mam pocit, že tím, že je to finančně náročný, tak že to berou hrozně jako, mhh, že jsem prostě hrozně rozmazlená a že jsem si vyprosila od táty, aby mi prostě zaplatil plastiku, abych prostě. Já nevím, měla hezčí obličej. Ale jakože, tohle bylo takový jediný špatný reakce. Ale jinak vlastně, spíš se na to ty lidi ptaj, jsou takový zvědavý. Že to asi není věc, kterou by běžně slyšeli. Ale jinak ty reakce jako zvláštní nejsou. A na ten nos samotnej, asi dobrý. Myslim si že, asi obecně v pohodě. Kolem sebe mám lidi, kterej když to nějak vysvětlím, tak to celý spíš pochopěj a jsou rádi, že jsem z toho ráda.

V: a mluvila jsi s těma lidma z toho okolí o tom psychickým nějakým jako prožívání toho?

(117) R: no, hodně. Protože mi přijde, že se to nedá z mé strany vysvětlit úplně – proč to dělám, aniž bych jim celkem řekla, že jsem z toho měla trápení, dlouhý. Takže vlastně jsme se o tom vždycky celkem rozpovídali. Což bylo hrozně fajn, že díky tomu to spousta lidí tak nějak pochopili. Ikdyž to sami třeba úplně pochopit nemůžou.

V: bylo ještě něco důležitý? O čem jsme nemluvily? Co bys chtěla zmínit třeba

(118) R: nevim no. Mě asi na tom, což až teďka můžu zhodnotit, za ten rok, co jsem si prožila s tím novým nose, tak vlastně můžu zhodnotit to, jak fakt velkej impact mi to udělalo na život. Což mi přijde úplně bizarní. To bych asi nečekala předtím. Bych čekala, že jo. Budu se cejtít líp, ale to jak moc to udělalo takovej ten motýlí efekt na všechno, že já se cejtím dobře ohledně sebe, nebo i okolí, tak to prostě ovlivní jako jak jsem sebevědomá, což ovlivní to, jak se chovám třeba k ostatním, což znamená, že prostě třeba okolo sebe mám.. že to jako fakt se hrozně nabalilo. Že okolo sebe.. což mělo možná i co dočinění s tím, že jsem odešla ze střední a mam jiný skupiny. Ale za ten poslední rok se mi fakt nejvíc změnil život od té doby, co jsem se narodila. Začala jsem se kamarádit s lidma jinejma úplně a mam pocit, že jsem se přestala držet v takovym jako něčem a víc jsem se tak jako otevřela víc možnostem a světu obecně. I věci, který se k tomu nevážou přímo, tak prostě jak si je člověk najednou sebejistější, tak najednou se to ve všech sférách života, mam pocit, upravilo. Což bych fakt vůbec nečekala předtím. S tím jsem do toho vůbec nešla ani. Ale že se mi ten život změnil fakt hodně. A myslim, že to viděj i ostatní. Asi si to třeba nepřipisujou k tomuhle. Ale já to k tomu teda dost připisuju. A jsem fakt navždycky vděčná, že jsem se k tomu dokopala to udělat.

V: to je hrozně super, že jakoby jedna malá operace může úplně změnit život.

(119) R: fakt jo no. Zároveň jsem trochu smutná z toho, že jsem tak nějak musela žít v takovým stínu toho, co jsem si v hlavě vytvořila sama v nějakých těch 18. Né, že bych měla nějakěj hrozněj život, to vůbec nechci takhle popsat. Ale nějak tam vždycky to podvědomí bylo a tyhlecty nejistoty. A že je spousta holek, i kluků, který tyhlety svoje nejistoty přejdou sami a nemusej kvůli tomu podstoupit třeba operaci. A to je super. A myslím si, že takových lidí je spousta. Ale holt mně pomohla ta operace. A říkám si, že jsem měla i štěstí, že jsem měla nejistotu z něčeho, co se vlastně celkem i jako jednoduše upravit. Ale prostě mam spoustu kamarádek... vznikly s mýma kamarádkama takový debaty ohledně věcí, ze kterých si sou oni nejistý a co by ony změnily aby to udělalo tenhlecten rozdíl. Ale prostě se to nedá změnit. Nebo ne jednoduše. Takže za tohle jsem vděčná

Rozhovor č.3 – participantka 31 let

V: tak já se vždycky první ptám, jakej ten nos byl jako předtím? Proč jsi vlastně na tu plastiku jako šla

(121) R: Protože jsem měla pocit, že je širokej a dlouhej a je to to, čeho si každej na první pohled všimne. I já, když jsem se viděla na fotkách. To bylo jediný, co jsem vždycky řešila. Že bude vidět můj velkej nos.

V: takže byla vize ho zúžit a zmenšit zepředu

(122) R: zúžit a zmenšit zepředu no. S tím, že osekali i tu kostěnou část

V: a v kolika to bylo letech ta operace? Nebo kolik ti bylo?

(123) R: ta byla teď, v prosinci.

V: aha, takže to je vlastně čerstvý.

(124) R: takže to je čerstvý, ještě oteklý. Ale bylo to teď v prosinci. To jsou 3,4 měsíce.4 měsíce

V: jo, takže se to ještě hojí v podstatě.

(125) R: no, ještě se to hojí si myslím. Ještě otejká ten nos.

V: a je ti teda kolik let?

(126) R: mně je 31

V: když se teda vrátíš do minulosti, do celýho tvýho života předtím tak jaký to bylo? S tím noseem žít

(127) R: no byla to věc, na kterou jsem myslela skoro každej den a skoro celej den. Měla jsem i tendenci ten nos zužovat, nebo jak to říct. Svalově, nevím, jak moc to jde, ale určitě se zúžil, když jsem ho stáhla. Takže jsem s tím byla schopná chodit opravdu celej den, protože jsem na to celej den myslela.

V: jako fakt ho nějak zatínat k sobě dírky nebo tak?

(128) R: no, zatínat k sobě. Šlo to docela hezky (smích)

V: jsi to pak vycvičila?

(129) R: vycvičila jsem to tak, že už jsem na to pak vlastně nemyslela. Bylo to takový podvědomě. A zvládla jsem s tím takhle žít 10 let si myslím. Než mi ho odoperovali. Takže opravdu musím říct, že pro mě to prostě byl hlavní hendikep na kterej jsem myslela vždycky a všude. Na kterýkoliv fotce, na kterýkoliv akci. Takže tak.

V: kdy to celý začalo, tohle schovávání nosu?

(130) R: si myslím, že už jsem o tom přemýšlela ke konci základky

V: takže tak nějak v 15, 14?

(131) R: tak nějak. V těch 13 si myslím. Člověk o tom začal tak přemýšlet. My ho máme v rodině větší, takže tím, že si ze mě i otec dělal srandu, že vypadám stejnej jako on, tak to tím trošku jako nevědomky podpotenčoval. A já jsem žejo na to pak furt myslela.

V: a jak jsi to vnímala, když si z tebe třeba dělala srandu rodina, nebo přímo táta?

(132) R: tak já už jsem to pak brala jako součást života, že už jsem to nebrala asi osobně, ale samozřejmě o to víc jsem na to myslela. Ne, že v tu chvíli bych o brala úplně jako nějakou osobní, jak to říct.. prostě nebrala jsem to úplně osobně, ale zároveň jsem si to pořád utvrzovala, že ten nos je velkej a prostě mi to hrozně vadí a že mě to bude hodně hendikepovat ve všem.

V: takže odmala, třeba 10 let s takovým pocitem žít.

(133) R: no, to už je dýl, tím, že mi je jednatřicet.

V: jo.. takže 15

(134) R: takže víc než 15 let, skoro 20 bych řekla

V: a ještě třeba někdo z okolí, že by na ten nos někdo upozornil, třeba spolužáci, kamarádky?

(135) R: tak to byl úplně neřekla. Já bych řekla, že z okolí si toho ty lidi úplně nevšímaj těch nosů. Že to je hlavně taková subjektivní záležitost. Že člověk sám na to myslí. Že oni, podle mě, mě tak brali. A ani neříkali, že je to nějaký extra hrozný. Nebo vůbec to nekomentovali. A když jsem jim řekla, že mam z toho takovýhle psychotrauma, nebo jak to říct, tak vlastně mi říkali, že nechápou proč na tu operaci jdu. Že jim to zas tak hrozný nepřijde. Ale pak jako se toho chytali, když to slyšel někdo u nás doma z těch kamarádů, bejvalejch přátelů. Tak ty se toho chytali a ne cíleně si z toho dělali srandu. Což mě zas taková sranda nepřišla. Samozřejmě to bylo o to horší. Jinak asi si ze mě nikdo nedělal srandu. Třeba ve škole nebo tak.

V: takže když už to někdo připoměl, tak to nemyslel nějak špatně, jenom jako nějaký tvůj rys.

(136) R: no, nikdy to nebylo jako, že bych kvůli tomu měla pocit nějaký šikany. To určitě ne. To mi asi nikdo nic neříkal. Na tý základce nic si myslím. Že by někdo měl tendence o tom vůbec mluvit. Možná jsem si toho všímala hlavně já no.

V: Takže ta motivace pocházela z tebe?

(137) R: jo, určitě. Protože, jak říkám, okolí mi říkalo, že to nechápe moc, proč na to jdu. Takže hlavně ze mě no.

V: teď teda trošku přeskočím, ale když říkáš, že to okolí nechápalo. Tak podporovali tě potom, když ses rozhodla na tu operaci jít? Nebo věděli to vůbec?

(138) R: jo. Věděli to skoro všichni. A jo, říkali, že to je samozřejmě moje rozhodnutí a asi bych řekla, že mě spíš jako podporovali. Pár lidí mi jako říkalo, že to je jako problém. Že by mi to mohlo změnit celkově výraz, že abych nebyla úplně jiná. To jsem taky slyšela od pár kamarádů a od rodičů – jestli se toho nebojím. Ale jinak musím říct, že mě tak jako spíš celkově podporovali. Že k tomu neměli nic. Že říkali ať jsem spokojená. A výsledek toho byl opravdu, že ten nos, si myslím, mě výrazově vůbec nezměnil. Že mi to spíš jenom zmenšil. On říkal, že mi to nemohl zmenšovat moc, kvůli

tomu, že mám tuhou kůži a že by ten nos hodně otejkal no. Takže mi vzal jenom půl centimentu, nebo co říkal. A myslím si, že opravdu to ten výraz obličeje nezměnilo. Dá se říct, že si toho nikdo ani nevšimne. Že opravdu musím říct – přítel mi říká, že nás oklamali. Že mi nic neudělali na tom nose. (smích) Asi je to tím, že on mě vidí furt. Ale kamarádky to viděj. Myslím si, že ta změna není tak nápadaná, že kdybych někde šla, tak si toho někdo všimne.

V: a jakej byl celej ten rozhodovací proces jít na tu operaci?

(139) R: no, já už jsem o tom mluvila hodně dlouho, ale spíš tak jako teoreticky. Přecejen člověk na to nemá vždycky peníze, ze začátku si vybavuje byt a podobný věci. Takže na nos mi úplně asi nezbývalo. Tak jsem o tom spíš tak uvažovala, dělala si z toho srandu. Až jsme se s kamarádkou rozhodly, ona chtěla plastiku břicha, já nosu. Tak ze dne na den jsem se rozhodla, že zavolám do té kliniky a objednala jsem se. Takže to bylo hodně rychlý a takový bych spíš řekla, bez přemejšlení. Prostě jsem si z toho dělala tak dlouho srandu, až jsem se rozhodla, že tam zavolám a prostě bylo vyřešeno.

V: Jo, takže trochu i ta kamarádka, že se to tak sešlo.

(140) R: Asi i trochu ona, že jsem tam nešla úplně sama. Že jsem neměla pocit, že jdu do nějakýho cizího prostředí řešit nějakou takovouhle, dá se říct, složitou věc sama. Takže asi i ona no. A kamarádka, která tu plastiku nosu už má, že o ní často mluvila. Takže tím, že vždycky, když jsem to slyšela, tak se mi připomnělo, že teoreticky je možnost to taky trochu změnit no.

V: a bylo to pro tebe důležité? Že to někdo v okolí podstoupil?

(141) R: to nevím

V: jako, že sis o tom mohla s někým promluvit

(142) R: možná, že jo, že jsem si mohla s někým promluvit. Že jsem věděla, jak dlouho trvá nějaký hojení, že ten výsledek jako není špatnej, že je to celkem rychlá záležitost. Takže asi jo.

V: ještě mě napadá, ty pracuješ jak doktorka. Tak jestli to nějak ovlivnilo, jestli jsi na to měla trochu jiné pohled než běžný člověk. Jako třeba na ty rizika s tím spojený.

(143) R: já teda obecně o těch rizikách moc nepřemýšlím bych řekla no. Já jsem v tomhle dost taková, že to neřeším no. Asi možná někdo jiné by si o tom něco načetl, kolik je tam rizik, to hojení a podobně. Ale já jsem tohle vůbec neřešila. Já si vždycky říkám, že to nějak dopadne a nemam úplně tendenci se s tím stresovat no. Zase, určitě jsem se nestresovala z toho, jak dopadne ta operace. Já jsem v tomhle opravu hrozná. Jsem z toho vůbec neměla hrůzu. Vlastně jsem ani neměla hrůzu z toho výsledku té operace, jak to bude vypadat. Protože jsem si říkala, že cokoliv pro mě bude lepší, než to, co bylo. Jsem si říkala, že to nemůžou tak strašně zmatlat na to, abych byla míň spokojená, než jsem se sebou byla předtím

V: takže vlastně důvěra v nějaký ten výsledek

(144) R: tak no. Takže já jsem si o tom vlastně nic nezjišťovala. Moc jsem to celkově neřešila.

V: jaká byla ta konzultace s tím doktorem nebo doktorkou?

(145) R: Ta konzultace byla s doktorem, byla příjemná. Byl opravdu jako milej musím říct. Co mě jako překvapilo, ani se vůbec neptal na to, co bych s tím nosem měla představu udělat, že vlastně mi rovnou řekl, co vidí on. Co by rozhodnul, kde by to zkrátil, zúžil. Vlastně udělal i tu kostěnou část. Takže on se vůbec neptal jak si to představuju. To mě trošku překvapilo. A rovnou mě pak objednal k operaci. Blbý bylo teda, že mě z jedny operace vrátili zpátky. Kvůli pleti, že tam bylo akné a že jim přišlo, že ta pokožka kolem je zánětlivá.

V: jako kdy tě vrátili?

(146) R: no já jsem měla termín operace, a když jsem přišla na ten termín operace, tak mě v ten den, kdy už jsem měla být operovaná vrátili. Už i s punčochama zpátky domů, že jako operovaná bejt nemůžu. Takže to bylo takový nepříjemný. Ale jinak celkově ta první konzultace ta byla příjemná bych řekla. Překvapilo mě trošku, že už to nedělaj, že by to třeba někdo nastínil na počítači. Jsem čekala, že jako člověku trochu ukážou, jak by mohl vypadat, jaký by bylo zlepšení. A pak mi samozřejmě došlo, že to nejde říct

úplně přesně, protože to tak neudělaj a někdo si půjde stěžovat, že na tom obrázku to bylo úplně jiný, než byl ten výsledek. Opravdu byl hrozně milej.

V: a pak jsi teda dostala druhej termín na tu operaci

(147) R: pak jsem dostala druhej termín. Ten jsem dostala před Vánoce.

V: a to bylo jak dlouho od toho prvního zhruba?

(148) R: to bylo zhruba 2 měsíce s tím, že jsem pak brala antibiotika, aby se to všechno zklidnilo. To už teda vyšlo no. Bylo to akorát těsně před štědrým dnem, takže to bylo hrozně hektický. Protože žejo s tou sádro a se vším moc pracovat prostě, chystat dárky, starat se o děti, nejde. Mi to padalo. Pak mi spadla úplně dolu zatím, co to mělo bejt zasádrovaný. Takže jsem toho litovala trochu, že to bylo před Vánoce. Ale hlavně, že jsem to měla za sebou.

V: tak ještě, teď už jsme zase trochu předběhly dál, ale ještě bych se vrátila k tomu momentu těsně před tou operací. Jak jsi vnímala, že už vlastně půjdeš na ten sál.

(149) R: to už jsem se bála. Trochu jsem už přemýšlela o tom výsledku. To bylo asi menší, opravdu říkám, toho jsem se tolik nebála, protože jsem si říkala, že to bude pořád lepší než to bylo. Ale spíš jsem si jako říkala, jak to zvládnu po tom zákroku. Spíš s těma dětma. Jak to budu schopná všechno doma obstarat. Člověk se bojí i toho hojení. No ale bylo to všechno v pohodě

V: takže spíš takový organizační věci

(150) R: spíš ty organizační. Z toho jsem měla největší strach no.

V: takže pak nějaký pocity, to jde na druhou kolej?

(151) R: no. To už opravdu musím říct, že to byla věc, která šla úplně mimo mě. Že jsem se opravdu bála toho, jak to člověk s tím hendikepem zvládne.

V: tak teda teď kon, když jsi zmínila, že ti ta sádra spadla. Co se stalo?

(152) R: no, to bylo asi po 5 dnech od operace. Jsem samozřejmě nebyla schopná dodržovat klidovej režim. Furt jsem se někde ohýbala nebo něco dělala. Pak mam ještě alergii na náplasti. Takže jsem měla papírový náplasti. Na těch samozřejmě sádra přes ten obličej nedržela vůbec. Takže jsem se v jednu chvíli ohnula a zjistila jsem, že sádra sklouzla úplně až dolů a už mi visela jenom na špičce nosu. Což byl trochu problém, protože zaprvý jsem byla dost hysterická z toho, jestli se mi něco někde nehne. Jsem vůbec nevěděla, co mám dělat, jestli se s tím nosem může něco stát, nevěděla jsem, jak to mám přesně nandat, abych se ho nějak blbě nedotkla. Bylo mi trapný, protože bylo pozdě večer, tak zavolat docentovi co s tím teda. Pak teda zpětně mi vynadal, že jsem mu měla hned volat. Nepřiznala jsem se, že mi spadla úplně. Přiznala jsem se, že mi to sklouzlo jenom trošku po tý špičce nosu. No a teď jsem jako sama nevěděla, jestli se na sebe chci podívat do zrcadla nebo nechci. Protože jsem samozřejmě chtěla ten moment toho překvapení, až přijdu do té ordinace. A ne se na sebe kouknout jentak zběžně v 10 večer na oteklej nos a jako nic. Takže musím teda říct, že jsem se na něj opravdu nekoukla. Neboj jenom tak jako zběžně, že jsem neměla vůbec žádnéj pocit. Moc jsem to nevnímala. Což jsem sama sebe překvapila, že jsem to nechtěla vidět. Ale možná i tím, jak jsem se strašně bála, co si s tím provedu a chtěla to rychle nandat, tak jsem to tak jako neřešila, jak ten nos vypadá no.

V: Taková situace hodně netypická.

(153) R: no, takže tohle bylo takový blbý no. No padalo mi to až do doby sundání sádry, opakovaně. Ale tím, že už jsem věděla, že to není takovej problém, tak jsem si to vždycky posunula a nalepila znova. Tím, že jsem šla na kontrolu asi po 9 dnech, tak jsem věděla, že se nic tak hroznýho nestane. Když ta sádra zrovna chvíli na tom nose nebude.

V: to je docela brzo po 9 dnech. Většinou je to 14

(154) R: ta kontrola byla po 9 dnech protože to tam nevycházelo s těma vánoceima.

V: jo tak proto

(155) R: takže já jsem tam šla, myslim 22 nebo 23. Prostě těsně.. jinak se to ani nedalo udělat, protože pak už by to vycházelo jako moc pozdě než oni se vrátili do práce. Takže

on to sundával takhle. Nebo jako sundával.. On to sundal, očistil, kouknul a zase jsme nasadili sádku zpátky. Ptal se teda, co si o tom myslím. Tak už v tu dobu bylo vidět, že ten nos je trochu menší, ale.. Tak říkala jsem, že to je hezký no. Samozřejmě ještě se k tomu člověk nebyl schopnej vyjádřit, protože toho tam moc vidět není no.

V: a jaký teda bylo to odhalení?

(156) R: toho nosu?

V: no, no no. Co sis o tom teda myslela?

(157) R: no, já tím, že jsem to měla hrozně brzo, tak nic extra. On byl ještě tak oteklej. Jsem byla oteklá strašně celá. Byla jsem plná, zalitá hematomama. Tak to nebylo takový to wow. Protože i tím, že mi on řekl, že mi ten nos nezmenšil o tolik, tak samozřejmě tam nebylo.. já jsem neměla žádnou skobu. Já jsem měla prostě jenom pocit velkého nosu. Takže to nebyl tak extrémní rozdíl, že bych z toho v tu chvíli byla nějaká úplně perplex. Že asi si myslím, že lidi, který mají opravdu skobu nebo tak, tak pro ně je ten rozdíl na ten první pohled, ikdyž je ten nos oteklej, je velikej.

V: velká změna

(158) R: protože oni najednou mají úplně jinej tvar. Mně se jenom zmenšil. Ale to zmenšení.. no pořád to bylo naketlký. Nateklý je to vlastně ještě teď. Zrovna teď mi poslední tejden otekl nos hodně.

V: mně přišlo zajímavý, že jsi vlastně očekávala, že to nebude zas taková změna. A přála by sis vlastně původně, když jsi tam šla, aby ta změna byla ještě větší?

(159) R: já nevim. Já jsem nějak. Mně jak to přišlo fakt hrozný a jak říkal, že by to víc nešlo ani upravit. Tak jsem nad tím pak ani tak nepřemejšlela, protože jsem chtěla vlastně cokoliv, jenom aby to bylo trochu lepší no. Tak samozřejmě, že by si člověk představoval modelkovskej nosánek. Ale on mě z toho rovnou vyvedl a to ještě říkal, že bůhví jestli mi to udělá. Protože on říkal, že už nepracuje kvůli penezům žejo. Že jentak někoho operovat nebude. Takže jsem byla ráda, dá se říct, za cokoliv. Možná jsem si původně představovala úplnou změnu. Ale zároveň tohle bylo fajn, že mi to ten obličej nezměnilo a menší to určitě je ten nos.

V: takže vlastně realistickej pohled od něj, co můžeš chtít

- (160) R: přesně. On jako rovnou tohle řekl, že jenom abych věděla, že o víc to nejde. Že to půjde jenom o trošku, jinak by ten nos otejkal hodně. A že výraz obličej on nemění. Že se vždycky snaží ten tvar nosu zachovat.

V: když jsi teda s tímnosem.. Už to bylo po tom sundání, chvílku už jsi ho měla. Bylo něco, co tě jako překvapilo. Jakože vypadáš třeba jinak. Nebo něco prostě o tom tvym novym vzhledu

- (161) R: asi ne. Tím, že ten nos je stejnej, až na to, že je menší. Tak bych ani neřekla no. To spíš jenom, že si člověk přijde celkově tak jemnějc. Ten výraz oproti tomu, než jak ho měl. Že ten obličej je jemnější no. Že to není takový to prostě. Je strašně příjemný na sebe ráno kouknout a nebejt tak zděšená, co mám zase uprostřed obličej. Že jako prostě tohleto no. A on teda ještě mimochodem říkal, že to je taky tím, když člověk pije hodně tekutin, tak je ten nos oteklej. Takže mi původně říkal, že mě nejspíš ani neodoperuje, jestli nepřastanu pít tolik tekutin. Že vidí, že jsem celkově tak zateklá, mam otklej nos a ten nos se tím zmenší. Stejně jako otečou ruce nohy. Takže takhle oteče i nos no. No a abych se vrátila k tomu, tak jsem fakt ráda, že to odoperoval. Naproti tomu, že teda mi říkal, že tam je silná pokožka. Že jsem oteklá a on oteklý lidi neoperuje, protože je zaměřenej na tu bilanci tekutin. No, takže tak. A ted nevím, jestli jsem neutekla od základního tématu

V: to je úplně jedno. Takže vlastně to taky nebylo úplně jednoduchý ho na tu operaci vůbec získat. Že tam bylo hodně věcí, co hrálo proti.

- (162) R: musím uznat, že po tom prvním termínu, co mě pustili domu, že nejsem schopná operace, tak už jsem pak byla hodně vyděšená, že to nevyjde no. To mě teda, musím říct, stresovalo úplně, protože už jsem se na něco hrozně natěšila. Manžel, ten teda byl spokojenej, že peníze by použil úplně na něco jinýho. Ale to jsem z toho byla hodně vystrašená. Protože jsem si pořád říkala, že nějaký akné na obličejí bude vždycky. Někde nějaký pupínek se mi stejně objeví. Já jsem měla i strupy v nose takový krváciví, takže to mi pak dělalo ten červenej nos, kterej mi řekli, že jim to vadí. Že si myslej, že je tam zánět. Tak to se mi dělalo pořád dokola, téměř až do operace. To jsem si začala snad 30x denně stříkat mořskou vodu do nosu. Vymazávat takovou tou mastičkou.

Prostě aby se to všechno zklidnilo. Tak potom naštěstí, tohleto před tou operací ustoupilo a vzali mě no. Takže tohleto bylo na tom asi to nejsložitější.

V: setkala ses s nějakýma reakcema od okolí?

(163) R: tak většinou kamarádky mě standardně pochválili. (smích) A, mhh. Ty chlapy mi říkaj, že si ničeho ani nevšimli. A.. no nevím. Asi jinak jako.. On to nikdo nikdo extra nekomentuje no. Tím, že si myslím, že si nikdo ničeho pořádně nevšimne. Já to na sobě vidím. Já na sobě vidím i velkou profilovou změnu. I tohleto, ta špička nosu je zúžená. Tak to na sobě vidím. Jak se znám. Jak jsem se pořád pozorovala a měla jsem.. to bylo jediný, co jsem měla v hlavě. Ale myslím si, že to okolí tu změnu takhle velkou nevidí. Maximálně moje blízký kamarádky. Že to prožívaly, dá se říct, se mnou. Tak ty pak určitě říkaj, že ten nos je lepší. Že je ten obličej jemnější a tak. Ale třeba chlapy. Ty vůbec netušej, že mam něco na obličejí. A jinak to asi nikdo nekomentuje no. Tak kdo to komentoval, ale tak to bylo těsně po operaci, když člověk má tu sádru, tak to jsou takový hloupý poznámky všech okolo. Protože je člověk plnej modřin. Ta sádra byla pak už špinavá. Jsem tkahle chodila i do práce. Takže to bylo takový, že občas někdo pronesl nějakou poznámku.

V: jako z pacientů nebo z kolegů?

(164) R: i z pacientů občas. Ale spíš tak jako paní doktorko. Vy jste byla na nosánku? Nebo něco takovýdleho no.

V: tak to bylo takový docela neuctivý, ne?

(165) R: No. To bylo.. Já nejsem zas taková urážlivá. Takže to nebylo nějaký nepříjemný. Bylo to spíš myšlený ze srandy. Tak jsem si říkala. No, tak člověk musí brát lidi s rezervou žejo. Protože lidi jsou různý a úplně nepřemýšlej nad tím, co říkaj no, To mě jako zase až tak neurazilo. Takže já jsem byla schopná chodit i s tou sádrou. Ty lidi už většinou nevidím. Nemusím se za to stydět. Prostě mám sádru na nose.

V: a ty modřiny žejo. Ty jsou taky k tomu.

(166) R: ty byly veliký no (smích). No ale do tý doby, než jsem šla do práce (tím, že to bylo přes vánoce) tak ty modřiny alespoň z části ustoupily. Takže to bylo takový jako

trošičku zalitý. Ale nebyla to taková hrůza jako na začátku. Protože na začátku to bych.. původně jsem plánovala jít hned po operaci. Ale to jsem zjistila, že to asi nebude úplně dobrej nápad. Naštěstí i ta služba mi odpadla. Ale tyjo, to by teda opravdu nešlo. Necejtila jsem se ani dobře po operaci. Takže celkově bych to tam asi prostě nedala. Navíc bych vypadala strašně. Zadruhý bych omdlela nebo něco.

(167) **V: No a seš s tímnosem spokojená. Ted'kon? Nebo ještě čekáš, až se to úplně dohojí?**

R: ještě čekám. Protože, musím říct, že ted'kon to bylo už dlouho jako takový v pohodě. Že fakt ten nos byl přivoteklej ráno. A potom byl teda jako klid. A ted' mi teda poslední týden otekl takovým stylem, že vůbec nevím, čím to je. Doufám, že to mi nezůstane. Že to zase od-oteče. Že jsem si to třeba nějak špatně masírovala nebo něco. Je pravda, že nevím, jak dlouho to masírovat. Nikdo mě už pak nechtěl vidět na kontrolu. Tak jsem pak žádný speciální informace nedostala o tom.

V: kontrola měla být ještě nějak po 3 měsících.

(168) R: no mě nic právě neřekl. Vůbec nikdo mi nic neřekl. Pan docent se se mnou rozloučil. Jakože prostě rozloučil. Tak nevím no. On totiž ztratil operační protokol. Takže si myslím, že už ani další tu kontrolu nechce, protože by mi neměl co říkat, když ani neví, co se tam operovalo.

V: aha. Takhle

(169) R: on teda říkal, že se mu to stalo poprvé v životě. Stalo se to zrovna u mě. A on říkal, že ten nos byl hodně komplikovanej – tenkrát ta operace. To už jsme pak spolu mohli těžko probrat na tý kontrole po těch 9 dnech, když jsem nevěděla, jaký tam byly komplikace. Vůbec nic o tom. Kromě toho, že mi vzali i kostěnou část a tu měkkou no.

(170) Tak jsem jako trochu přemýšlela, jestli tam nemám teda zavolat. Že vlastně mi nikdo nedal žádný informace o tom. Ale zas si říkám, že idkyby se to nehojilo správně, tak co s tím už udělaj? Jo, že nevím jako jestli existuje nějaká možno, že by někdo něco opravoval.

V: to nevím

(171) R: já taky právě nevím. Takže těžko říct, jestli se mi tam chce nebo nechce no.

**V: tak odemě je to asi všechno. Jenom jestli jsme třeba nezmínili něco, co bylo důležité.
Co bys jako ještě chtěla třeba říct.**

(172) R: asi mě k tomu úplně nic... no možná že by bylo dobrý, aby lidi obecně přemýšleli, aby šli na nějakou plastickou operaci, až když bude nějaký klidnější životní období. Třeba já s těma malejma dětma. Si myslím, že to nebylo úplně chytrý rozhodnutí. Samozřejmě ty děti pořád choděj a bouchaj člověka do nosu a má z toho.. pokaždý jsem běhala k zrcadlu, jestli mi ho náhodou nepřelomili. Takže pak jako když člověk opravdu bude moct si odpočinout. Dát nohy nahoru a někde se s tímnosem opřít.

Rozhovor č.4 – participantka 20 let

V: začínám vět šinou tím, že se ptám, jakej jsi ten nos měla předtím? proč jsi na tu operaci šla?

(173) R: já jsem měla vlastně po mamce a asi i po babičce. Prostě v rodině jsme měli takovej větší, širší, zahnutej nos. A vlastně když mi bylo třeba 12, 13 si myslím, tak jakoby jsem na to slýchala hodně narážky a tak. Hrozně mi to vždycky sráželo sebevědomí. Takže jakoby asi tím to nějak začalo. A nějak jakoby postupem času jsem si to uvědomovala víc a víc. A vždycky jsem si jako... nikdy jsem si nepřišla hezká. Vždycky jsem si říkala: „Jak můžu být hezká když mam jako tohle na obličejí“. No a pak když mi bylo asi 16 tak jsme byli s tátou v kině na Zrodila se hvězda – s Lady Gagou. A ona tam právě řeší takový to: „zní to dobře, vypadá to špatně“. A on táta po tom filmu o ní řekl, že je ošklivá. A já jsem říkala, že není. A on mi na to řekl: „nojo, vy máte něco společnýho“ a myslel tím ten nos. A já jsem to předtím nikdy nikomu neřekla, protože je to strašně citlivý téma. A on jak na to vlastně narazil, tak jsem se úplně do sekundy rozbřečela, úplně jsem se z toho složila. Táta vůbec nechápal, co se děje. Takže jsme to pak začli řešit. Ale bylo to.. v těch 16 tu plastiku ještě nikdo neudělá. Takže to bylo takový dlouhý.

V: ted mi přijde, že jsi mi najendou zodpověděla na všechny moje otázky..

(174) R: jé, no tak promiň (smích)

V: myslím si, že ještě jako zpomalíme a vezmeme to nějak znova. Tak první, jakej byl tvůj život před tou operací? Nějakej každodenní.

(175) R: když to teda vztáhnou na tohle, tak to bylo takový, že jsem musela každě den se jakoby hlídat. Furt jakoby.., že to byla věc, na kterou jsem myslela úplně každě den. S tím, že třeba když jsem byla v metru, jak tam jsou dveře a stojí se jako bokem k někomu, tak to mi bylo hrozně nepříjemný. Obecně třeba někam stát bokem, nebo se třeba fotit – natož třeba s bleskem. To jako vůbec. To mi bylo jako hrozně nepříjemný a vlastně jsem se za to nějakým způsobem styděla. A ty lidi na to mívaj narážky. Obecně jsem třeba... nebo i teď to nemám ráda. Ale prostě kvůli tomu jsem neměla ráda, když

lidi jako odsuzují podle vzhledu, protože jsou to věci, za který ty lidi třeba nemůžou a já jsem s tím ani v tu chvíli nemohla nic dělat v podstatě. Akorát mě to mrzelo. Takže to bylo takový nepříjemný.

V: takže vlastně často jsi na to myslela

(176) R: jo, každý den určitě. Bylo to jako furt a v různých situacích což si lidi jako obecně neuvědomují.

V: že si to vlastně uvědomíš, až když máš nějakou jako věc?

(177) R: nějaký takovej problém. Jojo, určitě. Obzvlášť na tom obličej se to nedá jako zakrejt. Takže..

V: nedá se to schovat

(178) R: ne, vůbec.

V: vzpomeneš si na nějaký významný momenty, kdy sis začala uvědomovat, že se ti ten nos nelíbí? Že seš nespokojená?

(179) R: určitě si pamatuju jeden. To je ještě ze základky. Kdy jsem byla ale hodně malá, to si myslím, že mi možná ani nebylo těch 12 ještě. Ale nějak jsme byly s holkama na chodbě a měly jsme navzájem se pantomimicky popsat a navzájem jsme hádaly kdo je kdo. A vlastně jedna moje kamarádka jakoby znázornila právě tne nos a mě to nějak jakoby zůstalo v hlavě. Tohle si pamatuju. A ještě si pamatuju, že jsme se zkoušely s kámoškama líčit (smích). Make-up jsme si dělaly. Tak ta kamarádka taky: hm, ty máš nějaký velkej nos. Já jsem si toho začala postupně všimnout. A pak otec na těch fotkách no. A pak si myslím, že i se sociálníma médiama, když člověk je takhle.. vidá nějaký dejme tomu standard krásy. Tak vlastně jsem si toho všimla čím dál tím víc. A pak obecně, jak byly ty narážky a tak. Takže asi tak no.

V: takže se ti to stávalo častěji, že na ten nos někdo upozornil?

(180) R: jo, to jo no. Jako třeba i cizí lidi. Třeba na ulici nebo to bylo takový jakože.. vím, že lidi to třeba neřešili, kdo mě znal tak ten to vůbec nebral. Ale já jsem pak třeba kvůli tomu se bála chodit mezi nový lidi, že mi přišlo, že „nejdřív jde můj nos a pak jdu já“ je to fakt hodně nepříjemný. Co byl covid a roušky, tak mě to na jednu stranu zachránilo zase pak když se vevnitř nemusely nosit, tak člověk- venku dobrý a vevnitř jsem si to musela sundat. A to bylo jako nepříjemný no.

V: a kdy jsi na tu operaci šla?

(181) R: před osmnáctinama, takže tak dva roky zpátky. Jsem šla.. teďka mi bude dvacet, takže dva roky. A šla jsem v červnu. – přelom června a července si myslím, že to byl.

V: takže tak o prázdninách, aby to nebylo nápadný

(182) R: no, jsem nešla na vysvědčení a byla jsem nemocná (smích) takže v podstatě na konci třetího jsem to měla hotový.

V: takže vlastně hned jak ti bylo 18

(183) R: ještě vlastně před, asi dva tejdny. Dva tři tejdny jsme už mluvili s doktorem, že mi to udělá. Že říkal, že do těch osmnácti ne, ale nakonec se to povedlo.

V: ještě jsi zmínila ty sociální sítě, tak něco k tomu ještě?

(184) R: no, na těch sociálních sítích obecně, já jak jsem to řešila dlouho, tak si obecně všímám nosů lidí. Což je jakoby.. normálně to lidi třeba vůbec neřešej, bavila jsem se o tom i s kamarádkou, co nad tím taky uvažovala. A že vlastně když člověk má tenhle problém, tak to hrozně řeší. Takže vždycky na těch fotkách přibližovat a takhle. Jako že

jsem to hodně řešila a vlastně i to bylo takový, že jsem dávala na instagram fotky, kde to nebylo vidět a hrozně jsem tam nechtěla dávat ty, kde by to bylo vidět a vlastně na druhou stranu jsem se bála, že když mě někdo zná z toho instagramu, a pak mě jako uvidí na živo tak že to bude takovej ten jako catfish moment trochu. A vlastně to ve finále lidi asi tolik neřeší. Že si myslím, že z většiny to byl ten můj vnitřní komplex.

V: že to vnímáš ty víc než okolí?

(185) R: si myslím no.

V: ještě mě napadá ta rodina. Jak jsi předtím říkala, že ten táta na to upozornil. Tak ještě třeba někdo z rodiny?

(186) R: to ani ne, asi. Já mam bráchu a ségru. A brácha má, nebo jsme měli, stejnej nos. To bylo, že někdo třeba řekl, že vypadáme stejně. Že máme stejnej nos. Já jsem jako: „Ne, nechci děkuju“ No a já jsem to měla po mamce a ta byla taky na plastice. Ta na to nikdy neupozorňovala, protože si myslím, že si prošla v podstatě tím samým jako já. Takže to věděla, že je to asi citlivý. Nebo ona si to asi nemyslela, ale myslím si, že jako.. protože prošla tou fází, kdy měla ty stejný pocity, tak že jí to v podstatě ani nenapadlo na to něco říct. A jinak asi z rodiny moc ne si myslím. Jenom ten táta, ale ten si to asi vyloženě ani neuvědomoval, což si myslím, že až na některý lidi, třeba i ta holčina na tý základce – že to jako nebylo myšlený nějak zle. Ale byly i narážky, který zle myšlený byly.

V: to bylo asi náročný, ne?

(187) R: dost. Jako takhle zpětně už ten pocit nemám, takže se to jakoby špatně vybavuje. A proto si myslím, že i pro ty lidi, který tenhle problém jako nemaj, tak si vůbec nedokážou představit jako jak moc je to psychicky, dejme tomu, náročný. A vlastně že to byla věc, kterou jsem měla fakt jako furt v tý hlavě. A teďka je to pryč a můžu jít po ulici a dívat se před sebe. A je mi jedno, že se na mě někdo dívá ze strany. Je to takový uvolňující.

V: to věřím no. Jak ses teda rozhodovala, že na tu plastiku půjdeš?

(188) R: no já jsem měla kontakt na toho doktora přes mamku a přes tetu. Protože i teta byla. To je mamky ségra. Ony obě dvě byly u toho samýho doktora. Takže jsme to měli v podstatě zařízený takhle. Asi zpětně, když bych se rozhodovala znova, tak bych šla k někomu jinýmu, protože vlastně tenhle doktor mě do toho nenechal moc mluvit. Jakože mi řekl, co mi s tím udělá a vlastně se úplně neptal, co chci já. Což si myslím, že není dobře. Ale já jsem v tu chvíli byla ráda, že to jako přišlo a je to jako vyhlášeněj, dobrej doktor. Takže jsem do toho úplně nezasahovala. Ale takhle zpětně. Asi si myslím, že je to třeba i tím sebevědomím. Že teďkon ho mám mnohem vejš, než jsem ho mívala, rozhodně. A vlastně asi teďkon bych si do toho uměla dát víc ten svůj názor že bych nebyla úplně ovlivněná těma ostatníma. A řekla bych si asi jak to chci víc a ten doktor byl takovej jako: no. Udělám tohle.. tohle.. tohle a hotovo. Jsem byla jako ráda za cokoliv, ale taky to nebylo jako rovnou. Protože jsem řešila, jestli mi to neudělaj dřív. Jakoby od těch 16 někdy se to už řešilo. A byla jsem ještě u jednoho doktora. No původně jsem bylav těch 16 tady u toho prvního, ten řekl, že mi to v 16 neudělá a že až později. A pak jsme byli s tátou ještě u nějakýho jinýho a to bylo náročný, protože ten mi v podstatě řekl, že to nepotřebuju a že lidí s takovym nose je hrozně moc a že je to zbytečný. A že mě to vůbec dělat nebude. Což vlastně v tu chvíli, když to pro mě byl tak jako zásadní problém dejme tomu, tak mi to nějakým způsobem hrozně jako ublížilo. Že ten chlap totálně nevěděl jak se cejtim a vlastně se to ani nějak nesnažil pochopit. A z něčeho, co pro mě bylo extrémně citlivý a šla jsem s tím za někym tak to hrozně jako smetl ze stolu a poslal mě pryč, což jako nebylo úplně fajn. No a pak jsem šla znova v 17 na tu konzultaci, protože tam byla hrozně dlouhá čekací doba no a to už konečně vyšlo.

V: když jsi říkala, že to takhle máte v rodině. Jakože v rodině máte to, že ta mamka a teta šla na tu plastiku. Tak myslíš si, že to bylo pro tebe bylo jednodušší? S tímhle tím přijít?

(189) R: mhhh, já si myslím, že vůbec. Nebo já jsem měla minimálně hroznej blok a v podstatě do tý doby, než se stalo to s tím tátou, tak jsem o tom nikdy s nikým nemluvila. Že to byl tak extrémní komplex, že jsem nebyla schopná vůbec s nikým o

tom mluvit. A i přes to, že to třeba mamka podstupovala taky a vůbec si nemyslím, že by to jako ulehčilo ten proces. Možná jenom to, že mě mamka od začátku podporovala. Že s tátou byly trochu problémy, že říkal, že se to nepovede a že budu vypadat špatně a cosi kdesi. A mamka věděla jaký to je, takže to vůbec.. ta to prostě přijmula a byla: „jo, okey když to půjde, tak půjdeš no“ . Takže jenoma si v tom přijetí. Ale v tý komunikaci to tak moc jednodušší nebylo.

V: a ten táta, to když to říkáš, tak to bylo.. no neznělo to úplně podporující, teď kon když jsi to řekla.

(190) R: nebylo. Jakoby on ze začátku byl jakože jo, vyřešíme to. Když mi bylo nějak těch 16. A pak vlastně když to mělo přijít tak z nějakýho důvodu obrátil. Upřímně nevím proč. Ale měl na to právě takový jako řeči, že budu vypadat blbě a že to nebude dobrý a nevím co. Já si myslím, že to má z toho, že on na sobě má taky nějaký věci, který třeba nemá rád a že on je nemohl změnit, tak proč bych je mohla měnit já si myslím. A vlastně ještě asi měsíc před tím než jsem měla jít měl furt tyhle řeči. A já jsem se trochu bála, aby nebyl naštvanej. Ale na druhou stranu to bylo něco, co jsem tak strašně chtěla, že mi bylo úplně jedno, co mi říká. A myslím si, že by to bylo úplně u kohokoliv, kdo by mi na to řekl něco, co by mě mělo nějakým způsobem odradit. Tak si myslím, že by se to nepovedlo. Že jsi byla prostě tak silně přesvědčená o tom.

V: A když jsi předtím ještě zmínila to sebevědomí. Jak se ti změnilo to sebevědomí po tý operaci?

(191) R: no, nebojím se přijít mezi nový lidi. Obecně třeba komunikace a takhle. A taky já jsem vždycky v tý komunikaci jsem se bála za sebe nějak vystupovat, protože jsem se bála, že se mi vrátí negativní narážka na mě. A věděla jsem, že tohle by byla třeba jedna z prvních věcí, co by někdo vytáhl. A vlastně jsem se bála jít s někým do nějakýho argumentu, protože jsou lidi zlý a hrozný jsem se bála, že to někdo proti mně použije a že bych to jako neustála. Takže si myslím, že si mnohem víc stojím sama za sebou. Obecně jsem schopná přijít do nějakýho novýho kolektivu a nemam z toho úplně špatný pocit A jo, a si jsem i víc spokojená sama se sebou. Určitě.

V: a myslíš si, že to je fakt jako.. nebo příkládáš to tomu nosu? Jakože tyhle všechny změny?

(192) R: jo. Určitě. Ono to právě zní pro někoho, kdo to nezažil jako divně, ale rozhodně je to věc.., strašněj komplex, ktorej.. ten pocit. Já ho neumím k ničemu přirovnat. Nikdy jsem neměla ten samej pocit z něčeho jako z tohohle. A určitě vlastně všechny tadycty pocity. Sice to bylo vnitřně ve mně. Jak jsem říkala, že si myslím, že ty lidi kolem to zas tolik jako neřešili. Ale vlastně všechny tyhlety vnitřní pocity – to všechno s tím odešlo. A po tý operaci ještě jako chvílema jsem měla jakože se mi to vracelo. Že jsem věděla, jak jsem se cejtila předtím. Ale teďkon už to nemám vůbec. A ani si jako neumím vybavit nějakou situaci nebo něco, která by mě pocitově dostala do stejného stavu, jako jsem byla s tím nosem.

V: jako třeba nějaká jiná část těla nebo jiná situace?

(193) R: jo. Obecně prostě cokoliv. Takže proto si myslím, že lidi co to nemají, tak nevědí. A bavila jsem se o tom s kamarádkou, která taky chtěla jít a s tím člověkem se dá bavit úplně jinak než s tím, ktorej tohle vůbec neřeší. Takže si myslím, že ten pocit mají tyhle lidi úplně stejnej ale nedá se na někoho přesunout nějakým způsobem. Aby si to uměl představit.

V: je to prostě taková dost specifická věc.

Už jsme se trochu bavily i o tý konzultaci. Že to vlastně nebylo úplně podle těch tvých představ.

(194) R: nebylo. Já jsem byla ráda, že se to řeší hlavně. A asi jsem to chtěla mít čím dřív tím líp. A věděla jsem, že ten doktor.. že nejdu úplně k někomu pod kudlu. Že je prostě dobrej. Že má jméno. A dělal to vlastně dvěma členům rodiny. Takže to jsem jako věděla, že to neskončí úplně tragicky miminálně. Ale vlastně to nebylo úplně tak, jak bych si to představovala.

V: ta konzultace?

(195) R: jo. A vlastně bych to... Já nevím jak jsem to.. v tu chvíli jsem to vnímala asi prostě ať už to mám hlavně za sebou. I si myslím, že jak jsem měla nějakým způsobem problém s tou komunikací tak, že jsem nechtěla úplně projevovat (není rozumět). Že kdybych šla tedka znovu, tak už si víc diktuju ty pravidla. Že předtím jsem byla taková víc, že jsem se víc držela zpátky.

V: jo, takže jsi vlastně nechtěla udělat žádný konflikt nebo něco. Hlavně aby už se to stalo, vyřešilo.

(196) R: jo. Abych to měla za sebou.

V: a když jsi předtím říkala, že jsi do toho nemohla vůbec mluvit, tak chtěla bys mu říct něco konkrétního. Jakože třeba: „já bych to chtěla takhle“

(197) R: jojo. Já si myslím, že jsem měla nějakou představu o tom. A myslím si, že se s tím dá dělat lecos. V dnešní době. A asi bych od toho doktora čekala spíš ten přístup: „Tak mi řekněte co Vám vadí a já vám řeknu jestli to jde nebo nejde“. A on byl spíš jako: „hmm, ukažte. Jo tak to udělám tohle, tohle“ A nazdar. A vlastně se mě úplně neptal na můj názor, což nebylo úplně sympatický. Ale myslím si, že to byl zároveň i ten tlak z té rodiny. Že jak jsme měli kontakt na toho doktora přes nějaký takhle známý a tetu a tak. Tak, že to bylo: „Jo, domluvili jsme ti termín, tak prostě.. že je to takový jako, já nevím, jak bych to popsala. Ale prostě, že bych to měla nějakým způsobem přijmout. Že jsem měla třeba domluvenej nějaký dřívější termín přes známý, takže to bylo jakože bych se měla klanět a děkovat radši než říkat, že tam nechci. Ale, neříkám, určitě to není o tom, že bych tam nechtěla a jenom kvůli tomuhle tlaku tam šla. Ale zároveň to bylo, že vlastně to už můžu mít za sebou a může se to domluvit a rozvnu to být. Takže jsem jako nechtěla čekat určitě.

V: mh, rozumím. A po té konzultaci si za jak dlouho zhruba šla na tu operaci?

(198) R: já si myslím, že tak půl roku. Já jsem byla totiž půl roku v německu a pak jsem se vrátila a pak už to šlo poměrně rychle. Jsem to měla právě přes známý trochu, takže jsme to tam domluvili. Já mam pocit, že ještě odpadl termín. Takže jsem šla. Nebo že někdo odpadl, takže jsem šla o něco dřív.

V: Pak teda byla ta operace. Tak jaký to bylo, když jsi tam šla?

(199) R: tyjo, já jsem byla nervózní extrémně. Ale tak jako dobře nervózní. Hlavně třeba i když jsem přišla do té čekárny, tak to byl takovej ten pocit toho, že vlastně to bylo hrozně málo privátní. Že když jsem tam přišla s tímnosem, tak mi přišlo, že všichni musej vědět proč tam jdu. Ale zase si myslím, že to byl ten vnitřní pocit, než že by si to někdo jinej kdokoliv jako uvědomoval. A já jsem tam byla nějak hrozně brzo. A dostala jsem nějakou tabletku na spaní nebo něco takovýho. Nějakej uklidňovák, cosi (se smíchem) Takže jsem tam nejdřív jako spala a no a pak mě probrali na tu operaci. A vlastně jsem byla na pokoji ještě s jednou holčínou. A já jsem šla před ní. A teda ta anestezie mi dala trochu zabrat, takže jsem si pak nic moc nepamatovala, když mě odvezli zpátky na pokoj. No a žejo mě tam přitáhli a ona vypadala hrozně zděšeně, že jsem byla taková pomlácená. Že si jenom pamatuju, že jsem jí napsala na instagram něco jako: „Je to v pohodě.“ A pak jsem odpadla. Jediný, co jsem měla špatnou zkušenost je, že oni zaváděj nějakou intubaci. A oni mi to zavedli nějak špatně a odřeli mi patro horní. A já jsem pak nemohla vůbec jíst, protože to hrozně bolelo. No, takže to se mi pak ten doktor ještě omlouval, že to se jako normálně neděje. To se fakt jako nedalo jíst, bolelo to extrémně. Jsem s tím byla pak i u doktora, že mi to museli nějak čistit. No a nevim, co k tomu ještě. Jestli něco specifickýho potřebuješ

V: ne to ne. Spíš jenom ty pocity. Jsi zmínila, že jsi byla nervózní, ale vlastně ses taky trochu těšila.

(200) R: no, určitě. To je takový to jako nervozita, ale zároveň pocit štěstí, že konečně. A potom takový dva, tři dny po tom jsem si musela hrozně opakovat, že to má cenu. Protože mi nebylo dobře úplně. Ale poměrně rychle to přešlo. Jsem tam měla ještě tu komplikaci s tou pusou. Že kdybych jí neměla, tak si myslím, že by mi bylo líp. Že mě to fakt bolelo hodně a dlouho. Ale ještě to bylo jako nepříjemný s tamponama v nose.

V: tojo, takže nejenom, že jsi měla ten obličej, ještě tu pusu

(201) R: přesně tak. Ještě jsem nemohla tou pusou právě. Takže jsem měla poškozený všechny otvory na hlavě (smích). Ale fakt jsem si musela říkat, jo, vím proč jsem šla na tu operaci. Bylo to worth it. Ale říkala jsem si ten první týden po tom, že znova nikdy. Ale už mě to přešlo. Ty první dny po tom byly náročný. Ale jinak to bylo super.

V: no, jaký bylo to období. Vlastně ono se to hojí, máš tu sádru asi dva tejdny zhruba. Tak jaký bylo tohle, když ten nos vlastně jako nevidíš

(202) R: Já jsem se těšila a viděla jsem tu špičku, která už vypadala líp než předtím. Bylo to takový zvláštní chodit s tou sádrou občas. Ale vlastně jsem zjistila, že to okolí ne úplně vnímá, že to může bejt z plastiky. Jsem šla venčit psa a nějaký chlap na mě začal volat jako co se mi stalo. Že doufá, že mě starej doma nemlátí (smích). Jsem byla jako: „jojo. Nebojte, tady někde něco se mi stalo“. Asi mi nevadilo o tom úplně mluvit, ale asi si hodně vybírám s kým o tom mluvím. Protože si myslím, že ta plastika obecně není úplně 100% přijímaná. A přesně, že ty lidi to úplně nechápou třeba. Co nejsou v té situaci. A asi mi to úplně nestojí za to jim to vysvětlovat. Takže já jsem třeba přemýšlela, jestli bych to sdílela třeba na instagram, ale vlastně jsem se nakonec rozhodla, že ne. Nějakým způsobem mi furt trošku zůstalo, že si dávám pozor na to, co sdílím se světem a jak vystupuju a nějaký taky.. ještě trochu ten strach tam je s tou komunikací. Nebo třeba, že někdo na mě bude mít narážky. Ale rozhodně je to v etrémně menší míře, než to bylo předtím. A už jsem jakoby víc schopná se s tím nějakým způsobem popasovat. Ale když o tom třeba s někým mluvím.. když vím, že je to takhle na nějaký dobrý účely nebo takhle – i s Respondentkou XY jsem o tom mluvila – tak mi to nevádí obecně o tom mluvit. Ale myslím si, že ne každěj by to úplně přijal. Takže není to tak, že bych o tom byla otevřená se všema. Kdyby se na to zeptali, tak nemam problém to vysvětlit nebo něco. Nebo se to snažit alespoň přiblížit. Ale úplně to jako nevytrubuju do světa, dejme tomu.

V: a setkala ses s nějakým stigmatem – jakože kolem těch plastických operací?

(203) R: jako v mém případě?

V: no. A nebo prostě celkově. Jestli máš nějakou zkušenost s odsuzováním plastik

(204) R: já si myslím, že osobně úplně ne. Ikdyž třeba slýchám třeba od chlapů, když si nechávají dělat prsa, nebo i od ženských asi. Já se snažím si vybavit něco konkrétního. Ale určitě na to jsou narážky. A záleží na to, co to je. Myslím si, že v dnešní době se to hodně řeší. Třeba na těch sociálních sítích se to řeší, jak moc je to reálný, jak moc je to nereálný, kdo co má udělanýho. A myslím si, že tohleto se pak promění v nějaký strach, že tohleto někdo odsoudí. Jsou určitě lidi, který to odsuzují. Záleží taky asi na tom, co je to za plastiku. Ale já si myslím, že obecně ty lidi spíš nepřejou. Že mají na sobě taky něco co nemaj úplně rádi a nějakým způsobem jsou pak našťvaný, že někdo jinej si to opraví třeba. A vlastně já to z mého pohledu vidím tak, že pokud se někdo bude cejtít líp, tak ať si dělá co chce. A pak jestli to vypadá nebo nevypadá dobře, to je nějaký subjektivní pohled. A zase to ten člověk nemusí sdílet. Když se mu to nelíbí, tak si řekne: „Jo, to se mi nelíbí“. Ale není prostě potřeba nějakým způsobem to ventilovat ven si myslím. Ale určitě si myslím, že se to ještě odsuzuje furt. Je to zase subjektivní věc. Ale myslím si, že obecně lidi to ještě nemaj tak, že by to přijali vždycky.

V: jasně. A tobě se to teda nestalo?

(205) R: mně osobně ne. Jako slyšela jsem párkát, že mi někdo řekl, že si myslí, že to bylo zbytečný. Ale není to úplně.. nebylo to úplně, že by to vyloženě odsuzoval, spíš si myslím, že to je vyloženě názor člověka, kterej to neřeší. Že pro mě to zbytečný nebylo. Jak z estetickýho, tak z psychickýho hlediska. A že ty lidi řešej jenom to estetický a říkaj: „No, jsi vypadala v pohodě“. A vlastně tu druhou stránku už neviděj, takže jim to přijde zbytečný.

V: jaký bylo, když ti sundali tu sádku?

(206) R: super. (Smích). Je to hodně dobrý no. Já jsem teda měla úplně všude lepidlo na obličej. Ale jinak bylo to strašně hustý no. Byla to věc, co jsem chtěla strašně dlouho a pak to jako přišlo a hodně dobrý no. Extrémní štěstí si myslím. No a.. nevím co k tomu.

V: byla jsi s tím spokojená? Hned na začátku, na první pohled?

(207) R: jo. Byla. Bylo to hustý, hodně hustý. Jsem se viděla ze strany. Pak jsem si udělala nějaký fotky a furt jsem to zoomovala a říkala jsem si: „Hmm, hezký“ Vlastně teďkon se mi na tom udělal takovej hrbolek tady. Což všichni mi říkaj, že to není vidět. A já jsem jako, že to vidím. Ještě jakoby musím říct, že jsem furt vysazená na to nějakým způsobem. Že furt checkuju, jak to vypadá a takhle, ale už to není takový, že bych z toho měla ten komplex, nějaký špatnej pocit. Spíš je to asi, jak jsem měla ten problém a dlouhodobě prostě jsem to řešila, tak je to nějaká věc, který si na lidech všímám a sama na sobě si toho všímám a všímám si toho na fotkách a takhle. Ale už tam není ten hrozně špatnej pocit za tím.

V: když vlastně ses nějak sžívala s tím novýmnosem, překvapilo tě něco na tom tvým novým vzhledu? Nebo jaký to bylo?

(208) R: asi poměrně normální. V tomhle změnu tam asi byla změna v tý psychice si myslím. Asi mě na mým vzhledu nic tak moc nepřekvapilo. Ono obecně se říká, že ... vlastně byla jedna věc. Pardon. Že mi lidi začali říkat, že vypadám mladší. Což jako.. Fakt mi dřív všichni typovali víc. Naopak když mi bylo třeba 14-15 tak tipovali minimálně 18. A po tý plastice.. nevím jak to je, já si nepřijdu, že bych vypadala jinak o moc, ale tipujou mě naopak míň, a to jsem staší. A myslím si, že jsem měla takovej jako přísnější výraz. A že teďkon vypadám trošku milejší.

V: že tě to jako zjemnilo nějak

(209) R: jo. Určitě. A jako myslím si, že to mělo jako.. když jsem měla ten velkej nos tak jsem vypadala víc dejme tomu našťvaně. To teda umím vypadat i teď. Ale že jsem vypadala víc našťvaně. A obecně asi jsem mohla vypadat i staší. A jinak asi moc ne no.

V: takže jsi byla hned zžitá s tím, jak vypadáš?

(210) R: jo, jo

V: co to okolí? Ty lidi kterejm jsi to neřekla, všimli si toho?

(211) R: to je právě hrozně zajímavý, že moc ne. Moc si toho nevšimli. Což přesně potvrzuje takový to, že okolí to tolik neřeší. Ale právě to potvrzuje, že i ty lidi, co to řešej si toho všímaj. Spolužačka, která to řeší, nebo řešila, Tak přesně si toho všimla skoro hned. Tak za mnou přišla a říká – hej ty máš novej nos. A říkám jojo. Ale zbytek třídy vlastě nic. Myslím si, že jsou lidi, který si třeba všimli, ale nějakým způsobem to třeba nekomentovali. Ale jinak vlastně jsem nedostala moc zpětných vazeb. Takže si myslím, že buď to neřešili, nebo si toho nevšimli.

V: a překvapilo tě to nějak tohle? Nebo jako, čekala jsi, že když přijdeš do tý školy, tak najednou to všichni uviděj?

(212) R: jako asi jsem čekala trošku víc reakcí. Na druhou stranu jsem ty reakce nechtěla. Jakože se mi to úplně nechtlo řešit s těma lidma. Ještě furt to bylo citlivý tou dobou, víc než teď. Teďka s odstupem už je to v pohodě. Ale, že vlastně jsem nechtěla zas tolik tý pozornosti na to. Se mi to nechtělo vysvětlovat. Pak lidi jsou jako: „Můžu vidět před a po?“ a to už je takový jako nepříjemný občas.

V: jo, takže nechceš úplně ukazovat to před

(213) R: Ne!

V: chápu, chápu

(214) R: to před bych právě ukazovala těm lidem o kterých vím, že by mi na to neřekli něco, co by mě mohlo zase ještě ranit.

V: a třeba na ten instagram by sis to nedala – jak jsi říkala.

(215) R: hodně jsem nad tím přemýšlela. A myslím si, že některý lidi právě potřebují tu motivaci do toho. Nějakým způsobem podpořit, aby o tom mluvili. Myslím si, že právě ty lidi kolem sebe si to neuvědomují. A ve chvíli, kdy oni to ventilují, jak moc je to pro ně velkej problém, tak že se to dá určitě řešit. Ale asi ne, asi bych to nezveřejnila. Mě nevadí, že by o mě někdo věděl, že mám plastiku. Spíš si myslím, že ty lidi uměj bejt zlý, když chtěj. A asi furt nějakým způsobem se snažím tomuhle vyvarovat, aby na mě neměl někdo nějaký řeči, který jsou jako zbytečný. Asi bych se neuměla vyrovnat s tou kritikou ještě. I přesto, že mam nějaký svůj důvod, proč jsem na to šla a že to pro mě byla fakt zásadní věc. Tak asi nemam sílu to těm lidem vysvětlovat a nějak se obhajovat. Takže ne. A nebo ne teď.

V: tak to je pochopitelný**Bylo ještě něco důležitýho, o čem jsme nemluvily? Nebo co by pro tebe bylo důležitýho říct ještě?**

(216) V: Tyjo, asi. Aby ty lidi, jestli s tím mají ten problém, tak aby si za tím šli. Protože si myslím, že ikdyž se s tím naučej žít, což mi řeklo obecně hodně lidí kolem mě ohledně jinech věcí. Že když mají dejme tomu nějaký komplex. Já to nechci nazývat úplně komplex. Tak mi řekli, že se s tím naučili žít. A já bych se s tímhle nenaučila žít a stejně bych to měla furt v hlavě. Takže si myslím, že jim to prostě hrozně uleví. A dokáže je to posunout, obecně. Ať si říká kdo chce, co chce tak si prostě udělej to svoje. Protože si myslím, že ten nátlak těch lidí kolem je fakt velkej. A přesně, může to být strach z toho odsuzování. Nebo prostě, že někdo na to řekne něco špatnýho. Nebo přesně, že to není tak hrozný a že se to dá přejít. A já si myslím, že ikdyž to ten člověk v sobě zadupe, tak to v sobě někde prostě má a že to fakt člověka může změnit vnitřně a může se cejtít líp sám se sebou. Takže určitě tohle no. Jinak asi nic

Dodatek:

(217) R: takže jsem byla na kontrole u jeho syna a ten to bral úplně jinak. Že jsem tam přišla a on byl takovej hrozně vstřícněj, milej. Říkal, co vlastně jako potřebujete. Tak jsem říkala, že jsem jenom na kontrole. Tak jsem říkala, že se mi tam udělal trochu hrbolek a on mi říkal, že se to dá kdyžtak takhle upravit nějakějma injekcemi. Ale vlastně ten přístup měl úplně jinej, což si myslím, že je u toho doktora poměrně jako dobrý. Najít si někoho, s kým si ten člověk rozumí.

(218) Ještě jsem si vzpomněla, že jsem byla jednou, to bylo po delší době. Mi to nějak nateklo ta vnitřní jizva. Tak jsem se tam objednávala na kontrolu, protože mě to bolelo a že vlastně jsem zase přišla zpátky k tomu původnímu doktorovi a ten se mě ani nezeptal, proč tam jsem. Bral to prostě jako kontrolu, ikdyž to bylo po delší době. A vlastně rovnou.. Já jsem mu chtěla říct, že mě to bolí a jako to, co na tom je špatně. A on mi na to řekl: ne, nic mi neříkejte, já se na to podívám. A teďko mi do toho začal hrabat, jenomže já jsem to měla extrémně.. Fakt to bolelo, hodně. Tak mu říkám, au to bolí. A on jakože: „co, co co? Co bolí.“ A já jakože: no, proto jsem tady. Protože to bolí. Takže to vlastně vystihuje ten jeho přístup k tomu. Takže když se na to těšej, tak at si vlastně najdou někoho, s kým budou mít stejnou filosofii. Nenechat si v tom diktovat

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autora/ky: Michaela Ottová

Studijní program: Psychologie

Název práce: Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti

Vedoucí práce: PhDr. Magdalena Koťová, Ph.D.

Rok dokončení práce: 2022

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 8 592

Ostatní text: 73 657

Celkový počet znaků: 82 249

Počet pramenů a literatury: 53

Názvy souborů:

Text práce ve formátu PDF: BP_Ottova_Plasticke_operace

Text práce ve formátu DOC nebo DOCX: BP_Ottova_Plasticke_operace

Další soubory:

**Posudek vedoucí bakalářské práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: **Michaela Ottová**

Obor studia: Psychologie

Název práce: Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti

Vedoucí práce: PhDr. Magdalena Koťová, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh):

Přímé citace: 8 592

Ostatní text: 73 657

Celkový počet znaků: 82 249

Počet pramenů a literatury: 53

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	X	X		
--	---	---	--	--

Oborová příslušnost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	X	X		
--	---	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		X		
--	--	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		X		
--	--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	X			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	X	X		
--	---	---	--	--

Využití praktických zkušeností

	X			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	X			
--	---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Vyváženost teoretické a praktické části
v daném tématu

	X			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	X			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost
výsledků v praxi

	X			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

X				
---	--	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jaký navazující výzkum, pokud nějaký, by autorka navrhla k realizaci?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autorka se v textu teoreticko-empirické bakalářské práce zabývá tématem plastických operací nosu. V teoretické části práce jsou nastíněna témata sebepojetí, plastické operace (se zaměřením na tzv. rhinoplastiku) a stručněji i motivace k podstoupení plastické operace. Autorka zpracovává i některá zajímavá subtémata – například tzv. dysmorfobickou poruchu atp. V empirické části textu předkládá autorka kvalitativní výzkumnou sondu, v jejímž rámci analyzuje čtyři hloubkové polostrukturované rozhovory s participantkami metodou IPA a nastiňuje individuální i společná témata.

Oceňuji volbu tématu práce, a to zejména proto, že zájem o nejrůznější plastické operace v populaci neustále stoupá a lze se domnívat, že jde o - pro obor psychologie – důležité téma, a to zejména v souvislosti s tzv. sebepojetím či sebevědomím. Otevírá se zde také prostor pro úvahy nad možností diagnostiky (je skutečně žádoucí vyhovět všem žadatelům o plastiku? atp.). Zajímavá je také oblast etiky plastických operací, ale to se již dostávám mimo meze aktuálně probíraného textu.

Práce je dle mého názoru vypracována velmi pečlivě, autorka si dala velkou práci s kultivovanou formální úpravou. Text je čtivý, sympaticky stručný, autorka se drží podstatného. V textu práce bohužel najdeme vícero překlepů či chybějících písmen, někdy dokonce ve jménech (William James, Roggers atp.). Místy jsou často opakována určitá slova – „člověk“, „lidé“, ukazovací zájmena jsou nadužívána. Končetiny jsou fantomové, nikoli „fantomovy“.

Z hlediska proporcionality by bylo možné kapitolu týkající se motivace k zákroku podřadit ke kapitole týkající se plastik. Místy bych uvítala, vzhledem ke studovanému oboru, hlubší zamyšlení nad problematikou – např. u témat krásy, vlivu médií atp. Abych pouze nekritizovala – autorka místy pojednává velmi zajímavá data (výzkumné studie –Ferraro et. al.) – například ta, která se týká souvislosti duševních onemocnění a motivace podstoupit plastiku. Samotné téma plastik nosu je pojednáno skvěle – autorka správně podotýká, že o tématu rhinoplastiky má veřejnost mnohdy zkreslené představy.

V rámci empirické části práce bych poukázala na chybějící pojednání validity a reliability (zde ale podotýkám, že jsem sama autorce doporučila témata v případě časové tísně vypustit). U participantky číslo 1 dochází místy k tomu, že se výsledná témata kryjí s otázkami scénáře rozhovoru. Jinak považuji vypracované analýzy za adekvátní. V závěru práce, v rámci analýzy témat „nepochopení“ a „odsouzení“ (tj. nepochopení motivace podstoupit plastiku) autorka uvádí, že tyto postoje okolí participantek mohou být zapříčiněny například zakořeněným pohledem na plastiku. Říkám si, zda může hrát roli i případná diference mezi tím, jak se vidí daná žena a tím, jak ji vidí okolí.

I přes uvedené drobnější výtky práci doporučuji k obhajobě a autorce přeji hodně štěstí!

Doporučení k obhajobě: doporučuji s radostí a přeji autorce hodně štěstí u obhajoby

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 12. 9. 2022

PhDr. Magdalena Koťová, Ph.D.

**Posudek oponentky bakalářské práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Michaela Ottová
 Obor studia: Psychologie
 Název práce: Plastická operace nosu u žen a její psychologické
 Oponentka práce: Mgr. Zuzana Janotková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh):
 Počet stránek příloh:
 Počet titulů v seznamu literatury:

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

		x		
--	--	---	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

		x		
--	--	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření

(respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny

(citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

(jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

		x		
--	--	---	--	--

Využití praktických zkušeností

x				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice

(samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

		x		
--	--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

(publikace, referáty, apod.)

		x		
--	--	---	--	--

* nehodící se škrtněte

** 0 – nehodnoceno; 1 – výběrně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Zajímá mě, jakým směrem by měl dál jít výzkum v dané oblasti v rámci kvantitativního výzkumu? Napadá Vás hypotéza na základě Vašich výsledků, směřování?

Jedno z kritérií, která jste si stanovila byl věk, zajímalo by mě, proč rozpětí 18-35 a jestli si myslíte, že kdyby jste měla více respondentek byl by tam patrní rozdíl třeba v motivaci k operaci nebo ne?

Které výsledky výzkumného šetření Vás překvapili a čím?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky; v případě doporučení do soutěže o nejlepší DP uveďte nadprůměrné charakteristiky práce v souladu s Vámi výše označeným kritériem formální úrovně, obsahové reprezentativnosti, metodologie a přínosnosti práce pro teorii či praxi):

Studentka se ve své bakalářské práci věnuje tématu: "Plastická operace nosu u žen a její psychologické souvislosti."

V teoretické části práci jsou témata, které jsou nezbytné pro uchopení celého tématu. Okruhy: Sebepojetí a plastická operace, plastické operace, motivace k zákroku. Tato část je zpracována kvalitně, text je čtivý a vtáhne čtenáře do problematiky. Uvítala bych samostatnou kapitolu s přehledem dostupných psychologickým výzkumů k dané problematice. To by celkově dokreslilo teoretický základ k tématu a vstup do výzkumné části práce. Na druhé straně autorka pracuje s dílčími výsledky výzkumů dle tématu v samotných kapitolách, co moc oceňuji a líbí se mi způsob zpracování k teoretickým informacím v každé kapitole. Celkově je teoretická část psaní kultivovaně, text je čtivý. Oceňuji také styl jakým autorka text píše.

Ve výzkumné části práce si autorka stanovila hlavní výzkumný cíl: "Zmapovat prožívání žen, které podstoupily plastickou operaci nosu z estetických důvodů." Z metodologického hlediska je tato část systematická, není zde opomenuto nic důležitého. Výzkumná část je strukturovaná a přehledná. Autorka si zvolila k analýze dat IPA. Vzhledem k obtížnosti dostat se do hloubky prožitku respondentek je pro mě otázka jestli by autorka zvolila jinou metodu. Protože samotné zpracování přináší téma jako by bylo vhodné s použitím TA. Samotná analýza a pak hlavně výsledky jsou zajímavé. V diskusi mi chybí jestli autorka vnímá, že se jí povedlo získat odpovědi jak na hlavní výzkumnou otázku, tak dílčí otázky. Také by práci prospělo diskutování výsledků výzkumu s teoretickou částí práci. Vhledem k tomu, že se ale jedná o práci bakalářskou a první zkušenost autorky, jak s výzkumnými rozhovory, analýzou atd. tak se s tím vypořádala dobře. Podpořila bych studentku k větší odvaze a invenci pak při psaní práce diplomové. Celkově práce splňuje kritéria kladená na tento typ práce a doporučuji k obhajobě. Autorce práce přeji hodně úspěchů při samotné obhajobě.

Doporučení k obhajobě:

doporučuji

Navrhovaná klasifikace:

výborně-velmi dobře

Datum, podpis: 4.9.2022